ΣΑΙΞΠΗΡ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

Πρόλογος
ΘΟΔΩΡΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΑΣ

Επιμέλεια - Εισαγωγή
ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΑΚΗ-ΖΩΡΑ

Φωτογραφίες
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΚΡΙΔΗΣ

© copyright Θόδωρος Γραμματάς

Αθήνα, 2015

ISBN: 978-618-82007-0-8

Σελιδοποίηση-Εξώφυλλο: Ασπασία Μπακογιάννη

Η έρευνα αυτή εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΘΑΛΗΣ» που έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο –ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) – Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ - ΕΚΠΑ «Το Θέατρο ως Μορφοπαιδευτικό Αγαθό και καλλιτεχνική έκφραση στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία».

Όλα τα δικαιώματα ανήκουν στους ιδιοκτήτες copyright. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του έργου (ή τμήματός του) με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς γραπτή άδειά τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 9

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 11

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥ 20

ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΘΕΑΤΡΑ – ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΧΩΡΟΙ 23

Αρχαιολογικοί Χώροι 25

- ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΥ 26
- ΘΕΑΤΡΟ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ (ΗΡΩΔΕΙΟ) 30

Σύγχρονοι Ανοιχτοί χώροι 36

- ΒΕΑΚΕΙΟ 38
- ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΤΡΑΣ 42
- ΚΑΤΡΑΚΕΙΟ 48
- ΘΕΑΤΡΑ ΒΡΑΧΩΝ «ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ» ΚΑΙ «ΑΝΝΑ ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ» 54

ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ 59

- ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ 60
- ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ 70

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ 81

- ΑΚΡΟΠΟΛ 82
- ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ 88
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΟΡΝ 102
- ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ 108
- ΑΓΓΕΛΩΝ ΒΗΜΑ 112

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΑ ΘΕΑΤΡΑ 117

- ΣΤΟΑ 118
- ΛΑΜΠΕΤΗ 124
- ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ 130
- ΤΟΠΟΣ ΑΛΛΟΥ 138
- ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ 144
- ΝΕΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΡΜΕΝΗ 148

ΘΕΑΤΡΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΣ 153
ΑΤΤΙΣ 154
ΦΟΥΡΝΟΣ 160
BIOS 168

ΧΩΡΟΙ ΠΟΛΥΘΕΑΜΑΤΟΣ – ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ 173
ΠΑΛΛΑΣ 174
ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΑΘΗΝΑΪΣ 184
BADMINTON 192
ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ 200
ΙΔΡΥΜΑ ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ 210

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ή άλλοι ΧΩΡΟΙ που μετασχηματίσθηκαν σε θεατρικούς 219
ΤΡΕΝΟ ΣΤΟ ΡΟΥΦ 220
ΘΕΑΤΡΟ «ΠΑΛΑΙΟΥ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟΥ»ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 226
ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΟ 230
«104» 234

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Λέγοντας θεατρικό χώρο, στην ευρύτητα του όρου, εννοούμε αρχικά την ύπαρξη και θέση του συγκεκριμένου οικοδομήματος μέσα στο γενικότερο πολεοδομικό σχηματισμό της πόλης (κέντρο, περιφέρεια, συνοικία) ή ακόμα τον προσδιορισμό του σε σχέση με γεωφυσικές και άλλες περιβαλλοντικές συντεταγμένες (σε περίπτωση που πρόκειται για υπαίθριο κτίσμα). Στη συνέχεια λαμβάνουμε υπόψη την αρχιτεκτονική του κτιρίου με τις όποιες ιδιαιτερότητες (νεοκλασικό οικοδόμημα), καθώς και τη σχέση της σκηνής με την πλατεία (Boîte Italienne, αμφιθέατρο, ελισαβετιανή σκηνή), τον αρχικό σχεδιασμό και κατασκευή του με αυτό τον προορισμό (να αποτελέσει δηλαδή χώρο θεαμάτων και παραστάσεων) ή την μεταγενέστερη ανακατασκευή και διαμόρφωση από την πρωταρχική του μορφή (βιομηχανικός, επαγγελματικός χώρος) σε θεατρικό.

Εννοούμε ακόμα τα αποκλειστικά γνωρίσματα της αίθουσας, όπως το αν και κατά πόσο προορίζεται μόνο για θεατρική χρήση ή ταυτόχρονα εξυπηρετεί και άλλες ανάγκες (προβολή ταινιών, πολιτιστικές εκδηλώσεις), την ενδεχόμενη λειτουργία της μόνο κατά τη χειμερινή ή και τη θερινή περίοδο, τον πιθανό ιστορικό/αρχαιολογικό χαρακτήρα της και τα γενικότερα εκείνα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν τη θεατρική δραστηριότητα που εκδηλώνεται σε αυτή, τόσο στο επίπεδο της παραγωγής, όσο και της πρόσληψης του θεάματος από το κοινό.

Όπως γίνεται αντιληπτό, οι διαστάσεις και δυνατότητες που προσφέρει η ίδια η σκηνή με την ευκολία ή δυσκολία στην εναλλαγή των σκηνικών και την κίνηση των ηθοποιών σε αυτή, ευνοεί ή δυσχεραίνει την απόδοση κάποιας μορφής θεατρικού λόγου, ενθαρρύνοντας ή αποθαρρύνοντας το ενδεχόμενο σκηνικών και εκφραστικών πειραματισμών, άρα καθορίζει ουσιαστικά το προσφερόμενο θέαμα. Ενδεικτική είναι η περίπτωση ενός αρχαιοελληνικού αμφιθεάτρου, ως ιδανικού χώρου υποδοχής μιας τραγωδίας, ενώ δεν ενδείκνυται για την απόδοση ενός σύγχρονου ψυχολογικού δράματος, το οποίο, με τη σειρά του, αναδεικνύεται σε ένα περιορισμένο, κλειστό θέατρο.

Εξίσου όμως με τις σκηνικές, οι δυνατότητες της πλατείας είναι αυτές που προσδιορίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του θεατρικού χώρου, αφού αυτές είναι που διαμορφώνουν την κρίση του θεατή. Αυτό συντελείται, γιατί ο χώρος επηρεάζει όχι μόνο τις νοητικές και ψυχολογικές προσλαμβάνουσες του κοινού, με την μεγέθυνση ή σμίκρυνση της απόστασης του θεατή από τα σκηνικά δρώμενα, άρα την παρεμπόδιση ή ενίσχυση της επιδιωκόμενης επικοινωνίας μεταξύ σκηνής - πλατείας, αλλά και τις κοινωνικές συνθήκες, μέσα στις οποίες πραγματοποιείται η θεατρική σύμβαση εξαιτίας του τρόπου μετάβασης του θεατή στο συγκεκριμένο χώρο, τις κοινωνιολογικές του συνυποδηλώσεις και τα γενικότερα πολιτισμικά συμφραζόμενα που σηματοδοτούν πάντα τη θεατρική παράσταση.

Γιατί, από τη στιγμή που ο κοσμικός χαρακτήρας της θεατρικής παράστασης ενυπάρχει συνειδητά ή σε λανθάνουσα κατάσταση σε κάθε άποψη που εκφράζει ο θεατής για την επιτυχή ή ανεπιτυχή αποτίμηση της, η γενικότερη εντύπωση που δημιουργείται στη συνείδησή του από τη μετάβαση και παρουσία στο συγκεκριμένο θεατρικό χώρο, επιδρά καταλυτικά στη διαμόρφωση της τελικής κρίσης του για το θέαμα. Ακόμα η οπτική γωνία θέασης της παράστασης και η ακουστική επάρκεια, σε συνδυασμό με τη σφαιρική αντίληψη των σκηνικών δρωμένων που πραγματοποιείται σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό αναλόγως του συγκεκριμένου χώρου κάθε φορά, αποτελούν βασική προϋπόθεση για την επιτυχή πρόσληψη της σκηνικής δράσης από το θεατή. Σε όλα αυτά πρέπει να προστεθούν οι ψυχολογικοί παράγοντες που επενεργούν από τη στιγμή που ο θεατής μετέχει σε ένα κοινωνικό - καλλιτεχνικό γεγονός, φορτίζοντας θετικά ή αρνητικά το πεδίο αναμονής του, ενώ πρέπει ακόμα να συνυπολογισθεί η συγκινησιακή ένταση της συγκεκριμένης στιγμής και οι γενικότερες σχέσεις που αναπτύσσονται τόσο μεταξύ των θεατών στην πλατεία, όσο και μεταξύ των θεατών και των ηθοποιών κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης θεατρικής παράστασης.

Αν τέλος συνεκτιμηθεί και το κοινωνιολογικά ερμηνεύσιμο στοιχείο της κοσμικής λειτουργίας του θεάτρου, η αίσθηση δηλαδή του «πρέπει να έχω δει» και η δεοντολογία συμμετοχής του θεατή σε ένα καλλιτεχνικό γεγονός

που, μακράν από την προσφορά αισθητικής και μόνο απόλαυσης, του προσδίδει κύρος και αποδοχή στην κοινωνική ιεραρχία όχι του «είναι» αλλά του «φαίνεσθαι», τότε οι καθαρά ψυχολογικοί παράγοντες συνδυάζονται με τους ιδεολογικούς που επενεργούν κατά την επιλογή του θεάματος και τη συμμετοχή του κοινού σε αυτό. Οι κατ' αυτό τον τρόπο αναπτυσσόμενες ευνοϊκές ή δυσχερείς συνθήκες πρόσληψης του δραματικού λόγου, όπως και ο περιορισμός ή η διεύρυνση των δυνατοτήτων σκηνικής απόδοσης του έργου, συνιστούν τις δύο επιμέρους συνθήκες, με τις οποίες ο θεατρικός χώρος αναδεικνύεται σε ρυθμιστικό παράγοντα για την ανάπτυξη της επικοινωνίας στο θέατρο.

Μέσα στο πλαίσιο του Ερευνητικού Προγράμματος «Θαλής» του ΕΚΠΑ με τίτλο «Το Θέατρο ως μορφοπαιδευτικό αγαθό και καλλιτεχνική έκφραση στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία», εκτός από τον μορφοπαιδευτικό ρόλο του Θεάτρου και τη θέση του στην Εκπαίδευση ως «Παμμούσου παιδαγωγίας», που αναπτύχθηκε σε επιμέρους δράσεις με επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς, με εκπόνηση διδακτορικής και μεταδιδακτορικής έρευνας και τη διεξαγωγή πανελληνίων και διεθνών συνεδρίων, στη Δράση 3 με ειδικό αντικείμενο «Πολιτισμός του θεάματος και της γνώσης. Το Θέατρο ως πολιτισμικό σύστημα και αγαθό», το ερευνητικό μας ενδιαφέρον εστιάσθηκε στη θέση του Θεάτρου στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία και το ρόλο που αυτό διαδραματίζει σε μια εποχή έντονης οικονομικής και πολιτισμικής κρίσης.

Επιπροσθέτως των δύο Διδακτορικών Διατριβών και των δύο Μεταδιδακτορικών ερευνών με συναφή θέματα που εκπονήθηκαν, ιδιαίτερο υπήρξε το ενδιαφέρον για τη δημιουργία ενός Λευκώματος αποτύπωσης των Θεατρικών χώρων της Αθήνας, στο οποίο με καλλιτεχνική αρτιότητα, που εξασφαλίζει η ειδική για τη συγκεκριμένη έκδοση επαγγελματική φωτογράφιση των περιλαμβανομένων σε αυτήν χώρων, αλλά και επιστημονική εγκυρότητα, επιχειρείται μια χαρτογράφηση όχι όλων, αλλά των πιο αντιπροσωπευτικών θεάτρων της Αθήνας, του Πειραιά, των Προαστίων και των όμορων δήμων, δηλαδή όλου του μητροπολιτικού χώρου στον οποίο εκδηλώνεται το μεγαλύτερο μέρος της θεατρικής δραστηριότητας στη σύγχρονη Ελλάδα.

Παρά τα ποικίλα προβλήματα και τα εμπόδια που έπρεπε να αντιμετωπισθούν, παρά τα μεθοδολογικά ζητήματα που εγείρονται από τον τρόπο αντιμετώπισης του ζητουμένου και αιτιολόγησης της τελικής επιλογής των χώρων που παρουσιάζονται, κατορθώσαμε να παρουσιάσουμε ένα έργο που απουσίαζε μέχρι τώρα από την ελληνική θεατρική βιβλιογραφία.

Μέσα από τις σελίδες του, ο αναγνώστης θα έχει την ευκαιρία να έρθει σε μια προσωπική επαφή με παραδοσιακούς και μοντέρνους, με κλειστούς και ανοιχτούς θεατρικούς χώρους και να αποκτήσει μια σφαιρική άποψη για το περιβάλλον υποδοχής και πρόσληψης του θεάματος στη σύγχρονη Αθήνα.

Ο επιστημονικός Υπεύθυνος του Προγράμματος
Θόδωρος Γραμματάς
Καθηγητής Θεατρολογίας
Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έννοια του θεατρικού χώρου

Η λέξη «θέατρο» χρησιμοποιείται αδιακρίτως για να ορίσει εκτός από την ίδια την τέχνη του θεάτρου και τον χώρο στον οποίο πραγματοποιείται και υλοποιείται η παράσταση, ανοιχτό ή κλειστό, αρχαιολογικό ή σύγχρονο, ειδικά κατασκευασμένο για τον σκοπό αυτόν ή προσωρινά διαρρυθμισμένο. Το θέατρο είναι η μοναδική ίσως τέχνη στην οποία ο ίδιος όρος (*θέατρον* από το αρχ. ελλ. ρήμα «*θεώμαι*») αποδίδει και τον χώρο στον οποίο τελείται το καλλιτεχνικό γεγονός αλλά και το ίδιο το γεγονός καθαυτό (McAuley, 2000:23). Στον ορισμό του Λεξικού των Liddell – Scott για τη λέξη «θέατρον», η πρώτη σημασία είναι «τόπος προς θέαν, προς απόλαυσιν θεαμάτων, ιδίως δραματικών παραστάσεων» και αυτή ακριβώς η σημασία, που είναι σύμφυτη με τη λέξη «θέατρον», αναδεικνύει την αξία του χώρου ως προϋπόθεσης sine qua non για την υλοποίηση της παράστασης.

Η θεατρική τέχνη είναι μια τέχνη του χώρου, όπως παρατήρησε ο Max Hermann (Hermann, 1931:153, Balme, 2012:67) ενώ «το θέατρο είναι χώρος», όπως έγραψε η Anne Ubersfeld (Ubersfeld, 1981:51). Η θεατρική παράσταση είναι ένα καλλιτεχνικό γεγονός που δεν μπορεί να νοηθεί παρά άρρηκτα συνδεδεμένο με τον χώρο στον οποίο παράγεται από τους συντελεστές της αλλά και προσλαμβάνεται από τους θεατές. Η Gay McAuley αναφέρεται σε αυτήν ακριβώς την απαραίτητη συνθήκη ύπαρξης της θεατρικής πράξης, δηλαδή στον συγκεκριμένο χώρο, συζητώντας τις θέσεις παλαιότερων και νεότερων θεωρητικών, σκηνοθετών και ανθρώπων του θεάτρου, που όλες συγκλίνουν στο ότι, ενώ πραγματικά μια παράσταση μπορεί να πραγματοποιηθεί οπουδήποτε, το σημαντικό είναι ότι πρέπει να γίνει *κάπου*, αφού οι ηθοποιοί και το κοινό, οι δύο θεμελιώδεις συνθήκες ύπαρξης του θεάτρου, πρέπει να συνυπάρχουν σε έναν δεδομένο χώρο (McAuley, 2000:3-4). Ο θεατρικός χώρος συνεπώς ανάγεται σε πρωταρχικό παράγοντα διαμόρφωσης της επικοινωνίας του κοινού με τη σκηνική δράση και κατ' επέκταση σε βασική παράμετρο που οφείλει να λάβει υπ' όψιν ο μελετητής του θεάτρου στην προσπάθειά του να ορίσει, να περιγράψει και, τελικά, να ερμηνεύσει το θεατρικό γεγονός (Postlewait 2006:313). Η παράσταση απαιτεί κάθε φορά ιδιαίτερες συνθήκες χώρου, όπως είναι η αρχιτεκτονική διάταξη και η σχέση σκηνής και πλατείας, οι οποίες ουσιαστικά «δημιουργούν» το μήνυμα, αφού καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό το αισθητικό αποτέλεσμα και συμβάλλουν στην πρόσληψη του θεάματος από το κοινό (Γραμματάς, 2009:148).

Ο θεατρικός χώρος και η πρόσληψη του θεάματος

Το είδος του θεατρικού οικοδομήματος (νεοκλασικό, μοντέρνο, πρώην βιομηχανικός ή πολυδύναμος χώρος), η θέση του κτηρίου στο ευρύτερο αστικό περιβάλλον (κέντρο, περιφέρεια) καθώς και η ιστορία του χώρου, αποτελούν παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι θεατές προσέρχονται στο θέατρο, τα κίνητρα που τους ωθούν να επιλέξουν το συγκεκριμένο θέατρο αλλά και τις προσδοκίες τους για το είδος και την ποιότητα του θεάματος που θα παρακολουθήσουν. Έτσι ο χώρος και οι συνιστώσες του διαμορφώνουν μια ιδιαίτερη σχέση του θεατή με το σκηνικό θέαμα και συχνά προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό την εντύπωσή του από αυτό, με κοινωνιολογικά και όχι αισθητικά κριτήρια.

Παράλληλα, η θέση του θεατή μέσα στη θεατρική αίθουσα και η σχέση του με τους άλλους θεατές επιδρά στη διαμόρφωση μιας ιδιότυπης διαδραστικής σχέσης μεταξύ του κοινού –που λειτουργεί ως ομάδα– και των ηθοποιών πάνω στη σκηνή, ενώ το είδος της σκηνής (ιταλική, ελισαβετιανή, κυκλική, πολυμορφική) είναι καθοριστικό για την πρόσληψη του σκηνικού θεάματος, αφού διαμορφώνει ή επηρεάζει την αμφίδρομη επικοινωνία σκηνής και πλατείας και την πνευματική και συναισθηματική ανταπόκριση του κοινού στο θέαμα που παρακολουθεί. Η πρόσληψη του θεάματος διαφοροποιείται λ.χ. αν η παρακολούθηση γίνεται από πάνω προς τα κάτω σε ένα ελληνικό ή ρωμαϊκό αμφιθέατρο ή μετωπικά σε μια ιταλικού τύπου σκηνή, καθώς και

αν ο θεατής βρίσκεται σε έναν ανοιχτό υπαίθριο χώρο όπου το φως είναι φυσικό ή σε έναν κλειστό σκοτεινό χώρο.

Η εξέλιξη του θεατρικού χώρου

Η σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ του χώρου όπου γίνεται η παράσταση και της πρόσληψης του σκηνικού γεγονότος από τους θεατές είναι πολύπτυχη και χρονολογείται ήδη από την εποχή της γένεσης του θεάτρου, όταν ακόμη τα «δρώμενα» ήταν άρρηκτα συνδεδεμένα με θρησκευτικές τελετές και με την ιερότητα του χώρου στον οποίο τελούνταν (Κακούρη, 1974:41-65). Κατά τη διάρκειά τους, οι συμμετέχοντες παρακολουθούσαν μια πράξη με τελετουργική αξία και περιεχόμενο που δεν εκλαμβανόταν ως ψευδής αλλά ως πραγματική, γεγονός που για να επιτευχθεί προϋπέθετε την αναδιαμόρφωση του χώρου και την αλλαγή στην εμφάνιση των υποκριτών μέσω της μάσκας (Grammatas, 2012:203-211).

Από τη γένεσή του στην κλασική Αθήνα έως τα ρωμαϊκά χρόνια, αλλά και από το λειτουργικό δράμα του Μεσαίωνα έως το σύγχρονο πολυδύναμο χαρακτήρα του, το θέατρο λειτουργεί μέσα σε συγκεκριμένο χώρο (τη σκηνή ενός μεγαλεπήβολου νεοκλασικού κτιρίου, το μικρό αμφιθέατρο ενός πανεπιστημιακού ιδρύματος, έναν πρώην βιομηχανικό χώρο ή ακόμη και ένα δρόμο της πόλης ή μια αυλή), ο οποίος ουσιαστικά «μεταμορφώνεται» κατά τη διάρκεια της παράστασης σε ένα άλλο είδος όπου δεν ενδιαφέρει πλέον ως «φυσικός χώρος» αλλά ως «αισθητικός» ή «τεχνητός» (Balme 2012:67). Ο χώρος όμως στο θέατρο μπορεί να νοηθεί με πολλές μορφές, αφού εκτός από τη διάκριση μεταξύ *δραματικού* και *σκηνικού* χώρου, υπάρχει ο *θεατρικός* χώρος, το κτήριο δηλαδή μέσα στο οποίο γίνονται οι παραστάσεις αλλά και ο *τόπος* της παράστασης, μια κατηγορία που αναφέρεται στο ευρύτερο αστικό ή άλλο περιβάλλον στο οποίο πραγματοποιείται το θεατρικό γεγονός (Balme 2012:68).

Στην αρχαία Ελλάδα, οι θεατρικοί χώροι ήταν άμεσα συνδεδεμένοι με τη θρησκευτική, την κοινωνική, αλλά και, ευρύτερα, με την πολιτική ζωή των πόλεων-κρατών. Τα θέατρα κατασκευάζονταν κοντά στους ναούς και η παρακολούθηση των παραστάσεων εντασσόταν στο πλαίσιο μεγάλων θρησκευτικών εορτών (Brockett & Hildy, 2010:24-29, Moretti, 2004). Βασικό μορφολογικό συστατικό του αρχαίου θεάτρου ήταν η *ορχήστρα*, στην οποία κινούνταν ο χορός, και η *θυμέλη*, ο βωμός του Διονύσου, που βρισκόταν στο κέντρο της ορχήστρας. Οι θεατές κάθονταν στο *κοίλον* του θεάτρου, ενώ στην πρώτη σειρά είχαν προβλεφθεί θέσεις για τους ιερείς του Διονύσου, τους άρχοντες αλλά και για τους ξένους απεσταλμένους και εκείνους που έπρεπε να τιμηθούν από την πόλη (Moretti, 2004:114).

Το κυκλικό σχήμα της ορχήστρας έχει προκαλέσει πολλές ερμηνείες που όλες το συνδέουν με τη θρησκευτικότητα και την ιερότητα του χώρου, η οποία ενισχύεται και από την ύπαρξη του βωμού του θεού Διονύσου (Wiles, 2003:29-32) καθώς επίσης και με τις φιλοσοφικές θεωρήσεις, που ερμήνευαν την κίνηση των ουρανίων σωμάτων και την κοινωνική ζωή με βάση την ιερότητα και την κανονικότητα του κύκλου (Μαρτινίδης, 1999:46-47). Από την άποψη του κοινού και της θέσης του απέναντι στο θεατρικό γεγονός, η σκηνή του αρχαίου θεάτρου θεωρείται ότι ανήκει στον τύπο της *ανοιχτής* σκηνής, που επιτρέπει τον μεγαλύτερο βαθμό αλληλεπίδρασης μεταξύ κοινού και ακροατηρίου. Το έναυσμα για την ανέγερση των περισσότερων θεατρικών οικοδομημάτων δόθηκε την ελληνιστική περίοδο, κατά την οποία διαμορφώθηκε το αρχιτεκτονικό πρότυπο που αναγνωρίστηκε πλέον με την ονομασία «ελληνικό θέατρο» (Μποζίζιο, ^{2}2010:19), έξοχο δείγμα του οποίου αποτελεί το Θέατρο της Επιδαύρου (τέλη 4^{ου} με αρχές 3^{ου} αι. π. Χ.).

Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο, η αρχιτεκτονική των θεάτρων παρακολουθεί τις νέες ανάγκες που διαμορφώνονται στην αχανή αυτοκρατορία, με ένα πολυπληθές και ετερόκλητο κοινό να αναζητεί κατά κύριο λόγο τη θορυβώδη εκτόνωση με την παρακολούθηση εντυπωσιακών θεαμάτων, που ποίκιλλαν από τον μίμο και τα ακροβατικά νούμερα έως τις θηριομαχίες και την αναπαράσταση ναυμαχιών σε τεράστια θέατρα που η αρένα τους μπορούσε να γεμίζει με νερό (Μαρτινίδης, 1999:81-91).

Η μεγάλη περίοδος που ακολούθησε έως την Αναγέννηση, αποτέλεσε για το ευρωπαϊκό θέατρο την εποχή της παρακμής και της σταδιακής εξαφάνισης της πλούσιας θεατρικής παράδοσης του ρωμαϊκού πολιτισμού. Ωστόσο, από την άποψη του χώρου, οι αιώνες που ακολούθησαν τη ρωμαϊκή περίοδο υπήρξαν καθοριστικοί για τη σχέση του θεατρικού και του σκηνικού χώρου με το κοινό και την πρόσληψη του θεάματος. Με την παρακμή των αρχαίων θεάτρων, οι χριστιανικοί ναοί έγιναν ο χώρος όπου ξεκίνησε το λειτουργικό ή θρησκευτικό δράμα, άρρηκτα συνδεδεμένο με τις ιερουργίες της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας και με την προσπάθεια για εμπέδωση των χριστιανικών αξιών από την πλευρά των πιστών (Wiles, 2003:41-51, Αθανασόπουλος, 1980:30) Από το εσωτερικό του ναού η θεατρική δραστηριότητα μεταφέρθηκε στον εξωτερικό χώρο, αρχικά στον περίβολο των ναών και αργότερα στις μεγάλες πλατείες που συγκέντρωναν ένα μεγαλύτερο πλήθος, επιτρέποντας έτσι στη θεατρική δραστηριότητα να γίνει πλέον υπόθεση όλης της κοινότητας

των πολιτών και να αναπτύξει σταδιακά και άλλες μορφές, πέρα από το λειτουργικό δράμα (Jacquot, 1964). Το δυτικό θέατρο στον ύστερο Μεσαίωνα, αναπτύχθηκε και λειτούργησε στους μεγάλους ανοιχτούς χώρους, χρησιμοποιώντας τη μορφή της *ταυτόχρονης σκηνής* (Balme, 2012:74), η οποία επέτρεπε την αναπαράσταση πολλών δραματικών χώρων ταυτόχρονα. Στο ύπαιθρο, σε πρόχειρες σκηνές, σε ξύλινες εξέδρες, ακόμη και σε άμαξες που παρατάσσονταν διαδοχικά σε μεγάλους ανοιχτούς χώρους και σε πλατείες, διαδραματίζονταν τα θρησκευτικά και λειτουργικά δράματα. Έχει παρατηρηθεί ότι αυτή η θεατρική πρακτική στο Μεσαίωνα λειτουργούσε σε απόλυτη αντιστοιχία με την κοσμοθεωρία του μεσαιωνικού ανθρώπου, ο οποίος, επηρεασμένος από τη χριστιανική διδασκαλία, έβλεπε και αντιμετώπιζε τη ζωή ως μέρος ενός μεγάλου ταξιδιού προς έναν άλλο κόσμο και γι' αυτό ήταν έτοιμος να προσλάβει τη θεατρική αναπαράστασή της με τη μορφή μιας ευθύγραμμης πορείας (Wiles, 2003:76-77).

Από τις εκκλησίες, τις πλατείες, τους δρόμους, αλλά και από τις αυλές και τους κήπους των αριστοκρατών, από τον 16^{ο} αι. και εξής, το θέατρο βρήκε τη φιλοξενία του σε χώρους που κατασκευάζονταν ειδικά για τον σκοπό αυτόν, σε μόνιμα οικοδομήματα. Η ανεύρεση της χαμένης για αιώνες πραγματείας του Λατίνου συγγραφέα Βιτρούβιου *De Architectura* (περίπου 15 π.Χ.), η οποία ήρθε στο φως την περίοδο της Αναγέννησης και εκδόθηκε στο τέλος του 15^{ου} αι. από την Ακαδημία της Ρώμης, επέδρασε σε μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση των απόψεων για την κατασκευή των θεατρικών οικοδομημάτων (Brockett & Hildy, 2010:160-168, Carlson, 1989:38). Το όραμα της ανάκτησης του αρχαίου θεάτρου και της αίγλης του έδωσε το έναυσμα στον αρχιτέκτονα Andrea Palladio (1508-1580), ο οποίος σχεδίασε το Teatro Olimpico στην πόλη Βιτσέντσα (16^{ος} αι.), όπου το 1585 δόθηκε η πρώτη σύγχρονη παράσταση αρχαίας τραγωδίας, με το έργο *Οιδίπους τύραννος* (Di Maria, 2010:597-618). Η μεγάλη αλλαγή που συντελέστηκε την περίοδο αυτή ήταν ο σαφής πλέον διαχωρισμός της περιοχής της σκηνής από τον χώρο των θεατών και η διαμόρφωση του σκηνικού χώρου με βάση την ύπαρξη της προοπτικής (Balme, 2012:75). Τώρα πια, ο δούκας ή γενικότερα ο ευγενής άρχων καθόταν στο κέντρο και απολάμβανε την καλύτερη δυνατή θέα της προοπτικής, ένα προνόμιο που δεν απολάμβανε κανένας Ρωμαίος αυτοκράτορας (Wiles, 2003:196-197).

Στον ευρωπαϊκό χώρο, στην Αγγλία, στη Γαλλία και στην Ισπανία παρόμοιες εξελίξεις συντελούν στο πέρασμα από τους ανοιχτούς υπαίθριους χώρους στη διαμόρφωση μόνιμων θεατρικών κτηρίων. Στο Λονδίνο, το θέατρο Globe, στο οποίο έμελλε να ανέβουν τα έργα του Shakespeare, βρισκόταν έξω από το κέντρο της πόλης, όπως και τα υπόλοιπα θεατρικά οικοδομήματα, στη Νότια όχθη «η οποία αποτελούσε το επίκεντρο κάθε ψυχαγωγίας, νόμιμης και παράνομης» (Kermode, 2011:137). Στις άλλες χώρες, υπήρξε μια αντίστοιχη εξέλιξη, με την κατασκευή μόνιμων θεατρικών σκηνών, όπως το Corral de la Cruz στη Μαδρίτη το 1579 και το Hotel de Bourgogne στο δεύτερο μισό του 16^{ου} αιώνα στη Γαλλία (Jacquot, 1964). Ο D. Wiles κάνει λόγο για έναν θεατρικό χώρο που θα μπορούσε να παραλληλισθεί με τη «σπηλιά», όπως αυτή περιγράφεται στην αλληγορία του Πλάτωνα για την ψευδαίσθηση (Wiles, 2003:211). Παρατηρεί, μάλιστα, ότι, σύμφωνα με την αλληγορία της σπηλιάς, το θέατρο αποκαλύπτει, πίσω από τον νοητό «τέταρτο τοίχο» που χωρίζει τη σκηνή από την πλατεία, μια σκιώδη αποτύπωση της πραγματικής ζωής που βιώνει το κοινό, αποτελώντας έναν πολύ χρήσιμο καθρέφτη της. Η ιδέα αυτής της «σπηλιάς» ή του «κύβου», του κλειστού χώρου που περιλαμβάνει τη σκηνή και ό,τι διαδραματίζεται πάνω σε αυτήν, σε απόλυτο διαχωρισμό από τον «κύλινδρο» του χώρου του κοινού, καθόρισε για τέσσερις σχεδόν αιώνες τη θεατρική ζωή στον ευρωπαϊκό χώρο (Μαρτινίδης, 1996: 188-193).

Ωστόσο, με την άνοδο της μεσαίας τάξης και την είσοδο του ρεαλισμού και του νατουραλισμού στη δραματουργία, τα τεράστια μεγέθη των αυλικών θεάτρων και η σαφής ταξική διαστρωμάτωση του κοινού, δίνουν τη θέση τους σε πιο μικρά θέατρα και πιο λιτούς χώρους (Πατσαλίδης, 1993:109). Εκείνο που κυριάρχησε πλέον ήταν η αίσθηση ότι αυτό που κινείται στη σκηνή είναι η αναπαράσταση ή ο καθρέφτης της ζωής η οποία, με σάρκα και οστά, καταλαμβάνει το χώρο που προορίζεται για το κοινό. Έτσι, η διάταξη του θεατρικού χώρου με τις σαφώς διαχωρισμένες περιοχές της σκηνής και του κοινού, του «κύβου» και του «κυλίνδρου», όπως προαναφέρθηκε, θεωρήθηκε ότι είναι η πλέον κατάλληλη για να στεγάσει τη δραματουργία συγγραφέων όπως ο Ίψεν, που έφερνε στο προσκήνιο στιγμές από την οικογενειακή ζωή των αστών, η οποία με αυτό τον τρόπο έγινε «λαθραία αντικείμενο παρακολούθησης και αντικείμενο απόλαυσης από έναν θεατή κρυμμένο στη σκιά», όπως σημειώνει ο Ρολάν Μπαρτ (Balme, 2012:66).

Στον 20^{ό} αιώνα, βασικό ζητούμενο υπήρξε ένα νέο, ριζοσπαστικό ξεκίνημα που θα άφηνε πίσω το παρελθόν σε ό,τι αφορούσε στη δραματουργία αλλά και, κυρίως, στη σκηνική πράξη. Οι φωνές των θεωρητικών του '60 έφεραν στο φως και αξιοποίησαν θέσεις πρωτοπόρων της ανανέωσης της θεατρικής γλώσσας, όπως ο Adolph Appia και ο Gordon Craig που ήθελαν το θεατρικό χώρο προσαρμόσιμο στις ανάγκες κάθε συγκεκριμένης παράστασης (Wiles, 2003:246), ενώ είχαν προηγηθεί και πρωτοποριακές συλλήψεις του θεατρικού

χώρου που μπορούσε πλέον να εκτείνεται ή να περιορίζεται ανάλογα με τις ανάγκες της παράστασης, όπως αυτή του Max Reinhardt, που ήδη το 1920 είχε παρουσιάσει το έργο του Hugo von Hofmannsthal *Everyman* (που ήταν εμπνευσμένο από τα μεσαιωνικά μυστήρια), στην πλατεία, μπροστά στον καθεδρικό ναό του Salzburg, χρησιμοποιώντας τους δρόμους και τα κωδωνοστάσια της εκκλησίας ως βοηθητικούς θεατρικούς χώρους (Carlson, 1989:28). Παράλληλα, η δραματουργία του 20ού αιώνα απαιτούσε, όλο και περισσότερο, τα μικρά ακροατήρια για τη διασφάλιση της εσωτερικής πνευματικής επικοινωνίας του θεατή με το θεατρικό γεγονός, που ήταν πιο εύκολο να επιτευχθεί σε μικρούς και άδειους χώρους. Η δραματουργία του «θεάτρου του παραλόγου», όπου ο χρόνος, ο τόπος και η ταυτότητα είναι ασαφή και ρευστά, ουσιαστικά ενίσχυσαν την τάση για ανεύρεση τέτοιου είδους θεατρικών χώρων.

Στην πορεία του 20ού αιώνα οι αλλαγές αυτές εμπεδώθηκαν και προωθήθηκαν σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα. Χρησιμοποιήθηκαν σταδιακά όλοι σχεδόν οι τύποι της σκηνής και των θεατρικών διευθετήσεων, σε κτήρια που μπορούσαν να φιλοξενήσουν από λίγες δεκάδες έως χιλιάδες θεατές (Μαρτινίδης, 1999:217), αφού βέβαια είχαν προηγηθεί ήδη από το τελευταίο τέταρτο του 19ου αι. οι πρωτοποριακές προσπάθειες σημαντικών ανθρώπων του θεάτρου με αντιπροσωπευτικές τις περιπτώσεις του «Theatre Libre» του Andre Antoine στο Παρίσι, της «Freie Bühne» του Otto Brahm στο Βερολίνο και το «Θέατρο Τέχνης» του Constantin Stanislavski στη Μόσχα. Βασικότερη αναδείχθηκε πλέον η τάση της λιτότητας, τόσο στην αρχιτεκτονική δομή όσο και στον εσωτερικό διάκοσμο των θεάτρων, αλλά και της αξιοποίησης των δυνατοτήτων της τεχνολογίας, ενώ αμφισβητήθηκε η παραδοσιακή σχέση αίθουσας-σκηνής, με τη συνακόλουθη επιβεβαίωση του θεατρικού χώρου ως αυτόνομου στοιχείου και βασικού δεδομένου του θεάματος, ισοδύναμου –ως ένα βαθμό– με το θεατρικό κείμενο (Dort, 1980: 117-128). Πολύ περισσότερο ισχύει αυτό για το τέλος του 20ου και την αρχή του 21ου αιώνα, όπου η δραματουργία ακολουθεί τις ατραπούς του μεταμοντερνισμού, χωρίς ωστόσο να μπορεί να γίνει πλέον λόγος για ομοιομορφία στο ύφος, λόγω της πολλαπλότητας των στιλ και της ταχύτητας με την οποία εναλλάσσονται οι τάσεις, που ακολουθούν και συμπληρώνουν ή αντιτίθενται η μία στην άλλη (Πατσαλίδης, 1993:111).

Θεατρικοί χώροι στο Νεοελληνικό Θέατρο

Ανατρέχοντας στο ελληνικό ιστορικό παρελθόν σχετικά με το θέατρο και τη σχέση του με τον θεατρικό χώρο, παρατηρούμε ότι οι εξελίξεις των νεότερων χρόνων στο πεδίο αυτό «μετακενώνονται», τηρουμένων των αναλογιών, από τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες στην Αθήνα και στα άλλα αστικά κέντρα του ελλαδικού χώρου.

Από τότε που σίγησαν τα ελληνικά θέατρα της αρχαιότητας πέρασαν αρκετοί αιώνες έως ότου η θεατρική δραστηριότητα αφήσει και πάλι ιστορικά αποτυπώματα στην Κρήτη και στα Επτάνησα, με άμεση την επιρροή από τις αντίστοιχες εξελίξεις στην Ιταλία, μέσω της ενετικής κυριαρχίας στις περιοχές αυτές. Από την άποψη του θεατρικού χώρου, η πρώτη μαρτυρημένη παράσταση (Πρωτοπαππά-Μπουμπουλίδου, 1958:10, Μαυρομούστακος, 2007:1) είναι η παράσταση των *Περσών* του Αισχύλου, σε ιταλική μετάφραση, το 1571, η οποία δόθηκε στο κάστρο της Ζακύνθου και εντάχθηκε στις επινίκιες εορταστικές εκδηλώσεις για τη ναυμαχία της Ναυπάκτου. Κατά τον 16ο και τις αρχές του 17ου αι., η οικονομική ανάπτυξη αλλά και η πολιτιστική άνθηση της Κρήτης οδήγησαν στην καλλιέργεια του Κρητικού Θεάτρου, αλλά η σκηνική παρουσίαση των αριστουργημάτων αυτής της περιόδου δεν γινόταν σε θεατρικές αίθουσες προορισμένες για αυτόν τον σκοπό, γεγονός που δεν μας επιτρέπει να μιλάμε για μόνιμους θεατρικούς χώρους (Αλεξίου, 1965:164, Πούχνερ, 1991:155). Στο χώρο του Επτανησιακού Θεάτρου, υπήρχε, όπως είδαμε, ήδη από τον 16ο αι. μια θεατρική παράδοση, που συνεχίστηκε στους επόμενους αιώνες ενδυναμωμένη και από την επίδραση της κρητικής δραματουργίας. Η θεατρική αρχιτεκτονική όμως στον χώρο της Επτανήσου έχει άμεση σχέση και με τις παραστάσεις ιταλικής όπερας και την ευρύτερη πολιτιστική ώσμωση με την Εσπερία. Στα 1720 χτίστηκε στην Κέρκυρα το περίφημο θέατρο Σαν Τζιάκομο (San Giacomo), το οποίο αργότερα διασκευάστηκε σε Δημαρχείο και σώζεται μέχρι σήμερα (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:39, 152-3). Ουσιαστικά, επειδή τα χρόνια γύρω και ύστερα από την Επανάσταση δεν παρείχαν τις ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη του νεοελληνικού θεάτρου, σημαντικότερες εξελίξεις μπορούμε να εντοπίσουμε σε αστικά και οικονομικά κέντρα της εποχής που βρίσκονταν εκτός των στενών ορίων της κυρίως Ελλάδας. Στα Επτάνησα που προαναφέρθηκαν, στην Ερμούπολη, στην Πάτρα και στον Βόλο χτίστηκαν κατά τον 19ο αι. μνημειώδη θεατρικά κτήρια με βάση τα δυτικοευρωπαϊκά αρχιτεκτονικά πρότυπα, σε σχέδια μάλιστα σημαντικών αρχιτεκτόνων όπως ο E. Ziller (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:201-236). Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις του θεάτρου «Φόσκολο» στη Ζάκυνθο (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:181-186), του θεάτρου «Απόλλων» της Ερμούπολης (Λάσκαρης, 1939:129-150) και του Θεάτρου «Απόλλων» της Πάτρας που αποπερατώθηκε το 1872 σε σχέδια επίσης του E. Ziller (Τριανταφύλλου, 1995:845-852, Μπακουνάκης, 1991).

Τι γινόταν όμως την ίδια εποχή στην Αθήνα; Η μικρή πρωτεύουσα του νεότευκτου κράτους δεν είχε βέβαια καμιά θεατρική υποδομή, όπως οι πόλεις που σημειώθηκαν παραπάνω. Έτσι, το πρώτο θέατρο που υποδέχθηκε το κοινό των κατοίκων της πρωτεύουσας το 1836 ήταν ένα πρόχειρα κατασκευασμένο υπαίθριο θέατρο του κεφαλονίτη επιχειρηματία Αθανάσιου Σκοντζόπουλου στην οδό Αιόλου (Λάσκαρης, 1939:151-240, Σπάθης, 1986:215-250). Για αρκετές δεκαετίες τα υπαίθρια θέατρα κυριάρχησαν και καθόρισαν τη θεατρική φυσιογνωμία της ελληνικής πρωτεύουσας (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:245), φιλοξενώντας παραστάσεις αλλά και ποικίλα θεάματα. Στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αι. τα Παριλίσια Πεδία ήταν το κέντρο της θεατρικής ζωής των Αθηναίων, με τα τέσσερα υπαίθρια θέατρα: το «Άντρον των Νυμφών», το «Θέατρο των Ιλισίδων Μουσών» (ή «Παράδεισο»), τον «Απόλλωνα» και το κοσμικότερο από όλα «Θέατρο των Ολυμπίων» (ή «Ολύμπια») (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:255). Τα θέατρα αυτά βρίσκονταν στην περιοχή της σημερινής λεωφόρου Βασιλίσσης Όλγας, κοντά στους Στύλους του Ολυμπίου Διός και φαίνεται πως είχαν μεγάλη απήχηση στο ετερόκλητο αθηναϊκό κοινό της εποχής.

Από τα χειμερινά κλειστά θέατρα της Αθήνας, πρώτο υπήρξε ένα στεγασμένο πρόχειρο ξύλινο κτίσμα που κατασκεύασε ο Ιταλός Gaetano Meli το 1837 στη διασταύρωση των σημερινών οδών Αιόλου, Ευριπίδου και Αγίου Μάρκου, το οποίο όμως είχε έναν βραχύ βίο μόλις ενός έτους (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:276). Από το 1844 λειτούργησε το Θέατρο Μπούκουρα στην οδό Ηρώδου (αργότερα Μενάνδρου) με την επίσημη ονομασία «Θέατρον Αθηνών». Η σκηνή του ήταν ιταλικού τύπου, είχε πεταλόσχημη πλατεία ενώ υπήρχε και βασιλικό θεωρείο (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:277, Λάσκαρης, 1939:246).

Οι προσπάθειες για την ανέγερση ενός μνημειώδους θεάτρου, αντάξιου μιας ευρωπαϊκής πρωτεύουσας δεν τελεσφόρησαν παρά μόνο πολύ αργότερα, το 1888, με τα εγκαίνια του Δημοτικού Θεάτρου Αθηνών, στη σημερινή πλατεία Δημαρχείου, που τότε ονομαζόταν Πλατεία του Λαού. Το κτήριο είχε σχεδιαστεί από τον Ε. Ziller και θεμελιώθηκε το 1873. Η ανέγερσή του υπήρξε περιπετειώδης, κυρίως λόγω της έλλειψης χρημάτων και ολοκληρώθηκε τελικά με χορηγία του Ανδρέα Συγγρού. Με την εγκατάσταση σε αυτό 1500 μικρασιατών προσφύγων το 1922 προκλήθηκαν πολλές υλικές ζημιές και μεγάλη φθορά που δεν κατέστη δυνατό να αποκατασταθεί, με αποτέλεσμα το θέατρο να γκρεμιστεί τελικά το 1939 με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:280-302).

Το πλήρωμα του χρόνου για την υλοποίηση του μεγάλου οράματος πολλών από τους λογίους του 19ου αιώνα για ένα «Ελληνικόν Θέατρον» ήρθε το έτος 1901, με τα εγκαίνια του Βασιλικού Θεάτρου στην οδό Αγίου Κωνσταντίνου, σε σχέδια του Ε. Ziller. Το 1930 μετονομάστηκε σε Εθνικό Θέατρο και συνέχισε την πορεία του (από το 1932) με εμπνευσμένους διευθυντές και λαμπρούς σκηνοθέτες, όπως ο Φώτος Πολίτης και ο Δημήτρης Ροντήρης, διαμορφώνοντας σε μεγάλο βαθμό τη φυσιογνωμία και τον προσανατολισμό της θεατρικής ζωής της νεότερης Ελλάδας. Το κτήριο της οδού Αγίου Κωνσταντίνου, με τη μνημειώδη πρόσοψη (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Α΄:303) εκσυγχρονίστηκε με ανακαινίσεις και επεκτάσεις αρκετές φορές μέσα στον 20ό και έως τις αρχές του 21ου αιώνα, έτσι ώστε να διατηρεί αναλλοίωτη την αρχική φυσιογνωμία αλλά και να στεγάζει σήμερα την Κεντρική και τη Νέα Σκηνή, με αρκετές θεατρικές παραγωγές ετησίως. Παραγωγές του Εθνικού Θεάτρου παρουσιάζονται και στη σκηνή του Rex (Σκηνή «Μαρίκα Κοτοπούλη»), ενός επίσης ιστορικού αθηναϊκού θεάτρου, στο υπόγειο του οποίου στεγάζεται τώρα και η Παιδική Σκηνή του Εθνικού.

Πέρα όμως από τις κρατικές επίσημες σκηνές πολλά ήταν τα θεατρικά κτήρια που χτίστηκαν στον χώρο του κέντρου της Αθήνας από την εποχή του Μεσοπολέμου και εξής, όταν οι χειμερινές πλέον αίθουσες έγιναν το κυρίαρχο είδος της αρχιτεκτονικής του νεοελληνικού θεάτρου, ακολουθώντας συνειδητά τα νεότερα ευρωπαϊκά ρεύματα (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Β΄:89). Θέατρα όπως το «Αλάμπρα», το θέατρο «Παπαϊωάννου», το «Βρετάνια», το «Παλλάς», το «Rex-Κοτοπούλη-Σινεάκ» και άλλα υπηρέτησαν τη θεατρική ζωή της περιόδου του Μεσοπολέμου, που χαρακτηρίστηκε επίσης από την ανέγερση κινηματογραφικών αιθουσών και κινηματοθεάτρων (Φεσσά-Εμμανουήλ, 1994 Β΄:106).

Μεταπολεμικά, οι γενικότερες αλλαγές επηρέασαν και την εικόνα της θεατρικής Αθήνας. Ορισμένα από τα θέατρα της προηγούμενης περιόδου κατεδαφίστηκαν, κάποια καινούργια κατασκευάστηκαν και ορισμένα άλλα άλλαξαν χρήση. Οι αλλαγές στη δραματουργία επέφεραν αλλαγές και στη λειτουργία των θεατρικών χώρων, στη διαμόρφωση θεατρικών σχημάτων και στην ανάπτυξη και άνθιση θεατρικών ειδών όπως η επιθεώρηση, που κυριάρχησε στη θεατρική πραγματικότητα της μεταπολεμικής Αθήνας (Γραμματάς, 2002 Α΄:254-255).

Στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, τα πράγματα αλλάζουν ουσιαστικά με την εμφάνιση νέων και πειραματικών θιάσων που δραστηριοποιούνται σε θέατρα εκτός του κέντρου της πόλης, συνδυάζοντας τη θεατρική

πρωτοπορία, την αναζήτηση νέων μορφών έκφρασης και τον καλλιτεχνικό πειραματισμό με την αποκέντρωση, την απομάκρυνση από τις γνωστές θεατρικές σκηνές του κέντρου και τον αναπροσανατολισμό των επιλογών τους σε επίπεδο δραματουργίας και σκηνοθεσίας (Γραμματάς, 2002:280-288). Ήδη από το 1968 το βιβλίο του Peter Brook με τον τίτλο *Empty Space* είχε σηματοδοτήσει τον πειραματισμό στο πεδίο του θεατρικού χώρου (Wiles, 2003:241), που θεωρήθηκε ότι θα έπρεπε πλέον να απογυμνωθεί από τις κοινωνικο-πολιτικές συνδηλώσεις του και να αποτελέσει έναν κενό σημασίας χώρο με πνευματική παρά με υλική υπόσταση (Carlson, 1989:33). Στις μέρες μας, η ανάγκη για θεατρική έκφραση έξω από παραδεδομένες φόρμες και αυστηρά οριοθετημένο πλαίσιο, οδηγεί στη χρήση και την αναδιαμόρφωση ως θεατρικών χώρων, κτισμάτων που δεν προορίζονταν αρχικά για θεατρικές σκηνές. Έτσι, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις, πολλά θεατρικά σχήματα παρουσιάζουν τη δουλειά τους σε κτήρια που χρησιμοποιήθηκαν στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα ως βιομηχανικοί χώροι (εργοστάσια, αποθήκες) και πλέον διαμορφώνονται κατάλληλα, κυρίως στο εσωτερικό τους, ώστε να αναλάβουν μια τελείως διαφορετική λειτουργία, με στόχο την προσέλκυση και ικανοποίηση των απαιτήσεων ενός ετερόκλητου κοινού. Το ίδιο συμβαίνει και στην ελληνική πρωτεύουσα, με μία από τις πρώτες αντίστοιχες πρωτοβουλίες αυτή του Τάσου Μπαντή, ο οποίος μετέτρεψε σε Θέατρο «Εμπρός» το παλιό τυπογραφείο της ομότιτλης εφημερίδας στην περιοχή του Ψυρρή (1988-2007). Παράλληλα, βέβαια, στην αθηναϊκή πρωτεύουσα διατηρείται ένα θεατρικό σχεδιάγραμμα με ευδιάκριτες ενότητες: το κέντρο με τις μεγάλες εμπορικές θεατρικές σκηνές, η περιφέρεια με τις πειραματικές σκηνές και οι περιοχές με τα πρώην βιομηχανικά ή άλλου είδους κτήρια που μετασχηματίστηκαν σε θεατρικά (Πατσαλίδης, 1993:105-106).

Παρουσιάζει πάντοτε ενδιαφέρον η ένταξη των θεατρικών κτισμάτων στο χωροταξικό σχεδιασμό της πόλης, με τις κεντρικές ή τις περιφερειακές θεατρικές αίθουσες να λειτουργούν με διαφορετικό τρόπο ως προς τις παραστάσεις ή τους θιάσους που φιλοξενούν. Στην ελληνική πρωτεύουσα, οι πρώτες προσπάθειες αποκεντρωμένων θεάτρων είναι ενδεικτικές ως προς την απόπειρα σκηνοθετών και ηθοποιών να υπηρετήσουν τα προσωπικά καλλιτεχνικά τους οράματα απευθυνόμενοι στο ευρύτερο κοινό των αθηναϊκών συνοικιών που θα ήταν πιο δεκτικό σε νέες και μη συμβατικές θεατρικές απόπειρες. Στο Θέατρο «Διονύσια Καλλιθέας» ο θίασος του πρωτοπόρου Αδαμάντιου Λεμού ήδη από το 1947 παρουσιάζει στο κοινό έργα νεοελλήνων συγγραφέων όπως του Τάκη Γαλανού, του Σωτήρη Πατατζή και του Ιάκωβου Καμπανέλλη, σε μια περιοχή μακριά από τα μεγάλα εμπορικά θέατρα του κέντρου και σε μια περίοδο αρκετά δύσκολη. Παρόμοιες πρωτοβουλίες ανέλαβαν αργότερα και άλλοι άνθρωποι του θεάτρου, όπως ο Γιώργος Μιχαηλίδης στη Νέα Ιωνία το 1965, ο Σωτήρης Χατζάκης στην Καισαριανή στη δεκαετία του ’70 και ο Θ. Παπαγεωργίου με το Θέατρο «Στοά» στου Ζωγράφου το 1971.

Σύγχρονοι Αθηναϊκοί Θεατρικοί Χώροι – Μεθοδολογία Έρευνας

Σήμερα, δεν είναι καθόλου σαφής και αυτονόητη η διάκριση ανάμεσα σε τέτοιου είδους οριοθετήσεις (κέντρο/μεγάλα εμπορικά θέατρα – περιφερειακοί δήμοι/μικρές πρωτοποριακές σκηνές), αφού, στα χρόνια του μεταμοντερνισμού καμία αυστηρή περιχαράκωση δεν μπορεί να μείνει για πολύ αλώβητη, καθώς τα στιλ αλλάζουν και οι ταυτότητες αμφισβητούνται καθημερινά (Grammatas, 1990).

Στο πλαίσιο των παρατηρήσεων και του προβληματισμού που αναπτύχθηκε παραπάνω, στόχος της έρευνάς μας που παρουσιάζεται στην παρούσα έκδοση είναι η καταγραφή και χαρτογράφηση αντιπροσωπευτικών θεατρικών χώρων που βρίσκονται σε λειτουργία στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας και των περιαστικών δήμων, δηλαδή ενός “Μητροπολιτικού” χώρου, στον οποίο περιλαμβάνεται η Αθήνα, οι όμοροι Δήμοι, ο Πειραιάς και τα προάστια (Ελευσίνα).

Ο χαρακτήρας της είναι διττός, καλλιτεχνικός από τη μία και επιστημονικός από την άλλη. Με την ειδική για την παρούσα έκδοση συστηματική φωτογράφηση των θεατρικών χώρων ως οικοδομημάτων στον πολεοδομικό ιστό, με την εξωτερική τους εμφάνιση και την οργανική τους ένταξη στη ζωή της πόλης, με τη συστηματική απεικόνιση της εσωτερικής τους διάταξης, των κοινόχρηστων χώρων και των τεχνικών χαρακτηριστικών της κατασκευής τους, αλλά κατεξοχήν της απεικόνισης του είδους της θεατρικής τους σκηνής, της σχέσης της με την πλατεία και τον χώρο υποδοχής και φιλοξενίας των θεατών που παρακολουθούν την παράσταση, επιδιώκεται η όσο το δυνατόν αισθητικά αρτιότερη απεικόνιση των χώρων υποδοχής του θεάτρου στη σύγχρονη Αθήνα.

Παράλληλα όμως, χωρίς να επιβαρύνεται με λεπτομερειακή περιγραφή των γνωρισμάτων του χώρου, ούτε με παράθεση πλεονασματικών πληροφοριών για τα χαρακτηριστικά κάθε θεάτρου, επιδιώκεται η όσο το δυνατόν πιο έγκυρη και συστηματική παρουσίαση των θεατρικών χώρων, ώστε ο αναγνώστης της παρούσας

μελέτης να αποκομίζει μια ολοκληρωμένη αισθητική και επιστημονική εικόνα για το προς πραγμάτευση θέμα, τους αθηναϊκούς θεατρικούς χώρους.

Επιδιώξαμε, επιπλέον, να επισημάνουμε τους αντιπροσωπευτικούς κατά κατηγορία χώρους, όχι μόνο με τα ιδιαίτερα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, αλλά και τις ιστορικές, κοινωνιολογικές, θεατρολογικές και αισθητικές ιδιαιτερότητες που τους καθιστούν επιλέξιμους ανάμεσα σε άλλους ομοίου είδους.

Η μελέτη μας δεν περιορίζεται στην απλή καταγραφή ούτε στην παράθεση στοιχείων και πληροφοριών παρατακτικού περιεχομένου. Επιδιώκει να αναλύσει, να αιτιολογήσει, να συνθέσει μια εικόνα για το θεατρικό τοπίο της πρωτεύουσας, με βάση αρχές και στοιχεία από την κοινωνιολογία του θεάτρου.

Η θέσπιση κριτηρίων και μεθοδολογικών αρχών με τη βοήθεια των οποίων θα μπορούσαμε να διεξαγάγουμε μια παρόμοια έρευνα δεν υπήρξε ούτε απλή, ούτε εύκολη, αφού θα ήταν εξίσου θεμιτό και δυνατό να στηριχθούμε σε διαφορετικής φύσεως δεδομένα, όπως το είδος του ρεπερτορίου (επιθεώρηση - κλασικό θέατρο), η οικονομική παράμετρος (εμπορικό θέατρο - θέατρα τέχνης), το θεατρικό σχήμα (θιασαρχικά θέατρα - θεατρικές ομάδες) κ.ά., με αντίστοιχο προσανατολισμό των ενδιαφερόντων της μελέτης μας. Επειδή όμως το ζητούμενο εστιάζεται στην έννοια του θεατρικού χώρου, άρα στη χωροταξική και πολεοδομική κατηγοριοποίηση των θεατρικών αιθουσών, υποχρεωθήκαμε να εστιάσουμε την αναζήτησή μας σε άλλου είδους κριτήρια.

Ακόμα και σε αυτήν την περίπτωση όμως, νέα προβλήματα προέκυψαν και νέα ερωτήματα τέθηκαν επιτακτικά, προερχόμενα ακριβώς από την προσπάθειά μας για ομογενοποίηση και αποσαφήνιση των κριτηρίων με καθαρά χωρο-ταξικές συνισταμένες. Αυτό οφείλεται σε παραμέτρους όπως: α) η αλλαγή ονομασίας πολλών θεατρικών χώρων που παλαιότερα λειτουργούσαν με διαφορετικό ιδιοκτησιακό καθεστώς και διαφορετική ονομασία, β) η μετατόπιση του παραδοσιακά θεωρούμενου ως κέντρου και η διεύρυνση των ορίων του, μέσα στο νέο αστικό τοπίο που διαμορφώνεται στην αρχή του 21^{ου} αιώνα, γ) ο συμφυρμός των ποικίλων κατηγοριών που προκύπτει από τη συνύπαρξη περισσοτέρων του ενός χαρακτηριστικών σε ορισμένα θέατρα, έτσι ώστε αυτά να μπορούν να ενταχθούν εξίσου σε δύο ή περισσότερες κατηγορίες και, τέλος δ) ο υπερβολικός αριθμός θεατρικών αιθουσών που λειτουργούν σήμερα στην αθηναϊκή πρωτεύουσα και καθιστούν πολύ δύσκολη τη «χαρτογράφηση» του θεατρικού τοπίου και την κατανομή σε ευδιάκριτες κατηγορίες χώρων, αφού μάλιστα σήμερα σχεδόν καμία περιοχή δεν μπορεί εκ προοιμίου να χαρακτηρισθεί ομοιογενής με ιδεολογικούς, αισθητικούς ή ακόμη και κοινωνιολογικούς όρους (Πατσαλίδης, 1993:111-112).

Με βάση τα προηγούμενα, οδηγηθήκαμε στον εντοπισμό και την υιοθέτηση σύνθετων παραμέτρων αρχιτεκτονικής (υπαίθριοι – κλειστοί χώροι), λειτουργικότητας (χώροι πολυθεάματος – σύγχρονοι πολιτιστικοί χώροι), ιδιομορφίας (πρώην βιομηχανικοί χώροι) και χωροταξίας (κεντρικές - περιφερειακές σκηνές), θεσμικής υπόστασης (επίσημες κρατικές σκηνές), αλλά και καλλιτεχνικής φυσιογνωμίας (πειραματικές), σύμφωνα με τα οποία οδηγηθήκαμε στον καθορισμό των ακόλουθων κατηγοριών για τους αθηναϊκούς θεατρικούς χώρους:

- Υπαίθρια Θέατρα – Ανοιχτοί Χώροι
  – Αρχαιολογικοί
  – Σύγχρονοι ανοιχτοί χώροι
- Επίσημες κρατικές σκηνές
- Κεντρικές σκηνές
- Αποκεντρωμένα Θέατρα
- Θέατρα Πειραματισμού και Πρωτοπορίας
- Χώροι Πολυθεάματος – Σύγχρονοι Πολιτιστικοί Χώροι
- Βιομηχανικοί ή άλλοι χώροι που μετασχηματίσθηκαν σε θεατρικούς

Για τη μελέτη μας αυτή αξιοποιήσαμε στοιχεία από ένα ερευνητικό πρόγραμμα που είχε εκπονηθεί στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης «Θέατρο και Εκπαίδευση», υπό την επιστημονική εποπτεία του καθηγητή Θ. Γραμματά, κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2005-06 και 2006-07, με τον τίτλο «Θεατρική Χαρτογράφηση της Αθήνας» και στο οποίο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες είχαν συλλέξει τα στοιχεία σε συνεννόηση με τους υπεύθυνους των θεάτρων. Μια σύντομη παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έγινε στο περιοδικό *Φουαγιέ*, τεύχ. 17 (Ιούλιος-Αύγουστος 2007), σσ. 33-35. Προκειμένου να επικαιροποιήσουμε τα στοιχεία αυτά, βασιστήκαμε, επίσης, σε διαδικτυακές πηγές, επιμένοντας στις επίσημες ιστοσελίδες των θεάτρων, όπου αυτές υπήρχαν, σε ενυπόγραφα άρθρα εφημερίδων

που αφορούν στα αθηναϊκά θέατρα, καθώς και σε πληροφορίες που ευγενικά μας παραχώρησαν οι υπεύθυνοι των θεάτρων με τους οποίους επικοινωνήσαμε και τους οποίους ευχαριστούμε θερμά. Για τα παλαιότερα θέατρα στηριχθήκαμε στην πάντοτε πολύτιμη δίτομη εργασία της Ελ. Φεσσά – Εμμανουήλ *Η Αρχιτεκτονική του Νεοελληνικού Θεάτρου. 1720-1940* που περιλαμβάνεται στη βιβλιογραφία.

Βιβλιογραφία

- Αθανασόπουλος, Χ. (1976). *Προβλήματα στις εξελίξεις του σύγχρονου θεάτρου*, Αθήνα: Σιδέρης
- Αλεξίου, Στ. (1965). «Το Κάστρο της Κρήτης και η ζωή του στον ΙΣΤ΄ και ΙΖ΄ αιώνα», *Κρητικά Χρονικά* 19 (1965), σσ. 146-178
- Γραμματάς, Θ. (2009). *Θέατρο και Παιδεία*. Αθήνα: Αυτοέκδοση (α΄ έκδοση: 1997)
- Γραμματάς, Θ. (2011). *Εισαγωγή στην Ιστορία και τη Θεωρία του Θεάτρου*, Αθήνα: Εξάντας
- Κακούρη, Κ. (1974). *Προϊστορία Θεάτρου*, Αθήνα: έκδοση Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών (Υ.Π.Ε.)
- Λάσκαρης, Ν. (1939). *Ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου*, τόμ. Β΄, Αθήνα 1939.
- Μαρτινίδης, Π. (1980) (επιμ.). *Διεύρυνση θεατρικών δραστηριοτήτων και αρχιτεκτονική πρακτική*, Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου (16-19 Ιουνίου 1980), Βόλος: χ.ε.
- Μαρτινίδης, Π. (1999). *Μεταμορφώσεις του Θεατρικού Χώρου. Τυπικές φάσεις κατά την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής των θεάτρων στη Δύση*, Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη
- Μαυρομούστακος, Πλ. (2007). «Η παράσταση των *Περσών* του Αισχύλου στη Ζάκυνθο, το 1571. Νέα ερωτήματα για ένα παλιό αίνιγμα» στο: Νικηφόρος Παπανδρέου - Έφη Βαφειάδη (Επιμ.), *Ζητήματα Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου. Μελέτες αφιερωμένες στον Δημήτρη Σπάθη*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1-23
- Μουζενίδης, Τ. (1965). *Θεατρικός Χώρος και Σκηνοθεσία. Δοκίμιο*, Εκδοτικός Οίκος Γ. Φέξη, Αθήνα.
- Μπακουνάκης, Ν. (1991). *Το φάντασμα της Νόρμα. Η υποδοχή του μελοδράματος στον ελληνικό χώρο τον 19ο αι.*, Αθήνα: Καστανιώτης
- Μποζίζιο, Π. ([2]2010a). *Ιστορία του Θεάτρου*, Α΄ τόμ., μετάφραση – επιμέλεια Ελίνα Νταρακλίτσα, δεύτερη έκδοση αναθεωρημένη, Αθήνα: Αιγόκερως / Θέατρο
- Μποζίζιο, Π. ([2]2010b). *Ιστορία του Θεάτρου*, Β΄ τόμ., μετάφραση – επιμέλεια Ελίνα Νταρακλίτσα, δεύτερη έκδοση αναθεωρημένη, Αθήνα: Αιγόκερως / Θέατρο
- Πατσαλίδης, Σ. (1993). «Ο Θεατρικός Χώρος σαν Πολιτιστικό Παράδειγμα. Σύντομη διαχρονική αναφορά», *Σύγκριση/Comparaison* 5(1993), σσ. 95-117
- Πούχνερ, Β. (1991). *Μελετήματα Θεάτρου. Το Κρητικό Θέατρο*. Εκδόσεις Χ. Μπούρα, Αθήνα.
- Πρωτοπαππά-Μπουμπουλίδου, Γλ. (1958). *Το Θέατρον εν Ζακύνθω από του ΙΖ΄ μέχρι του ΙΘ΄ αιώνος (επί τη βάσει ανεκδότων κειμένων)*, Διδακτορική Διατριβή, Αθήνα
- Σπάθης, Δ. (1986). «Οι πρώτες θεατρικές προσπάθειες στην Αθήνα το 1836 και 1837», στο: *Ο Διαφωτισμός και το Νεοελληνικό Θέατρο*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 215-250
- Τριανταφύλλου, Κ. Ν. (1995). *Ιστορικόν Λεξικόν των Πατρών*, τόμ. Α΄, 3η έκδοση συμπληρωμένη, Πάτρα: Τυπογραφείο Π. Κούλη
- Φεσσά-Εμμανουήλ, Ελ. (1994). *Η Αρχιτεκτονική του Νεοελληνικού Θέατρου. 1720-1940*, τόμ. Α΄- Β΄, Αθήνα: Ιδιωτική Έκδοση
- Χάρτνολ, Φ. (1980). *Ιστορία του Θεάτρου*, μετάφραση Ρούλα Πατεράκη, Αθήνα: εκδόσεις Υποδομή
- Balme, Ch. (2012). *Εισαγωγή στις Θεατρικές Σπουδές*, μετάφραση: Ρωμανός Κοκκινάκης, Βίκυ Λιακοπούλου, Αθήνα: Πλέθρον
- Brockett, O. G., Hildy, Fr. (2010[10]). *History of the Theatre*. Boston: Allyn and Bacon
- Carlson, M. (1989). *Places of Performance. The Semiotics of theatre architecture*, Ithaca, New York: Cornell University Press
- Di Maria, S. (2010). «Η πρόσληψη της αρχαίας τραγωδίας στην Ιταλία», στο: Gregory, J. (επιμ.) *Όψεις και Θέματα της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας: 31 εισαγωγικά δοκίμια*, μετάφραση Μαρία Καίσαρ, Όλγα Μπεζαντάκου, Γαρυφαλλιά Φιλίππου – επιμ. Δανιήλ Ιακώβ, Αθήνα: Παπαδήμας, 597-618.
- Dort, B. (1980). «De l'espace scénique à l'espace théâtrale», στο: Μαρτινίδης, Π. (επιμ.) *Διεύρυνση θεατρικών δραστηριοτήτων και αρχιτεκτονική πρακτική*, Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συμποσίου, Βόλος (χ.ε.), 117-128.
- Grammatas, Th. (1990). «Espace théâtrale et approches de la dramaturgie», *Acteurs/Auteurs* 81-82 (1990), 111-114.
- Grammatas, Th. (2012). «Theatricality before the theatre. The beginning of theatrical expression», στο *Antropologia e teatro Rivista di studi*, No 3(2012), στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://antropologiaeteatro.cib.unibo.it
- Jacquot, J. (1964), *Le lieu théâtrale à la Renaissance*, [col.] Le Chœur des Muses, Paris: Éd. du CNRS
- Kermode, Fr. (2011). *Όλος ο κόσμος μια σκηνή. Η εποχή του Σαίξπηρ*, μετάφραση Λήδα Φιλιππόπουλου, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.
- McAuley, G. (2000). *Space in Performance. Making Meaning in the Theatre*, Ann Arbor: The University of Michigan Press
- Moretti, J. Ch. (2004). *Θέατρο και κοινωνία στην αρχαία Ελλάδα*, μετάφραση Ε. Δημητρακοπούλου, επιμέλεια Κ. Μπούρας, Αθήνα: Πατάκης.
- Postlewait, T. (2006). «Review of the book *A Short History of Western Performance Space* by David Wiles», *Theatre Survey* 47:2, pp. 313-315
- Wiles, D. (2003). *A Short History of Western Performance Space*, Cambridge: Cambridge University Press

Σημείωμα του φωτογράφου

Η διεξοδική εξερεύνηση του θεάτρου ως χώρου και η ανακάλυψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, καθώς και η ανάδειξη αυτών αποτέλεσαν μερικούς από τους στόχους αυτής της προσπάθειας. Μια προσπάθεια που δεν εξαντλήθηκε στην παρουσίαση εικόνων μιας απλής φωτο-ρεαλιστικής απόδοσης των συγκεκριμένων χώρων αλλά επεκτάθηκε εμφατικά στη σύνθεση, στο φως και στην αφηγηματική ποιότητα του εκάστοτε θεάτρου.

Η ιδιαιτερότητα του κάθε θεάτρου δημιούργησε αρκετές τεχνικές δυσκολίες που έπρεπε να ξεπεραστούν φωτογραφικά χωρίς να εντάσσονται αναγκαστικά σε μια ειδολογικού χαρακτήρα κατανομή π.χ. *αρχιτεκτονική φωτογραφία, φωτογραφία εσωτερικών χώρων, φωτογραφία τέχνης ή καλλιτεχνική φωτογραφία*. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν λήφθηκαν υπ' όψιν οι τεχνικές δυσκολίες και το ξεπέρασμα αυτών, ως προς το καδράρισμα π.χ. η απομόνωση του κτηρίου από τα γειτονικά, ειδικά στην πόλη, ως προς το βάθος πεδίου π.χ. ολόκληρο το καρέ νετ ως μετωπική σύνθεση ή εστιασμένες πληροφορίες που αναδεικνύουν την ιδιαιτερότητα του κτηρίου, ως προς τα εσωτερικά των θεάτρων π.χ. διαφορετική προσέγγιση λόγω περιορισμένου χώρου ή λόγω πολύπλοκων φωτιστικών συνθηκών, ως προς τον εξοπλισμό π.χ. ο περιορισμός των αρνητικών του ευρυγώνιου φακού, κ.ά.

Σε μια σχέση έντονης παρατήρησης σε θεατρικούς χώρους χωρίς δρώμενα, αλλά με αποτυπώματα σκέψης και ψυχής, νιώθεις άβολα θέλοντας να ξεπεράσεις μια πραγματικότητα ανάμεικτων συναισθημάτων, στοχεύοντας στη συγκίνηση μιας έτσι κι αλλιώς αφαιρετικής αποφασιστικής στιγμής. Μια στιγμή που προσπαθεί να ισορροπήσει ανάμεσα στις αναμνήσεις από το παρελθόν αλλά και τις προσδοκίες από το μέλλον.

Αν οι φωτογραφίες του λευκώματος αυτού δεν περιορίζονται σε μια τεχνική -ρεαλιστική αναπαραγωγή εικόνων, τότε ο σκοπός της προσπάθειας προσεγγίζεται από το αισθητικό αποτέλεσμα, που προβάλλει την αλήθεια μιας άλλης τέχνης που συγκινεί πολλαπλά.

Δρ. Γιώργος Μακρίδης,
Κοινωνιολόγος-Φωτογράφος

Ευχαριστίες

Οι συνεργάτες στην ανάπτυξη της παρούσας έρευνας είναι πολλοί και η συμμετοχή τους πολύτιμη και ποικιλότροπη. Ανάμεσά τους οι πρώτες ευχαριστίες οφείλονται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές της κατεύθυνσης «Θέατρο στην Εκπαίδευση» του Π.Τ.Δ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α. των ακαδημαϊκών ετών 2005-2007 και 2012-2014.

Επιπλέον, και λόγω της ιδιαίτερης προσφοράς τους, επωνύμως μπορούν να αναφερθούν ως βασικοί συντελεστές της οι: κκ. Τάκης Τζαμαργιάς, Ε.Ε.Π. του Π.Τ.Δ.Ε., σκηνοθέτης και Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά (2013-14), καθώς και οι κυρίες Ευθυμία-Κρυσταλία Καραντζούλη, πτυχιούχος του Π.Τ.Δ.Ε., Λία Κοκκότη και Αλεξία Παπακώστα, διδάκτωρ του Π.Τ.Δ.Ε.

Τέλος θα πρέπει να μνημονευθεί η προθυμία και η ευγενική παραχώρηση στοιχείων από μέρους των υπευθύνων των θεάτρων που παρουσιάζονται, χωρίς την ενεργό βοήθεια και την πολύτιμη συνεργασία των οποίων δεν θα μπορούσαμε να οδηγηθούμε στο συγκεκριμένο αποτέλεσμα.

ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΘΕΑΤΡΑ – ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΧΩΡΟΙ

Αποτελούν μία ιδιαίτερη κατηγορία θεατρικών χώρων, η οποία στην Αθήνα, λόγω της μακραίωνης θεατρικής ιστορίας αλλά και των κλιματικών συνθηκών, αντιπροσωπεύεται από αρκετά θέατρα είτε αυτά είναι αρχαιολογικά κτίσματα, αναγόμενα στην ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα, είτε είναι νεότερα δημιουργήματα με ενεργό παρουσία στη θεατρική δραστηριότητα της πρωτεύουσας, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

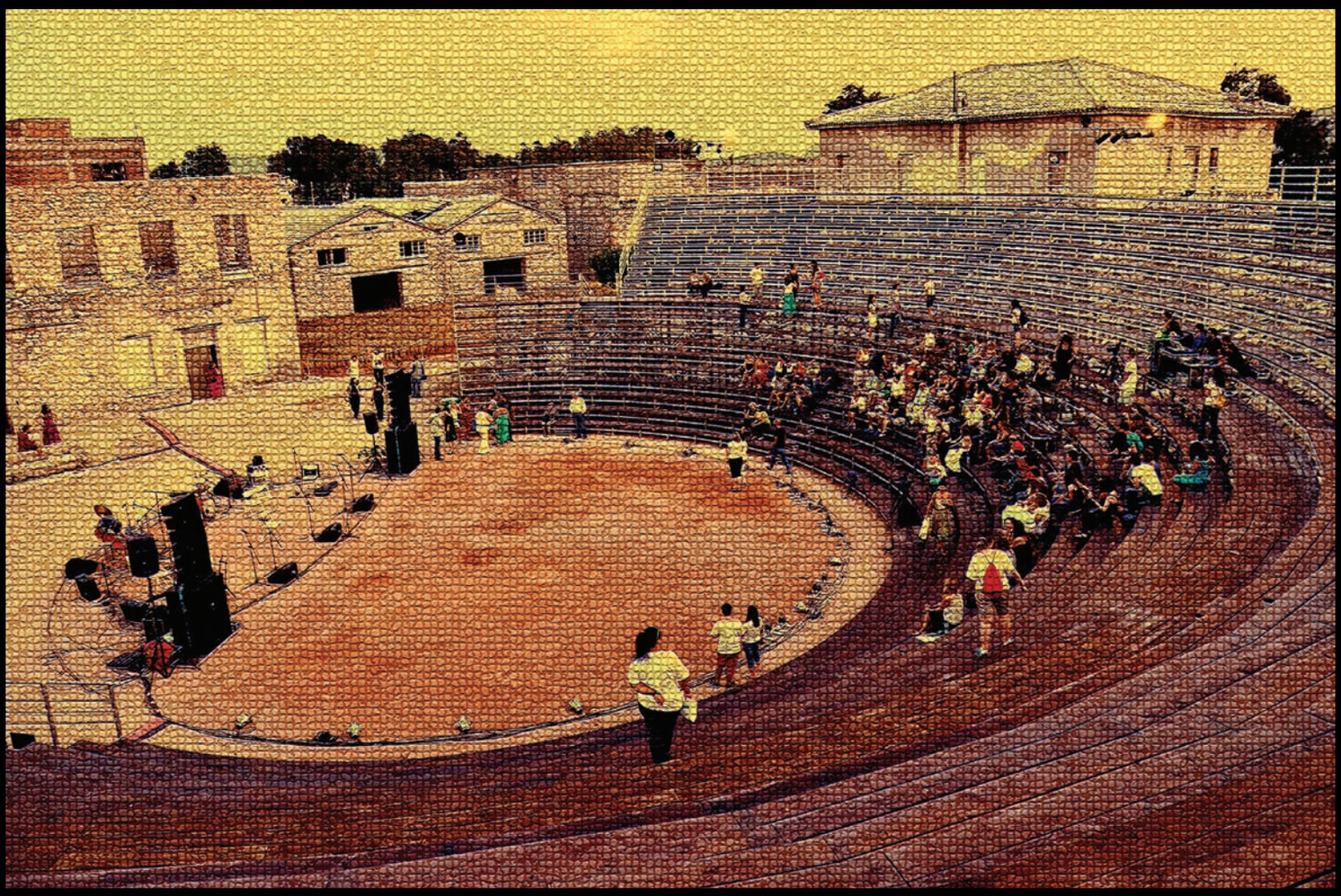

Αρχαιολογικοί Χώροι

Σε υπαίθριους ανοιχτούς χώρους γεννήθηκε το θέατρο και σε τέτοιου είδους χώρους γνώρισε την ακμή του κατά την περίοδο των κλασικών χρόνων. Τα αρχιτεκτονικά μνημεία που κατασκευάστηκαν για να παρουσιαστούν τα δραματικά έργα των αρχαίων τραγικών προκαλούν έως σήμερα τον θαυμασμό με την αρχιτεκτονική και την εξαιρετική ακουστική τους, αναδεικνύονται από την αρχαιολογική σκαπάνη και μελετώνται ως τεκμήρια ιστορικά, αλλά και χρησιμοποιούνται σε πολλές περιπτώσεις ακόμη και σήμερα ως θεατρικοί χώροι για παραστάσεις αρχαίου δράματος, σε ποικίλες δραστηριότητες εντασσόμενες στο θεσμό των καλοκαιρινών φεστιβάλ ή σε αυτόνομες εκδηλώσεις.

Δεσπόζουσα μορφή σε αυτή την κατηγορία είναι το αρχαίο Θέατρο του Διονύσου, το οποίο αν και δεν λειτουργεί ως θεατρικός χώρος, συμπεριλαμβάνεται στην παρούσα μελέτη λόγω της εμβληματικής σημασίας που έχει για την ιστορική πορεία του θεάτρου και ειδικότερα την παρουσία του στην αρχαία Αθήνα. Κατέχει την πρωτοκαθεδρία μεταξύ των θεατρικών αρχαιολογικών χώρων γιατί θεωρείται το αρχαιότερο ελληνικό θέατρο, ο χώρος όπου διεξάγονταν οι δραματικοί αγώνες της αρχαίας Αθήνας και όπου απαγγέλθηκε για πρώτη φορά ο λόγος των μεγάλων τραγικών, του Αισχύλου, του Σοφοκλή, του Ευριπίδη, ενώ πρέπει να μνημονευθεί και το ρωμαϊκό κτίσμα του 2ου μ.Χ. αι., γνωστό ως Ωδείο Ηρώδου του Αττικού, στο οποίο έχουν παρουσιαστεί και παρουσιάζονται εμβληματικές παραστάσεις.

Θέατρο Διονύσου

ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΥ

Το Θέατρο του Διονύσου θεωρείται το αρχαιότερο θέατρο της Αθήνας, της Ελλάδας αλλά και ολόκληρου του κόσμου. Βρίσκεται χτισμένο στην νοτιοανατολική κλιτύ της Ακρόπολης της Αθήνας, 80μ. χαμηλότερα από τα ιερά κτίσματα. Χρονολογείται από τον 6ο αι. π.Χ., έχει διασωθεί με πολλές φθορές ως τις μέρες μας και αποτελεί ορόσημο του κλασικού πολιτισμού.

Η ακριβής θέση του αρχαίου θεάτρου προσδιορίστηκε πρώτη φορά από τον R. Chandler το 1765 και αργότερα από τον M. Leake, που επιβεβαίωσε τον Chandler στα μέσα του 18ου αι. Οι πρώτες ανασκαφές έγιναν το 1841 από την Αρχαιολογική Εταιρεία και η πρώτη συστηματική έρευνα έγινε το 1862 από τον αρχαιολόγο, καθηγητή Θ. Ρουσσόπουλο, σε συνεργασία με το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο (DAI). Στις δεκαετίες του 1920 και του 1930 έγιναν και άλλες ανασκαφικές εργασίες από αρχαιολόγους όπως ο Ernst Fiechter και ο Heinrich Bulle.

Σύμφωνα με τους μελετητές, το Θέατρο του Διονύσου που έχει μια ιστορία λειτουργίας 900 χρόνων περίπου, από τον 5ο αι. π.Χ. έως τον 4ο αι. μ.Χ., το πρώτο θέατρο του κόσμου, πέρασε από διάφορα στάδια εξέλιξης που μπορούν συμβατικά να χωριστούν στις περιόδους της Ύστερης Αρχαϊκής (540/530-500/490 π.Χ.) και της Πρώιμης Κλασικής Περιόδου (500/490-450 π.Χ.), της Ώριμης Κλασικής Περιόδου (450-400/390 π.Χ.), της Ύστερης Κλασικής (400/390-323 π.Χ.), της Ελληνιστικής Περιόδου (323-31 π.Χ.) και της Αυτοκρατορικής (Ρωμαϊκής) Περιόδου (1ος-4ος αι. μ.Χ.). Κατά τη διάρκεια αυτών των διαδοχικών φάσεων το θέατρο υπέστη πολλές μετατροπές, που κατέστρεψαν εν μέρει ή ολοσχερώς τις παλαιότερες κατασκευές.

Αρχαιολογικές ενδείξεις εντείνουν την υπόθεση ότι υπήρχε πρώιμος θεατρικός χώρος ήδη από τα τέλη του 6ου ή τις αρχές του 5ου αι. π.Χ. δίπλα στον ιερό ναό του Διονύσου Ελευθερέως, με μόνιμο σκηνικό χώρο, την ορχήστρα, με διαστάσεις μεγαλύτερες από τις κατοπινές, για να δέχεται τους πενήντα χορευτές του διθυράμβου.

Στην Ύστερη Κλασική Περίοδο, έγιναν αλλαγές στην αρχιτεκτονική και αισθητική του Θεάτρου του Διονύσου, ιδιαίτερα κατά την εποχή του Λυκούργου (338-326 π.Χ.), κατά την οποία το θέατρο μετατράπηκε σε μαρμάρινο. Το κοίλο του θεάτρου επεκτάθηκε και απέκτησε μνημειακή μορφή, ενώ ένα από τα πιο εντυπωσιακά χαρακτηριστικά αυτής της περιόδου είναι οι 67 μεγαλοπρεπείς θρόνοι της προεδρίας από πεντελικό μάρμαρο. Η σκηνή κατά την περίοδο εκείνη ήταν λίθινη, αποτελούμενη από ένα κεντρικό τμήμα με δυο πλάγιες πτέρυγες, τα παρασκήνια.

Κατά την Αυτοκρατορική (Ρωμαϊκή) Περίοδο (1ος-4ος αι. μ.Χ.) μέσα και γύρω από το Θέατρο του Διονύσου και, συγκεκριμένα, στην οδό που συνέδεε το Πρυτανείο με το ιερό του Διονύσου Ελευθερέως, στήνονταν τα αναμνηστικά ή χορηγικά μνημεία των χορηγών των δραματικών αγώνων. Αυτή είναι η σημερινή οδός Τριπόδων, που πήρε την ονομασία της από τους δεκάδες τρίποδες που εγκαταστάθηκαν γι' αυτόν τον λόγο.

Το θέατρο του Διονύσου φαίνεται να λειτουργούσε αποκλειστικά για την διεξαγωγή των δραματικών αγώνων προς τιμή του Διονύσου στην μεγαλύτερη γιορτή του, τα «εν Άστει Διονύσια». Το τελευταίο τέταρτο του 5ου αι. π.Χ. η δυτική μεριά του κοίλου συμπληρώνεται με το Ασκληπιείο, χώρο λατρείας του θεού Ασκληπιού και ίασης ασθενών.

Όσον αφορά στις παραστάσεις, περιοριζόμαστε να αναφέρουμε εδώ την πρώτη μαρτυρημένη παράσταση των *Περσών* του Αισχύλου, το 472 π.Χ., ενώ για τα νεότερα χρόνια υπάρχει η μαρτυρία για την απαγγελία του προλόγου της Αφροδίτης από τον *Ιππόλυτο*, σε μετάφραση Γεωργίου Τσοκόπουλου, από την Έφη Κατσικοπούλου (1914) για φιλανθρωπικό σκοπό.

Σχετικά με το κοινό που προσερχόταν στο Θέατρο, επισημαίνουμε ότι, σύμφωνα με τους μελετητές, στην Αθήνα τις παραστάσεις παρακολουθούσαν όχι μόνο οι Αθηναίοι πολίτες και λίγοι μέτοικοι, αλλά και άνθρωποι που έρχονταν από την ύπαιθρο με τα πόδια. Ο Πλάτωνας αναφέρει κοινό 30.000 ατόμων, αλλά με βάση σωζόμενα στοιχεία υπολογίζεται κοινό 15.000-20.000, που αποτελούνταν κυρίως από άντρες θεατές. Δεν είναι εξακριβωμένη η παρουσία γυναικών και παιδιών θεατών, οι οποίοι αν υπήρχαν θα καταλάμβαναν περιθωριακές θέσεις. Όσον αφορά την κοινωνική διάρθρωση, σχολιαστές του Αριστοφάνη μαρτυρούν την ύπαρξη του βουλευτικού και εφηβικού, θέσεις για μέλη της βουλής κι εφήβους αντίστοιχα, πέραν της προεδρίας που προοριζόταν για ανώτερους άρχοντες και ξένους εκπροσώπους κρατών.

Πηγές:

- Βαλαβάνης, Π. (2009). «Σύντομο περίγραμμα της έρευνας για το Διονυσιακό θέατρο» στο *Θέατρο και κοινωνία στη διαδρομή της ελληνικής ιστορίας. Μελέτες από μια ημερίδα προς τιμήν της Άννας Ραμού- Χαψιάδη*, [Ιστορήματα 1], Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α.Καρδαμίτσα, σσ. 83-109.
- Γώγος, Σ. (2005). *Το αρχαίο θέατρο του Διονύσου: αρχιτεκτονική μορφή και λειτουργία*, Αθήνα: Μίλητος.
- Διαμαντάκου-Αγάθου, Κ. (2007). *Στην αρχαία κωμική ενδοχώρα. Εισαγωγή στη σημειολογία του χώρου και του χρόνου στο θέατρο του Αριστοφάνη*. Αθήνα: Καρδαμίτσα, σσ. 63-275.
- Σιδέρης, Γ. (1976). *Το αρχαίο ελληνικό θέατρο στη Νέα Ελληνική Σκηνή 1817-1972*, τόμ. Α΄ *1817-1932*, Αθήνα.
- Albini, U. (2000). *Προς Διόνυσον. Το θέατρο στην Αθήνα των κλασικών χρόνων*, μτφ. Λένια Τζαλλήλα, Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, σσ. 152-195.
- Moretti, J. Ch. (2007). *Θέατρο και κοινωνία στην αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Ε. Δημητρακοπούλου, Αθήνα: Πατάκης.
- Storey, I. – Alan, Ar. (2005). *A Guide to Ancient Greek Drama*, Oxford: Blackwell.
- Wiles, D. (2009). *Το αρχαίο ελληνικό δράμα ως παράσταση: μια εισαγωγή*, μτφ. Ε. Οικονόμου, θεώρηση μτφ. Κ. Σκλαβενίτη, Αθήνα: Μ. Ι. Ε. Τ., σσ. 165-362.

Θέατρο Ηρώδου του Αττικού (Ηρώδειο)

ΘΕΑΤΡΟ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ (ΗΡΩΔΕΙΟ)

Το «Θέατρο Ηρώδου του Αττικού» ή «Ηρώδειο», επί της σημερινής οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου, στη Νότια κλιτύ της Ακροπόλεως, είναι ένας αρχαιολογικός χώρος που χρησιμοποιείται σήμερα ως χώρος ποικίλων θεατρικών, μουσικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, προσφέροντας στο κοινό που προσέρχεται στις παραστάσεις του μια μοναδική θεατρική εμπειρία μέθεξης σε ένα σύγχρονο παραστασιακό γεγονός, που πραγματοποιείται σε έναν αρχαιολογικό χώρο μοναδικής αισθητικής.

Είναι κτίσμα της ρωμαϊκής αυτοκρατορικής περιόδου και η αρχιτεκτονική του μορφολογία επηρεάζεται από αυτήν. Το βασικό διαφορετικό χαρακτηριστικό του, σε σχέση με το Θέατρο του Διονύσου, είναι ότι το Ηρώδειο διέθετε στέγη. Η στέγαση του κοίλου του Ωδείου, με ακτίνα μήκους 38 μ., φαίνεται ότι δεν έφερε εσωτερικά στηρίγματα, αφού δεν έχουν σωθεί ίχνη τους και αυτή η διαμόρφωση παραμένει, ακόμη και για τη σημερινή εποχή, κατασκευαστικό επίτευγμα. Στην ανατολική του πλευρά το Ωδείο επικοινωνούσε με τη στοά του Ευμένους, στεγασμένο οικοδόμημα που είχε κατασκευασθεί περίπου τρεις αιώνες νωρίτερα, από το βασιλιά της Περγάμου Ευμένη (197-159 π.Χ.).

Το κοίλο ήταν ημικυκλικού σχήματος, με διάμετρο 76 μ., και είχε λαξευθεί στο βράχο. Με έναν ενδιάμεσο διάδρομο, πλάτους 1,20 μ., χωριζόταν σε δύο διαζώματα, τα οποία αριθμούσαν 32 σειρές εδωλίων κατασκευασμένων από μάρμαρο. Ο ανώτερος διάδρομος του κοίλου πιθανότατα διαμορφωνόταν σε περιμετρική στοά. Μπροστά από τον εξωτερικό τοίχο της σκηνής διαμορφωνόταν μία στοά, το μετασκήνιο. Ψηφιδωτά δάπεδα με γεωμετρικά και γραμμικά μοτίβα κάλυπταν τις εισόδους των κλιμακοστασίων και του μετασκηνίου.

Η ορχήστρα, διαμέτρου 19 μ., είχε επίσης ημικυκλικό σχήμα και ήταν στρωμένη με πλάκες από μάρμαρο. Η σκηνή ήταν υπερυψωμένη και ο τοίχος της, που έχει σωθεί σε ύψος 28 μ., διαρθρωνόταν σε τρεις ορόφους. Στο ανώτερο τμήμα του υπήρχαν αψιδωτά ανοίγματα και στο κατώτερο τρίστυλες προστάσεις και κόγχες, στις οποίες τοποθετούνταν αγάλματα, σύμφωνα με την παράδοση που ακολουθούσαν τα ρωμαϊκά θέατρα. Εκατέρωθεν της σκηνής υπήρχαν κλίμακες, που οδηγούσαν στο άνω διάζωμα του κοίλου.

Το Ωδείο, που χρησιμοποιήθηκε κυρίως για μουσικές εκδηλώσεις, ήταν στεγασμένο και είχε συνολική χωρητικότητα 5.000 ατόμων. Ήταν το τρίτο που κατασκευάσθηκε στην αρχαία Αθήνα, μετά το Ωδείο του Περικλέους, επίσης στη Νότια κλιτύ (5ος αι. π.Χ.), και το Ωδείο του Αγρίππα στην Αρχαία Αγορά (15 π.Χ.).

Οικοδομήθηκε κατά τη διάρκεια του 2ου αι. μ.Χ., με χρήματα που προσέφερε ο Τιβέριος Κλαύδιος Αττικός Ηρώδης, γνωστός γόνος μεγάλης αθηναϊκής οικογένειας και ευεργέτης, σε ανάμνηση της συζύγου του Ρήγιλλας, που πέθανε το 160 μ.Χ. Δεν είναι γνωστή η ακριβής χρονολογία της κατασκευής του, αλλά είναι σίγουρο ότι αυτό συνέβη ανάμεσα στην χρονολογία θανάτου της Ρήγιλλας και το 174 μ.Χ., χρονολογία της επίσκεψης στην Αθήνα του περιηγητή Παυσανία, ο οποίος αναφέρεται στο μνημείο με ιδιαίτερο θαυμασμό. Καταστράφηκε το 267 μ.Χ., από την επιδρομή των Ερούλων, οι οποίοι έκαψαν και κατέστρεψαν πολλά οικοδομήματα της αρχαίας Αθήνας, και δεν ανοικοδομήθηκε ποτέ, όπως συνέβη σε άλλα αρχαία κτίσματα που είχαν υποστεί καταστροφές.

Οι ανασκαφές στο χώρο του μνημείου πραγματοποιήθηκαν στα μέσα του 19ου αιώνα από την Αρχαιολογική Εταιρεία και τον αρχαιολόγο Κ. Πιττάκη, και απομάκρυναν μεγάλους όγκους χώματος. Το μνημείο αναστηλώθηκε την περίοδο 1952-1953 με μάρμαρο Διονύσου και από το 1957 χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (συναυλίες, παραστάσεις αρχαίου δράματος κ.τ.λ.) κυρίως στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών.

Ωστόσο, ήδη από το 1867 είχε αρχίσει να χρησιμοποιείται ο χώρος του Ωδείου για αρχαιοπρεπείς παραστάσεις. Συγκεκριμένα, η πρώτη μαρτυρία χρήσης του για παράσταση αρχαίου δράματος αφορά στην παράσταση της *Αντιγόνης* σε μετάφραση Αλέξανδρου Ρίζου Ραγκαβή, προς τιμήν του βασιλικού ζεύγους Γεωργίου Α΄ και Όλγας για τον γάμο τους. Διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και συμμετείχαν σε αυτήν τρεις επαγγελματίες ηθοποιοί, μεταξύ των οποίων και η Πιπίνα Βονασέρα, καθώς και φοιτητές, υπό την σκηνοθετική καθοδήγηση του πανεπιστημιακού καθηγητή Αθαν. Σ. Ρουσσόπουλου. Η παράσταση δόθηκε στις 7 Δεκεμβρίου του 1867 και ώρα 11:30 π.μ. και για να υλοποιηθεί έγιναν κάποιες εργασίες στο μνημείο, όπως προσθήκη τριών θεωρείων για τους επίσημους και ύψωση σκηνής με αυλαία. Για τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αι. αξίζει να μνημονεύσουμε την *Ηλέκτρα* του Σοφοκλή (1936) σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ροντήρη, με την Κατίνα Παξινού και το θίασο του Εθνικού, και την παράσταση του 1956, με τις *Εκκλησιάζουσες* σε μετάφραση Θρασύβουλου Σταύρου και σκηνοθεσία Αλέξη Σολομού, επίσης με το θίασο του Εθνικού.

Σήμερα, εκτός από θεατρικές παραστάσεις, πραγματοποιούνται και πολλές μουσικές εκδηλώσεις, συναυλίες και κονσέρτα, με πολύ γνωστές ορχήστρες, σολίστ και τραγουδιστές από την Ελλάδα και το εξωτερικό, που το κοινό των Αθηναίων αλλά και των τουριστών σπεύδει να παρακολουθήσει κάθε καλοκαίρι.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

1867 «*Αντιγόνη*», του Σοφοκλή (σε μετάφραση Α. Ρ. Ραγκαβή και σκηνοθεσία Αθ. Ρουσσόπουλου)

1920 «*Πέρσες*», του Αισχύλου, σκηνοθεσία Φώτου Πολίτη

1936 «*Ηλέκτρα*», του Σοφοκλή, σκηνοθεσία Δ. Ροντήρη

1956 «*Εκκλησιάζουσες*», του Αριστοφάνη, σκηνοθεσία Α. Σολομού

2014 «*Φιλοκτήτης*», του Σοφοκλή

2013 «*Τρωάδες*», του Ευριπίδη

2013 «*Ελένη*», του Ευριπίδη

2011 «*Ειρήνη*», του Αριστοφάνη

2011 «*Θρόνος Ατρειδών*», σε δραματουργική επεξεργασία και σκηνοθεσία Άρη Ρέτσου

2011 «*Γυναίκες*» (έργο βασισμένο στις τραγωδίες του Σοφοκλή *Αντιγόνη*, *Ηλέκτρα*, *Τραχίνιαι*)

2011 «*Μήδεια*», *του Ευριπίδη*

2011 «*Μικρά Διονύσια*», σύνθεση κειμένων Κ. Χ. Μύρη

2008 «*Όρνιθες*», αναβίωση της ιστορικής παράστασης του 1959 από το «Θέατρο Τέχνης» (με τη σκηνοθετική επιμέλεια των Δ. Χρονόπουλου, Κ. Καπελώνη και Θ. Γράμψα)

2008 «*Προμηθέας Δεσμώτης*», του Αισχύλου

2007 «*Ιφιγένεια εν Αυλίδι*», του Ευριπίδη

2006 «*Σφήκες*», του Αριστοφάνη

2006 «*Ιφιγένεια εν Ταύροις*», του Goethe

2006 «*Θεσμοφοριάζουσες*», του Αριστοφάνη

2006 «*Βάτραχοι*», του Αριστοφάνη
2005 «*Αγαμέμνων*», του Αισχύλου
2004 «*Οιδίπους Τύραννος*», του Σοφοκλή
2004 «*Ιφιγένεια εν Αυλίδι*», του Ευριπίδη
2004 «*Λυσιστράτη*», του Αριστοφάνη
2004 «*Ευμενίδες*», του Αισχύλου
2003 «*Μήδεια*», του Μποστ
2003 «*Σφήκες*», του Αριστοφάνηυ
2003 «*Ο κύκλος του Οιδίποδα*», «Shakespeare's Theatre» της Ουάσινγκτον
2002 «*Μια Κωμωδία*», του Ι. Καμπανέλλη
2002 «*Μήδεια*», του Ευριπίδη
2002 «*Αχαρνείς*», του Αριστοφάνη
2002 «*Λυσιστράτη*», του Αριστοφάνη
2001 «*Βάκχες*», του Ευριπίδη
2000 «*Πλούτος*», του Αριστοφάνη

Πηγές:

- Moretti, J. Ch. (2007). *Θέατρο και κοινωνία στην αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Ε. Δημητρακοπούλου, Αθήνα: Πατάκης.
- Μαυρομούστακος, Πλ. (1993). «Παραστασιογραφία». Στο Κ. Μπαλάσκας (επιμ.) και Κ. Τοπούζης (μτφ.- εισ.- σχ.) *Των*, Αθήνα: Επικαιρότητα.
- Μαυρομούστακος, Πλ. (1997). «Αρχαίο ελληνικό δράμα στη νέα ελληνική σκηνή: Το ζήτημα του χώρου». Στο: *Μια σκηνή για τον Διόνυσο - Θεατρικός Χώρος και Αρχαίο Δράμα*, Θεσσαλονίκη: Πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης, σσ. 177-196.
- Μαυρομούστακος, Πλ. (1999). «Το αρχαίο ελληνικό δράμα στη νεοελληνική σκηνή: Από τους Πέρσες του 1571 στις προσεγγίσεις του 20ου αιώνα». Στο *Παραστάσεις Αρχαίου Ελληνικού Δράματος στην Ευρώπη κατά τους Νεότερους Χρόνους*, Αθήνα: Καστανιώτης, σσ. 77-87.
- Μαυρομούστακος, Πλ. (2005). *Το θέατρο στην Ελλάδα 1940-2000*, Αθήνα: Καστανιώτης.

Ιστότοπος:

- http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=6622

Σύγχρονοι Ανοιχτοί χώροι

Οι σύγχρονοι ανοιχτοί χώροι ακολουθούν σε ορισμένα χαρακτηριστικά τις αρχιτεκτονικές προδιαγραφές των αρχαίων ελληνικών θεάτρων και φιλοξενούν όχι μόνο παραστάσεις αρχαίου δράματος αλλά και μουσικές παραστάσεις, συναυλίες, καθώς και τις ποικίλες εκδηλώσεις των φεστιβάλ που διοργανώνουν οι δήμοι την θερινή κυρίως περίοδο. Τα θέατρα αυτά βρίσκονται είτε κοντά στο κέντρο, όπως το Θέατρο Λυκαβηττού, είτε σε περιφερειακούς δήμους, όπως το Θέατρο Πέτρας, τα Θέατρα Βράχων, το Βεάκειο στον Πειραιά και το Κατράκειο στη Νίκαια.

Ο ανοιχτός υπαίθριος χώρος παρουσιάζει το πλεονέκτημα της εναρμόνισης στο φυσικό τοπίο, καθώς τα θέατρα αυτά βρίσκονται συνήθως σε λόφους και σε υψώματα, με θέα προς την πόλη, που προσφέρει στους προσερχόμενους θεατές τον συνδυασμό της ψυχαγωγίας με την ευχάριστη απόδραση από την ασφυκτική καθημερινότητα στο αστικό τοπίο της πόλης. Εδώ παρουσιάζονται παραγωγές πολλών αθηναϊκών θιάσων αλλά και Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων από όλη την Ελλάδα, καθώς και πολιτιστικές εκδηλώσεις, μουσικές και χορευτικές παραστάσεις και φεστιβάλ που προσελκύουν ένα πολυπληθές νεανικό –και όχι μόνο– κοινό.

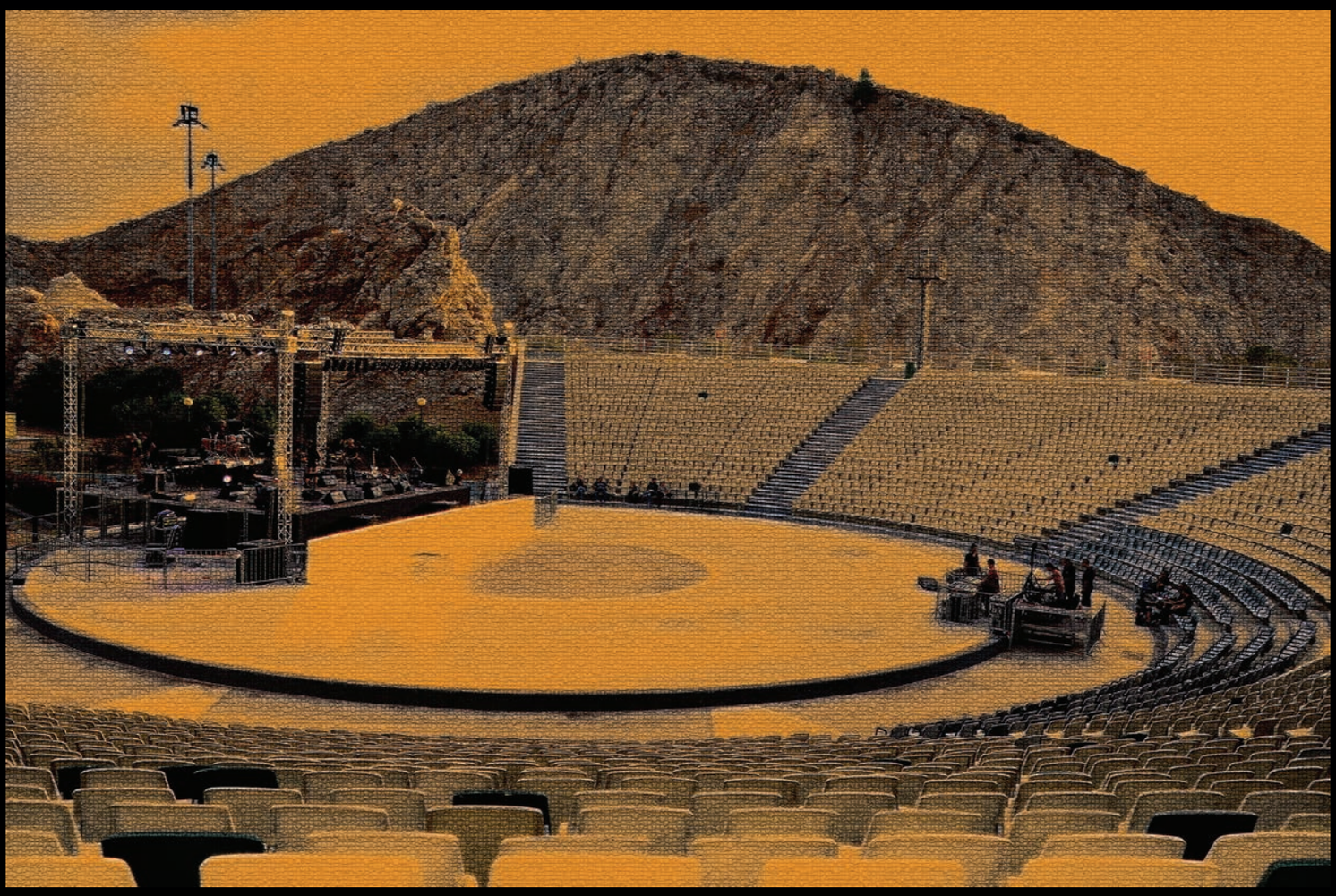

Βεάκειο

ΒΕΑΚΕΙΟ
ΘΕΡΙΝΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
1969
ΠΡΟΣ ΚΕΡΚΙΔΕΣ
ΔΕΖΗ
ΠΡΟΣ ΚΕΡΚΙΔΕΣ
ΑΒΓΔ
ΤΑΜΕΙΟ
ΒΕΑΚΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΓΡΑΠΑΗ

ΒΕΑΚΕΙΟ

Το Βεάκειο Δημοτικό Θέατρο είναι ένα από τα υπαίθρια θέατρα της ευρύτερης περιοχής της Αττικής, που βρίσκεται στην πόλη του Πειραιά, στο λόφο της Καστέλας (Προφήτη Ηλία), σε υψόμετρο 86,59 μ. πάνω από την πόλη του Πειραιά. Κατασκευάστηκε το 1969, επί δημαρχίας Αριστείδη Σκυλίτση και γι' αυτό είχε ονομαστεί αρχικά Σκυλίτσειο Θέατρο. Πρόκειται για ένα θερινό ανοιχτό θέατρο, με αμφιθεατρική διάταξη και χωρητικότητα 2000 θεατών.

Το Θέατρο κατασκευάστηκε, όπως προαναφέρθηκε, στη διάρκεια της δικτατορίας και στις 19 Ιουνίου του 1969 έγιναν τα εγκαίνια με την παράσταση «*Ναμπούκο*» του Βέρντι από την Εθνική Λυρική Σκηνή. Από τότε λειτουργεί μόνο τους θερινούς μήνες. Μετά την μεταπολίτευση (συγκεκριμένα το 1976), το Θέατρο μετονομάστηκε σε «Βεάκειο» με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, προς τιμήν του μεγάλου Έλληνα ηθοποιού Αιμίλιου Βεάκη (1884 - 1951), που είχε γεννηθεί στον Πειραιά.

Στο Θέατρο δεν υπάρχει μόνιμος θίασος και ο χώρος ενοικιάζεται περιστασιακά σε εταιρίες θεάτρου, καθώς και σε άλλους καλλιτέχνες. Παρουσιάζουν εδώ τη δουλειά τους επαγγελματικοί, ελληνικοί και ξένοι θίασοι, καθώς και ερασιτεχνικές θεατρικές ομάδες, φολκλορικά συγκροτήματα, μουσικοί και καλλιτέχνες. Δεν υπάρχει συγκεκριμένο ρεπερτόριο, αλλά δίνονται παραστάσεις αρχαίου δράματος και σύγχρονων έργων, παραστάσεις έργων για παιδιά και νέους, ενώ πραγματοποιούνται και συναυλίες, μουσικές και χορευτικές εκδηλώσεις από ποικίλους φορείς, καθώς και παραστάσεις θεάτρου σκιών.

Το κοινό που παρακολουθεί τις παραστάσεις πιθανότατα διαφοροποιείται ανάλογα με την παράσταση, αφού υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση ως προς το είδος και το ύφος των παραστάσεων και των εκδηλώσεων που φιλοξενούνται εδώ. Σε γενικές γραμμές, θα λέγαμε πως υπάρχει ποικιλία ως προς την ηλικία και τις προτιμήσεις του προσερχόμενου κοινού, αφού παρουσιάζονται παραστάσεις που απευθύνονται άλλοτε σε ένα ευρύτερο και άλλοτε σε ένα πιο εξειδικευμένο κοινό.

Το Βεάκειο αποτελεί το επίκεντρο μιας αξιόλογης καλλιτεχνικής κίνησης που αναπτύσσεται τους θερινούς μήνες στην ευρύτερη περιοχή του Πειραιά, φιλοξενώντας στη σκηνή του πολιτιστικές εκδηλώσεις, συναυλίες γνωστών καλλιτεχνών, παραστάσεις μεγάλων ελληνικών και ξένων θιάσων, λαϊκών συγκροτημάτων, καθώς και ποικίλων μουσικών και χορευτικών ομάδων. Η προσέλευση του κοινού είναι αθρόα, αφού το θέατρο συνδυάζει την ευκαιρία της ψυχαγωγίας μέσω της παρακολούθησης θεατρικών και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων, με την ευχαρίστηση που προσφέρει η καταπληκτική θέα από τον λόφο του Προφήτη Ηλία.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2013 «*Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας*», του Σαίξπηρ
- «*Πέρσες*», του Αισχύλου
- «*Η αυλή των θαυμάτων*», του Ιάκωβου Καμπανέλλη
- «*Ιφιγένεια εν Αυλίδι*», του Ευριπίδη
- «*Εκκλησιάζουσες*», του Αριστοφάνη
- «*Ιππής*», του Αριστοφάνη
- «*Οιδίπους Τύραννος*», του Σοφοκλή

2012 «*Caveman, ο άνθρωπος των σπηλαίων*», του Rob Becker
- «*Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας*», του Ουίλιαμ Σαίξπηρ
- «*Δον Ζουάν, η επιστροφή*», του Έντεν φον Χόρβατ

2011 «*Άμλετ*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
- «*Λουκρητία Βοργία*», του Βίκτωρος Ουγκώ
- «*Ηλέκτρα*», του Ευριπίδη

2010 «*Τρωάδες*», του Ευριπίδη
- «*Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
- «*Η Λοκαντιέρα*», του Κάρλο Γκολντόνι
- «*Ο Μπακαλόγατος*», των Χρ. & Γ. Γιαννακόπουλου

2009 «*Κατά φαντασίαν ασθενής*», του Μολιέρου
- «*Βάκχες*», του Ευριπίδη
- «*Λυσιστράτη*», του Αριστοφάνη
- «*Μήδεια*», του Μποστ

2008 «*Ελένη*», του Ευριπίδη
- «*Νεφέλες*», του Αριστοφάνη
- «*Το Φιόρο του Λεβάντε*», του Γρηγορίου Ξενόπουλου
- «*Η τύχη της Μαρούλας*», του Δ. Κορομηλά

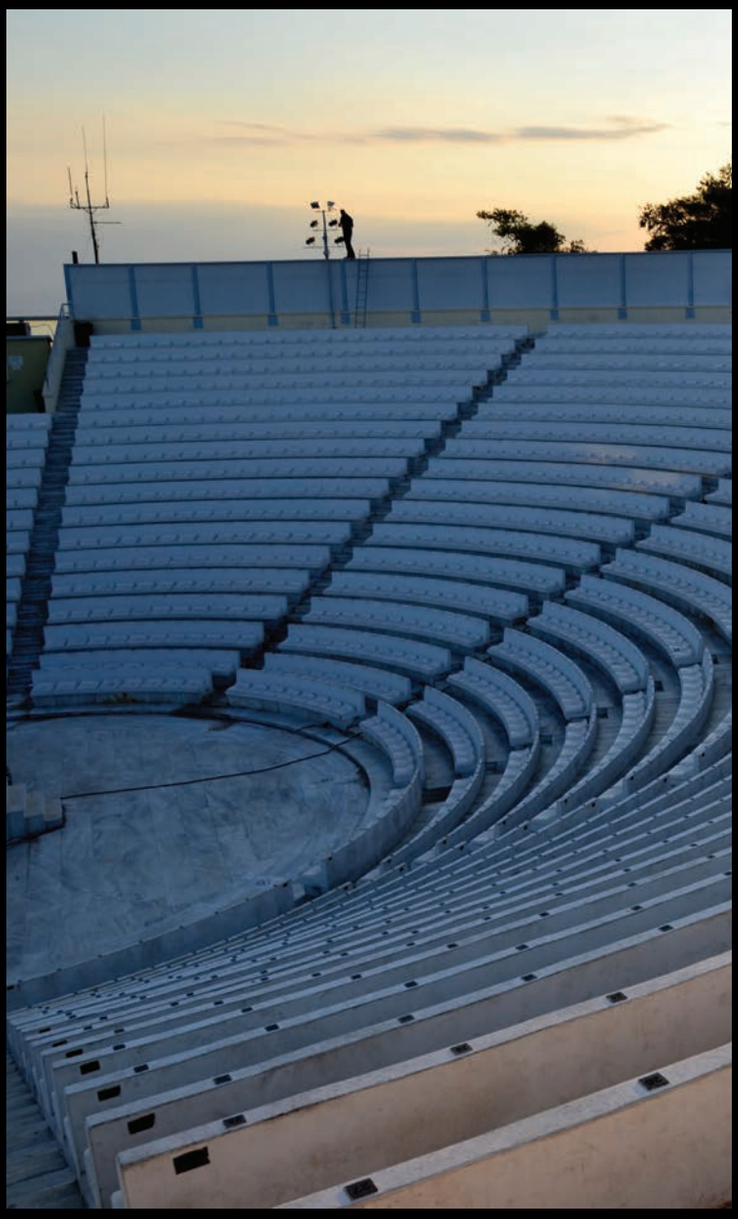

2007 *«Πλούτος»*, του Αριστοφάνη

- *«Καπετάν Μιχάλης»*, του Νίκου Καζαντζάκη
- *«Τα σκουπίδια»*, του Νίκου Ξανθούλη
- *«Μπαμπά μην ξαναπεθάνεις Παρασκευή»*, των Αλ. Ρήγα & Δ. Αποστόλου

Ιστότοπος:

- http://www.pireasnet.gr/%CE%9F%CE%A0%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1%CE%B9%CE%AC%CF%82/%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82/%CE%98%CE%AD%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%B1/%CE%92%CE%B5%CE%AC%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BF/tabid/759/Default.aspx

Θέατρο Πέτρας

ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΤΡΑΣ

Το Θέατρο «Πέτρας» της Πετρούπολης είναι ένας από τους σύγχρονους ανοιχτούς θεατρικούς χώρους της Αττικής που κάθε καλοκαίρι φιλοξενούν παραστάσεις, συναυλίες, φεστιβάλ και κάθε είδους πολιτιστικές εκδηλώσεις. Το Θέατρο αποτελεί πλέον σημείο αναφοράς για τους κατοίκους της Πετρούπολης αλλά και για το ευρύτερο αθηναϊκό κοινό, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι αποτελεί την έδρα του Διεθνούς Φεστιβάλ Πέτρας, που συγκεντρώνει κάθε χρόνο ένα πολυπληθές κοινό.

Το Θέατρο ανήκει στον Δήμο Πετρούπολης και βρίσκεται στο Νταμάρι της Πετρούπολης. Στις αρχές της δεκαετίας του ’80, ο Μίνως Βολανάκης έκανε μια πολύ ενδιαφέρουσα πρόταση για την μετατροπή των νταμαριών που υπήρχαν στις διάφορες περιοχές της Αττικής (Βύρωνα, Νίκαια, Πετρούπολη) σε θέατρα και χώρους πολιτιστικής δημιουργίας. Έτσι ξεκίνησε και υλοποιήθηκε η ιδέα για το θέατρο που θα χτιζόταν στη θέση του λατομείου «Αίμος» της Πετρούπολης και κατόπιν, το 1983, ολοκληρώθηκαν οι πρώτες εργασίες και καθιερώθηκε η ονομασία «Θέατρο Πέτρας».

«Βολανάκη»

Ο χώρος λειτούργησε με δύο ανεξάρτητες σκηνές, που λειτουργούν ακόμη έως σήμερα με τις ονομασίες «Μίνως Βολανάκης» και «Peter Brook». Στις «Γιορτές των Βράχων», που συνδιοργανώθηκαν την περίοδο εκείνη από τους δήμους Αγίων Αναργύρων, Καματερού, Ν. Λιοσίων, Περιστερίου και Πετρούπολης φιλοξενήθηκαν εκεί, μεταξύ άλλων, παραστάσεις του Καρόλου Κουν, συναυλίες της Σωτηρίας Μπέλλου και του Γιάννη Μαρκόπουλου. Οι «Γιορτές των Βράχων» συνεχίστηκαν το 1984, ενώ το 1985, παράλληλα με το πρόγραμμα του Θεάτρου, πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις μεγάλης κλίμακας για τη διοργάνωση «Αθήνα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης». Σε αυτό το πλαίσιο λειτούργησαν τρεις σκηνές, στις οποίες παρουσιάστηκαν σπουδαίες θεατρικές παραγωγές, όπως η «Μαχαμπαράτα» του Peter Brook και η «Ορέστεια» του Peter Stein.

Το 1986 μία από τις δύο μεταλλικές σκηνές που κατασκευάστηκαν για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα μεταφέρθηκε στο Θέατρο Βράχων του Βύρωνα, όπου βρίσκεται ακόμα. Το 1987, οι εκδηλώσεις του Θεάτρου εντάχθηκαν στο «Πολιτιστικό Καλοκαίρι της Δυτικής Αθήνας», το οποίο περιελάμβανε παράλληλες εκδηλώσεις στις γειτονικές δυτικές συνοικίες και οργανώθηκε από τους πέντε δήμους που συμμετείχαν στις «Γιορτές των Βράχων». Εκείνη τη χρονιά στο Θέατρο Πέτρας ανέβηκε μία ακόμα παράσταση του Peter Brook, «Η Τραγωδία της Κάρμεν».

Το 1990 και 1991 φιλοξενήθηκαν παραστάσεις με ερευνητικό χαρακτήρα από τους νέους τότε σκηνοθέτες Δημήτρη Παπαϊωάννου και Μιχαήλ Μαρμαρινό, αλλά και από το «Αμφι-Θέατρο» του Σπύρου Ευαγγελάτου και το Θέατρο «Άττις» του Θόδωρου Τερζόπουλου. Την περίοδο 1995-97 κατασκευάστηκε η μεγάλη σκηνή του Θεάτρου, η οποία ονομάστηκε σκηνή «Μίνως Βολανάκης» και έχει χωρητικότητα 4.000 θέσεων. Η μεγάλη σκηνή, μαζί με τη σκηνή «Πήτερ Μπρουκ» που έχει δυναμικό 1000 θέσεων, φιλοξενούν μέχρι σήμερα όλες τις εκδηλώσεις του Φεστιβάλ. Το 1999 ξεκίνησαν πάλι οι παρουσιάσεις διεθνών παραγωγών, αρχής γενομένης από το Θέατρο La MaMa (Η.Π.Α) σε τρεις παραστάσεις αρχαίου δράματος. Η παρουσία διεθνών καλλιτεχνών τα επόμενα χρόνια κλιμακώθηκε με τη φιλοξενία των Μπαλέτων της Αγίας Πετρούπολης, του Θεάτρου Μπολσόι και ξένων μουσικών σχημάτων.

Το Φεστιβάλ που είναι άμεσα συνδεδεμένο με το Θέατρο Πέτρας μετονομάστηκε, το 2003, και εφόσον είχε πια καθιερωθεί η διεθνής καλλιτεχνική συνεισφορά στο πρόγραμμα, σε «Διεθνές Φεστιβάλ Πέτρας».

Στο Θέατρο, στο πλαίσιο κυρίως του «Διεθνούς Φεστιβάλ Πέτρας» παρουσιάζονται πολλά είδη θεάτρου, από αρχαία τραγωδία έως παραστάσεις χορού και μουσικές εκδηλώσεις. Το θέατρο αποτελεί πόλο έλξης για τους κατοίκους των γειτονικών Δήμων αλλά και όλης της Αθήνας, με κοινό που ανήκει σε όλες τις κοινωνικές και ηλικιακές ομάδες. Λειτουργεί με επιτυχία εδώ και χρόνια, φιλοξενώντας ποιοτικά και συχνά πρωτοποριακά θεάματα. Τα τελευταία χρόνια οι διεθνείς παραγωγές έχουν περιοριστεί, για οικονομικούς λόγους, αλλά οι εγχώριες παραγωγές που παρουσιάζονται είναι πολύ ενδιαφέρουσες και προσελκύουν πολυπληθές κοινό.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014 *«Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα»*, του Federico Garcia Lorca

- «*Τρωάδες*», του Ευριπίδη

2013 «*Η Ευτυχία ταξιδεύει…*», του Πέτρου Ζούλια

- «*Κοινός λόγος*», της Έλλης Παπαδημητρίου

2012 «*Ιφιγένεια εν Αυλίδι*», του Ευριπίδη

- «*Περικλής*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

2011 «*Εκκλησιάζουσες*», του Αριστοφάνη

- «*Ανδρομάχη*», του Ευριπίδη
- «*Ο τρελός της Αθήνας*», του Δ. Καμπούρογλου

2010 «*Ιππής*», του Αριστοφάνη

- «*Τρωάδες*», του Ευριπίδη

2009 «*Η όπερα της πεντάρας*», του Μπέρτολτ Μπρεχτ

2008 «*Δωδέκατη Νύχτα*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

- «*Του Κουτρούλη ο γάμος*», του Αλέξ. Ρίζου - Ραγκαβή

2007 «*Πλούτος*», του Αριστοφάνη

- «*Θεσμοφοριάζουσες*», του Αριστοφάνη

2006 «*Ανδρομάχη*», του Ευριπίδη

- «*Μαρία Πενταγιώτισσα*», του Μποστ
- «*Όρνιθες*», του Αριστοφάνη

Ιστότοπος:

- http://www.petroupoli.gov.gr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=64&Itemid=167

«Peter Brook»

Κατράκειο

ΚΑΤΡΑΚΕΙΟ

Το Κατράκειο Δημοτικό Θέατρο Νίκαιας, γνωστό ως «Κατράκειο», ανήκει στο Δήμο Νίκαιας & Αγ. Ιωάννη Ρέντη και βρίσκεται μεταξύ των οδών Ακροπόλεως και Νέστορος στην περιοχή της Νίκαιας. Είναι ένα από τα ανοιχτά υπαίθρια θέατρα που λειτουργούν σε περιφερειακούς Δήμους της Αττικής (Βύρωνα, Υμηττού, Πετρούπολης, Νίκαιας) και κατασκευάστηκαν κατά την δεκαετία του ’80 σε περιοχές προϋπαρχόντων λατομείων. Είναι μια αμφιθεατρική κτιστή εγκατάσταση σε υπαίθριο χώρο, στο λόφο Σελεπίτσαρι, σε μια περιοχή όπου βρίσκονταν παλαιότερα τα νταμάρια της Νίκαιας (Ζουγανέλη, Μπεγιάζη, Οικονομίδη) και όπου σήμερα, εκτός από το Θέατρο, υπάρχουν επίσης το «Πάρκο Γλυπτικής» και το «Σπίτι της Άρσης Βαρών».

Ιδρύθηκε από τον Δήμο Νίκαιας, κατασκευάστηκε και έκανε έναρξη των παραστάσεών του το 1984. Πήρε το όνομά του από τον μεγάλο ηθοποιό του νεοελληνικού θεάτρου Μάνο Κατράκη (1908-1984). Η χωρητικότητά του είναι μεγάλη, αφού μπορεί να καλύψει προσέλευση 5.500 θεατών. Στον χώρο υπάρχουν καμαρίνια για την εξυπηρέτηση των αναγκών των θιάσων και των καλλιτεχνών, κυλικείο που λειτουργεί κατά τη διάρκεια των παραστάσεων και χώρος για πάρκινγκ.

Το θέατρο χρησιμοποιείται κατά τους θερινούς μήνες και τον Σεπτέμβρη από διάφορους καλλιτέχνες, στο πλαίσιο και του «Πολιτιστικού Καλοκαιριού», της μεγαλύτερης καλλιτεχνικής διοργάνωσης του Δήμου Νίκαιας & Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Στο «Κατράκειο» κάθε καλοκαίρι παρουσιάζεται η δουλειά αθηναϊκών κυρίως θιάσων και θεατρικών ομάδων, με ποικίλο ρεπερτόριο, ενώ γίνονται και πολλές μουσικές εκδηλώσεις, συναυλίες, παραστάσεις χορού και φεστιβάλ.

Η προσέλευση του κοινού είναι μεγάλη, αφού τις παραστάσεις και τις πολιτιστικές γενικότερα εκδηλώσεις τις παρακολουθεί συνήθως ένα πολυπληθές κοινό που προέρχεται από τους κοντινούς Δήμους αλλά και από την ευρύτερη περιοχή της Αθήνας και του Πειραιά, με άτομα όλων σχεδόν των ηλικιακών ομάδων. Είναι το μεγαλύτερο σε χωρητικότητα ανοιχτό θέατρο του λεκανοπεδίου και μία πολύ σημαντική πολιτιστική υποδομή για την περιοχή των Δήμων του Πειραιά και όλης της Αττικής.

Το τοπίο των βράχων που περιτριγυρίζουν το θέατρο δίνει μία ακόμη πιο επιβλητική όψη στο κτίσμα, ενώ στην είσοδο υποδέχεται τους θεατές ένα ορειχάλκινο άγαλμα του γλύπτη Μέμου Μακρή (1913-1993) με τη μορφή του μεγάλου ηθοποιού Μάνου Κατράκη υποδυόμενου τον Δον Κιχώτη.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

2012 «*Εκκλησιάζουσες*», του Αριστοφάνη (Θέατρο του Νέου Κόσμου)

- «*Ιππής*», του Αριστοφάνη (Κ.Θ.Β.Ε.)
- «*Το μεγάλο μας τσίρκο*», του Ιάκωβου Καμπανέλλη (Κ.Θ.Β.Ε.)
- «*Σαν της Σμύρνης το γιαγκίνι*», μουσικοθεατρική παράσταση (σκηνοθεσία – επιλογή κειμένων Γρηγόρης Βαλτινός)

2011 «*Λυσιστράτη*», του Αριστοφάνη

Ιστότοποι:

http://www.halkidona.gr

http://www.musicity.gr

http://www.nikaia-rentis.gov.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1191&Itemid=283&lang=el

Θέατρα Βράχων (Μερκούρη-Συνοδινού)

ΘΕΑΤΡΑ ΒΡΑΧΩΝ «ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ» ΚΑΙ «ΑΝΝΑ ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ»

Τα Θέατρα Βράχων «Μελίνα Μερκούρη» και «Άννα Συνοδινού» είναι δύο υπαίθρια θέατρα που βρίσκονται στην περιοχή των λατομείων μεταξύ των Δήμων Υμηττού και Βύρωνα.

Το 1986, με πρωτοβουλία του τότε Δημάρχου Υμηττού, Ανδρέα Λεντάκη, υποβλήθηκε σχετική μελέτη στην Υπουργό Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη και, αμέσως μόλις αυτή εγκρίθηκε, ξεκίνησε η κατασκευή του Θεάτρου Βράχων στην περιοχή που βρίσκονταν παλαιότερα τα νταμάρια Υμηττού. Τον ίδιο χρόνο λειτούργησε κιόλας το Θέατρο με το «Φεστιβάλ Λόγου και Τέχνης» που διοργανώθηκε εκεί.

Σήμερα ο θεατρικός αυτός χώρος εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Διαδημοτικού Δικτύου Πολιτισμού των Δήμων Βύρωνα & Δάφνης-Υμηττού και περιλαμβάνει δύο αμφιθεατρικές θεατρικές σκηνές, το Θέατρο Βράχων «Μελίνα Μερκούρη» και το Θέατρο Βράχων «Άννα Συνοδινού». Στους χώρους αυτούς πραγματοποιούνται οι παραστάσεις και οι κάθε είδους πολιτιστικές εκδηλώσεις που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του Φεστιβάλ «Στη σκιά των βράχων» που διοργανώνεται κατά τους θερινούς μήνες από το Διαδημοτικό Δίκτυο Πολιτισμού.

«Άννα Συνοδινού»

Η χωρητικότητα είναι 3000 θέσεις και κάθε καλοκαίρι συρρέει και στα δύο θέατρα ένα πολυπληθές κοινό, για να παρακολουθήσει τις παραστάσεις, τις συναυλίες και τις εκδηλώσεις που διοργανώνονται «στη σκιά των βράχων». Δίνονται παραστάσεις αρχαίου δράματος, αλλά παρουσιάζονται επίσης κλασικά έργα της σύγχρονης παγκόσμιας δραματουργίας, επιθεωρήσεις και άλλα θεατρικά είδη. Ο χώρος χρησιμοποιείται επιπλέον για συναυλίες αλλά και μαθητικά φεστιβάλ, που τα παρακολουθεί ένα ευρύ νεανικό κοινό, όχι μόνο από τους όμορους Δήμους αλλά και από ολόκληρη την Αττική.

Όλες οι κοινωνικές και ηλικιακές ομάδες συρρέουν στον χώρο, με ιδιαίτερη έμφαση ίσως στους νέους, λόγω της πληθώρας των συναυλιών που πραγματοποιούνται στα Θέατρα Βράχων. Το Φεστιβάλ «Στη σκιά των Βράχων» φαίνεται ότι έχει μεγάλη συμμετοχή κοινού, λόγω της ποικιλίας ενδιαφερουσών θεατρικών και μουσικών παραστάσεων που περιλαμβάνει κάθε καλοκαίρι στο πρόγραμμά του, αλλά και λόγω του ότι προσφέρει στους κατοίκους του Λεκανοπεδίου μία μοναδική ευκαιρία για ψυχαγωγία και διασκέδαση σε έναν δροσερό υπαίθριο χώρο, ιδανικό για καλοκαιρινή έξοδο.

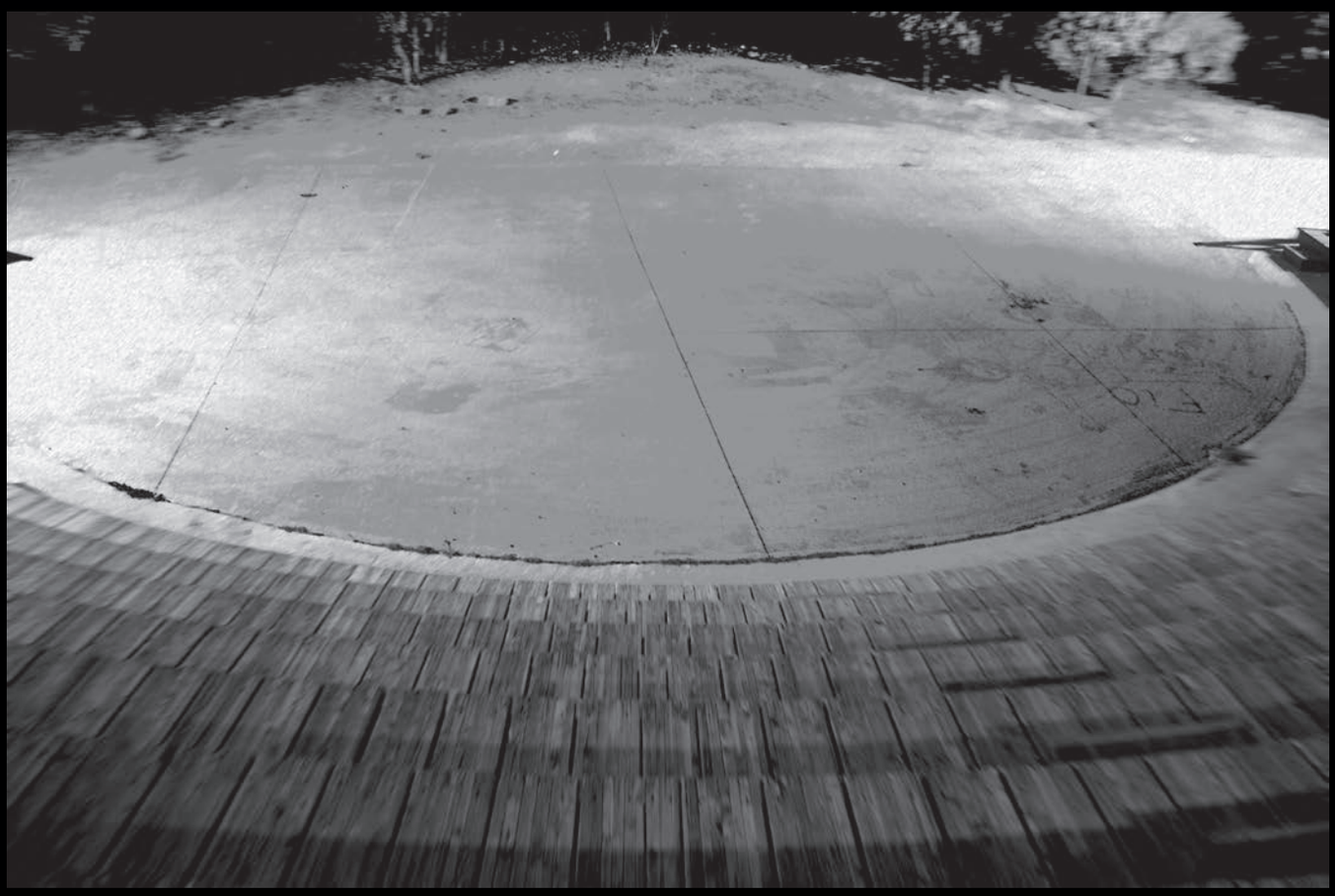

«Μελίνα Μερκούρη»

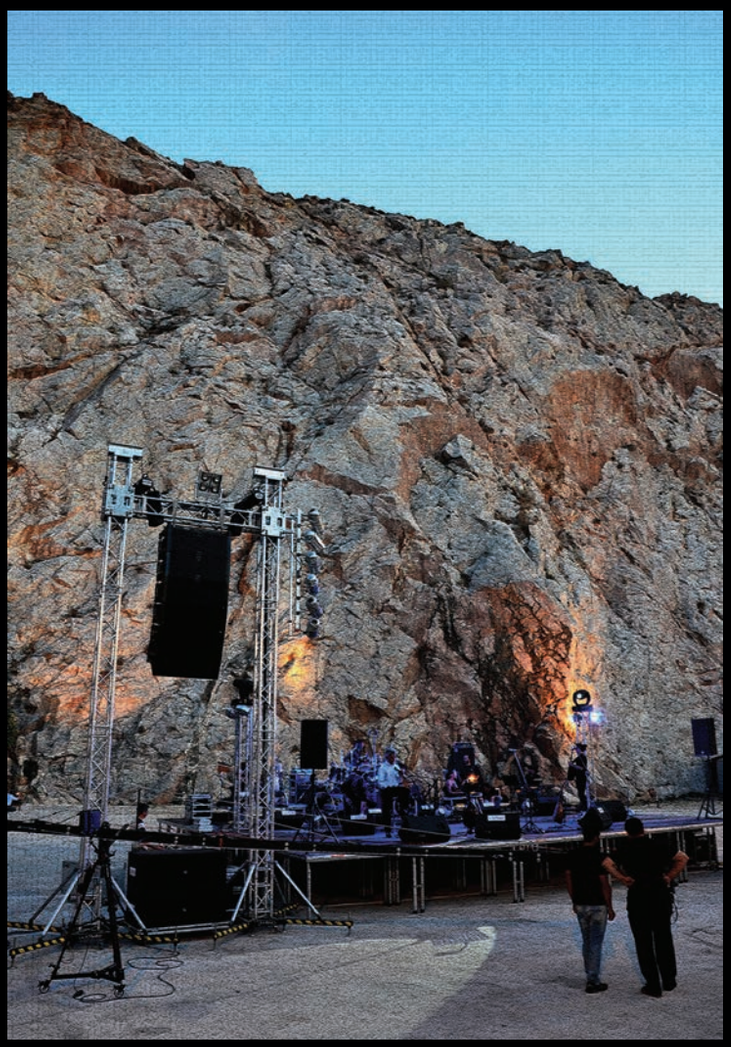

ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ

Η ίδρυση κρατικής θεατρικής σκηνής υπήρξε ένα αίτημα που έκανε την εμφάνισή του ήδη από τα πρώτα χρόνια ζωής του ελληνικού κράτους (Βασιλικό Θέατρο, 1901) και δεν ικανοποιήθηκε παρά πολύ αργότερα, την περίοδο του Μεσοπολέμου (Εθνικό Θέατρο, 1932). Ο θεσμός του Εθνικού Θεάτρου συμπύκνωσε τις προσδοκίες και τα ζητούμενα μιας μεγάλης μερίδας των λογίων, των συγγραφέων και του ευρύτερου κοινού που προσδοκούσε την έκφραση εθνικών συλλογικών αιτημάτων μέσω της προβολής ενός εθνικού δραματολογίου.

Στις επίσημες κρατικές σκηνές που βρίσκονται στην Αθήνα περιλαμβάνονται σήμερα το Εθνικό Θέατρο, με τις τέσσερις σκηνές του, που στεγάζονται όχι μόνο στο νεοκλασικό της οδού Αγίου Κωνσταντίνου, αλλά και στο Θέατρο Rex της οδού Πανεπιστημίου, καθώς και η Εθνική Λυρική Σκηνή αλλά και το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά με το επιβλητικό κτήριο που επαναλειτούργησε το 2013 και εμπλουτίζει τη θεατρική και πολιτιστική ζωή της ευρύτερης αθηναϊκής ζώνης με εξαιρετικά ενδιαφέρουσες παραστάσεις και εκδηλώσεις.

Εθνικό Θέατρο

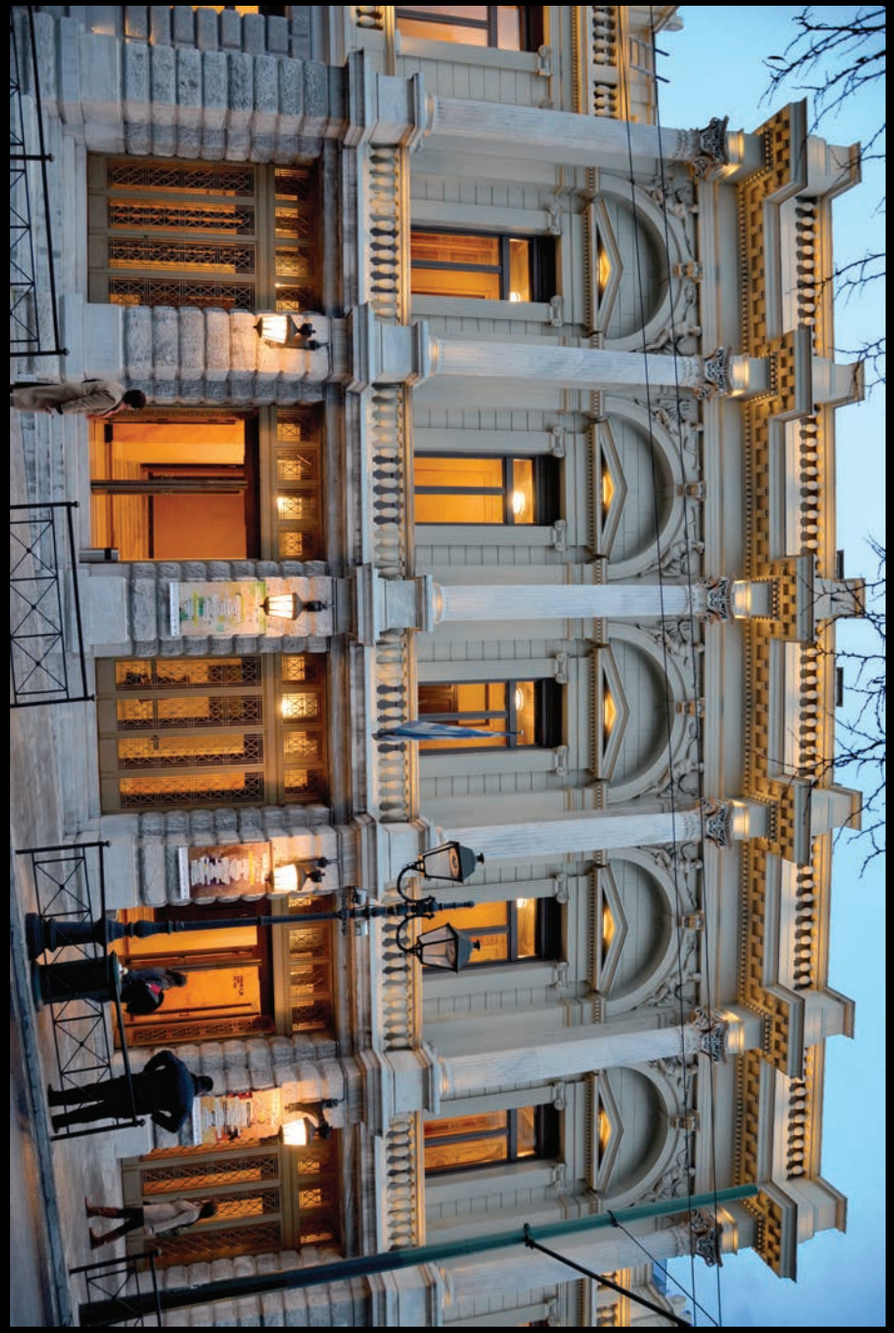

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Το Εθνικό Θέατρο αποτελεί την πρώτη επίσημη κρατική θεατρική σκηνή της χώρας και στεγάζεται σε νεοκλασικό κτήριο που κατασκευάστηκε ειδικά για να στεγάσει αυτό τον θεσμό ήδη από τα πρώτα χρόνια του 20ού αιώνα. Βρίσκεται στην οδό Αγίου Κωνσταντίνου 22-24 κοντά στην Πλατεία Ομονοίας και στο οικοδομικό τετράγωνο μεταξύ Αγίου Κωνσταντίνου, Σατωβριάνδου, Μενάνδρου και Κουμουνδούρου, απέναντι από την Εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου.

Το Βασιλικό Θέατρο, όπως ονομαζόταν αρχικά, εγκαινιάστηκε στο κτήριο αυτό το 1901, σε σχέδια του Ernst Ziller, με χορηγία κυρίως του ομογενούς Στέφανου Ράλλη αλλά και άλλων, όπως ο Κοριαλένης και ο Ευγενίδης, και λειτούργησε έως το 1908. Τα εγκαίνια έγιναν στις 24 Νοεμβρίου 1901 με το μονόλογο από το έργο του Δημητρίου Βερναρδάκη *Μαρία Δοξαπατρή* και δύο ελληνικές μονόπρακτες κωμωδίες: τον *Θάνατο του Περικλέους* του Χαραλάμπη ΄Αννινου και το *Ζητείται υπηρέτης* του Δημητρίου Κορομηλά. Διευθυντής του θεάτρου διορίστηκε ο ‘Αγγελος Βλάχος και μόνιμος σκηνοθέτης ο Θωμάς Οικονόμου.

Το 1930 επανιδρύθηκε με νόμο και μετονομάστηκε σε Εθνικό Θέατρο, συνεχίζοντας την πορεία του με εμπνευσμένους διευθυντές και λαμπρούς σκηνοθέτες, όπως ο Φώτος Πολίτης αρχικά, και μετά τον θάνατό του το 1934, ο Δημήτρης Ροντήρης. Οι πρώτες παραστάσεις ξεκίνησαν το 1932 και έκτοτε το Εθνικό Θέατρο συνέχισε την πορεία του διαμορφώνοντας σε μεγάλο βαθμό τη φυσιογνωμία και τον προσανατολισμό της θεατρικής ζωής της νεότερης Ελλάδας.

Το κτήριο της οδού Αγίου Κωνσταντίνου, με τη μνημειώδη πρόσοψη εκσυγχρονίστηκε με ανακαινίσεις και επεκτάσεις αρκετές φορές μέσα στον 20ό και έως τις αρχές του 21ου αιώνα, έτσι ώστε να διατηρεί αναλλοίωτη την αρχική φυσιογνωμία αλλά και να στεγάζει σήμερα την Κεντρική και τη Νέα Σκηνή. Η Κεντρική Σκηνή του θεάτρου είναι μια επιβλητική ιταλικού τύπου σκηνή, της οποίας ο σχεδιασμός, επηρεασμένος από την πρώτη όπερα του Semper στη Δρέσδη, συνοψίζει όλη τη μιμητική και συνθετική δεξιοτεχνία του Ziller, διαθέτοντας μορφολογικά στοιχεία ενός ιστορικού εκλεκτικισμού με έντονα μπαρόκ στοιχεία. Σήμερα, ο νέος χώρος της Κεντρικής Σκηνής, με χωρητικότητα 658 θεατών, αποτελεί εξ ολοκλήρου νέα κατασκευή η οποία διαμορφώνεται στο χώρο της παλαιάς εγκατάστασης του θεάτρου με πρόσθετη επέκταση προς το χώρο της υπόγειας εγκατάστασης.

Η Νέα Σκηνή, χωρητικότητας 114 θέσεων, που εγκαινιάστηκε ως Δεύτερη Σκηνή το 1956 με την ιστορική παράσταση του έργου *Η έβδομη μέρα της δημιουργίας* του Ιάκωβου Καμπανέλλη, μετονομάστηκε σε Νέα Σκηνή το 1971.

Στο ιστορικό μέγαρο του «Rex», που βρίσκεται επί της οδού Πανεπιστημίου στεγάζεται η «Σκηνή Μαρίκα Κοτοπούλη», που έχει χωρητικότητα 648 θέσεων, και το θέατρο «Κατίνα Παξινού» (πρώην Σινεάκ) χωρητικότητας 277 θέσεων. Στο τελευταίο στεγάζεται η Παιδική Σκηνή και το φουαγιέ του έχει διαμορφωθεί από το Διονύση Φωτόπουλο σε χώρο δημιουργικής δράσης, εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας των μικρών φίλων του Εθνικού Θεάτρου. Το 1997 ιδρύθηκε και η «Πειραματική Σκηνή», με υπεύθυνο το σκηνοθέτη Νίκο Περέλη και αργότερα (2001) τον Στάθη Λιβαθηνό.

Το 2006, υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Νίκου Κούρκουλου, ξεκίνησαν εκτεταμένες εργασίες για μια ριζική ανακαίνιση του θεάτρου, ώστε να εξυπηρετεί τις αυξημένες ανάγκες των σύγχρονων παραστάσεων. Με τις νέες πλέον εκπληκτικές τεχνολογικές δυνατότητες που συνδυάζονται αρμονικά με την ανάδειξη της ιστορικής φυσιογνωμίας και της αισθητικής όψης του θεάτρου, η Κεντρική Σκηνή παραδόθηκε εκ νέου στο κοινό στις 14 Οκτωβρίου του 2009 με την παράσταση «Πουθενά» του Δημήτρη Παπαϊωάννου.

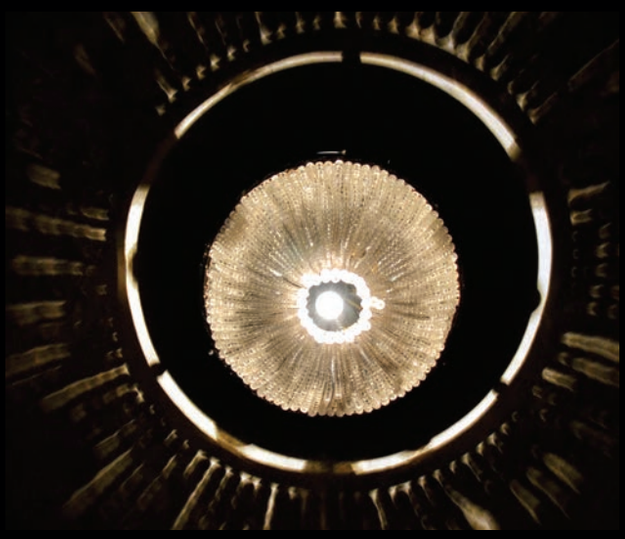

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

1901 (έναρξη των παραστάσεων του Βασιλικού Θεάτρου)

- «*Μαρία Δοξαπατρή*» Δημητρίου Βερναρδάκη
- «*Ο Θάνατος του Περικλέους*» του Χαραλάμπη Άννινου
- «*Ζητείται υπηρέτης*» του Δημητρίου Κορομηλά

1932 (έναρξη των παραστάσεων του Εθνικού Θεάτρου)

- «*Αγαμέμνων*», του Σοφοκλή
- «*Θείος Όνειρος*», του Γρηγόριου Ξενόπουλου

από το 2000 έως σήμερα

2014-2015 «*Μεφίστο*», των Αριάν Μνουσκίν- Κλάους Μαν

- «*Ένας άνθρωπος για όλες τις εποχές*», του Ρόμπερτ Μπολτ
- «*Συγχώρεσέ με*», των Αντώνη και Κωνσταντίνου Κούφαλη

2014 «*Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε*», του Λουίτζι Πιραντέλλο

- «*Δεκαήμερο*», διασκευή πάνω στο έργο του Βοκάκιου του Νίκου Καραθάνου
- «*Η τρελή του Σαγιό*», του Ζαν Ζιρωντού
- «*Δυτική αποβάθρα*», του Μπερνάρ Μαρί Κολτές

2013 «*Το πένθος ταιριάζει στην Ηλέκτρα*», του Ευγένιου Ο' Νηλ

- «*Γκόλφω*», του Σπυρίδωνος Περεσιάδη
- «*Vitrioli*», του Γιάννη Μαυριτσάκη
- «*Θεατές*» , του Μάριου Ποντίκα

2012 «*Ερωφίλη*», του Γεώργιου Χορτάτση

- «*Ο Ορφέας στον Άδη*», του Τεννεσή Ουίλλιαμς
- «*Οδύσσεια*», μια παράσταση του Robert Wilson, βασισμένη στο έπος του Ομήρου
- «*"Ξένος": Αόρατη Όλγα / Άουστρας ή Η Αγριάδα*», των Γιάννη Τσίρου και Λένας Κιτσοπούλου

2011 «*Η τριλογία του παραθερισμού*», του Κάρλο Γκολντόνι

- «*Ο Βασιλικός*», του Παύλου Μάτεσι
- «*Περικλής*», του Ουίλιαμ Σαίξπηρ
- «*Η Νίκη*», της Λούλας Αναγνωστάκη

2010 «*Η κυρία από τη θάλασσα*», του Ε. Ίψεν

- «*Ιλιάδα*», του Ομήρου
- «*Συρανό ντε Μπερζεράκ*», του Εντμόν Ροστάν
- «*Γλυκό πουλί της νιότης*», του Τεννεσή Ουίλιαμς

2009 «*Φάουστ*», του Γκαίτε

- «*Φορτουνάτος*», του Μάρκου Αντώνιου Φώσκολου
- «*Πουθενά*», του Δημήτρη Παπαϊωάννου
- «*Ζορμπάς, η πραγματική ιστορία*», του Τσέζαρις Γκραουζίνις (βασισμένο στο έργο του Ν. Καζαντζάκη «Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά»

2008 «*Ρομπέρτο Τσούκο*», του Μπερνάρ-Μαρί Κολτές

- «*Η καλή οικογένεια*», του Γιόακιμ Πίρινεν

2005 «*Αχαρνής*», του Αριστοφάνη

- «*Βάκχαι*», του Ευριπίδη
- «*Βασιλιάς Ληρ*», του Ουίλιαμ Σαίξπηρ

2004 «*Έντα Γκάμπλερ*», του Ίψεν

- «*Ιππόλυτος*», του Ευριπίδη
- «*Λυσιστράτη*», του Αριστοφάνη
- «*Ο καυκασιανός κύκλος με την κιμωλία*», του Μπέρτολτ Μπρέχτ

2003 «*Ιων*», του Ευριπίδη

- «*Μήδεια*», του Ευριπίδη
- «*Άμλετ*», του Ουίλιαμ Σαίξπηρ
- «*Το δώρο της Μέδουσας*», του Πήτερ Λέβιν Σάφερ

2002 «*Αντιγόνη*», του Σοφοκλή

- «*Πέερ Γκυντ*», του Ίψεν
- «*Ταξίδι μακριάς ημέρας μέσα στη νύχτα*», του Ευγένιου Ο'Νηλ
- «*Το φάντασμα του κυρίου Ραμόν Νοβάρο*», του Παύλου Μάτεσι

2001 «*Νεφέλαι*», του Αριστοφάνη

- «*Ορέστεια*», του Αισχύλου
- «*Μιζερέρε*», του Παναγιώτη Πασχίδη

2000 «*Οιδίπους τύραννος*», του Σοφοκλή

- «*Καμίνο ρεάλ*», του Τεννεσή Ουίλιαμς
- «*Δον Ζουάν*», του Μολιέρου
- «*Φοιτηταί*», του Γρηγορίου Ξενόπουλου

Πηγές:

- Σολομός, Αλ. (1993). *Εθνικό Θέατρο. Εξήντα χρόνια (1932-1992)*, Αθήνα: Κέδρος
- Φωτόπουλος, Β. (2000). *100 Χρόνια Εθνικό Θέατρο*. Αθήνα: Όμιλος Λάτση

Ιστότοπος: http://www.n-t.gr

Δημοτικό Θέατρο Πειραιά

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά είναι ένα από τα πιο σημαντικά, από αρχιτεκτονική άποψη, θέατρα του ευρύτερου αθηναϊκού χώρου αλλά και ολόκληρης της Ελλάδας, που συνέδεσε την πολυκύμαντη πορεία της ζωής του με τη θεατρική, κοινωνική, πολιτιστική αλλά και πολιτική ιστορία του Πειραιά. Το κτήριο δεσπόζει επί της Λεωφόρου Ηρώων Πολυτεχνείου 32, στο νοτιοδυτικό τεταρτημόριο της πλατείας Κοραή.

Πρόκειται για ένα νεοκλασικό οικοδόμημα, έργο-μνημείο, με ήρεμους, αρμονικούς όγκους, με πολλές αρχιτεκτονικές αντιστοιχίες με το θέατρο Schauspielhaus στο Βερολίνο. Χτίστηκε σε σχέδια που εκπόνησε ο Πειραιώτης αρχιτέκτονας Ι. Λαζαρίμος, καθηγητής του Πολυτεχνείου. Έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο ήδη από το 1980.

Στην εξωτερική όψη εντυπωσιάζει το μνημειακό πρόπυλο και στο εσωτερικό του υπάρχουν χώροι όπως το foyer εισόδου, το μνημειακό κλιμακοστάσιο και το grand-foyer, η αίθουσα θεαμάτων, η σκηνή και τα δύο αναψυκτήρια, καθώς και υποστηρικτικοί χώροι (καμαρίνια, γραφεία κ.λπ).

Η αίθουσα του θεάτρου είναι πεταλόσχημη (γαλλικού τύπου ανοιχτού πετάλου), διαρθρώνεται σε τρεις σειρές θεωρείων ανοικτού τύπου, με 23 θεωρεία σε κάθε σειρά και στο υπερώο. Τα στηθαία των θεωρείων και του υπερώου έχουν πλούσιο διάκοσμο ενώ τα θεωρεία σκηνής φέρουν μνημειακό διάκοσμο. Η συνολική χωρητικότητα, αν συνυπολογιστούν και τα θεωρεία σκηνής, είναι 641 θεατές.

Η σκέψη για την κατασκευή ενός δημοτικού θεάτρου στον Πειραιά, που θα ήταν μεγαλύτερο και πιο επιβλητικό από τα θεατρικά κτήρια των ανταγωνιστικών λιμανιών Σύρου και Πάτρας, ξεκίνησε ήδη από το 1882, επί δημαρχίας Τρύφωνα Μουτζόπουλου. Το 1884 άρχισε η εκσκαφή των θεμελίων με τον ταυτόχρονο εντοπισμό αρχαίων ερειπίων ιερού του Διονύσου, αλλά η ολοκλήρωση του έργου δεν έγινε εφικτή παρά μετά από ένδεκα χρόνια, επί δημαρχίας Θεοδώρου Ρετσίνα, το 1895. Συγκεκριμένα, στις 9 Απριλίου 1895 έγιναν τα εγκαίνια του θεάτρου και η πρεμιέρα των παραστάσεων έγινε στις 19 του ίδιου μήνα με την παράσταση του έργου *Μαρία Δοξαπατρή* του Δημητρίου Βερναρδάκη και «μετά περισσής λαμπρότητος».

Σε όλη τη διάρκεια του 19ου και των αρχών του 20ου αι., το λαμπρό μνημειακό οικοδόμημα με το ναόσχημο πρόπυλο και τους τέσσερεις κορινθιακού τύπου στύλους στην πρόσοψή του, έγινε σημείο αναφοράς της πολιτιστικής ζωής της πόλης του Πειραιά και καύχημα για την αστική τάξη που έβλεπε εκεί την αντανάκλαση της οικονομικής ισχύος και του κύρους της. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι για την αρτιότερη λειτουργία του, στις 21 Οκτωβρίου 1898, το Δημοτικό Συμβούλιο, αποφάσισε την παραλαβή «εκ του εν Τεργέστη καταστήματος ενδυμασιών των κουστουμιών δια τις παραστάσεις του μελοδράματος» αλλά και «την κατασκευή 400 τροχαλιών δια τα σκηνικά του Θεάτρου», χωρίς να φείδεται χρημάτων και προσπαθειών.

Ωστόσο, η ζωή του περίλαμπρου αυτού οικοδομήματος δεν έμελλε να είναι ακύμαντη, αφού ακολούθησε τις περιπέτειες και τους κλυδωνισμούς της ιστορικής πορείας του τόπου. Κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ειδικότερα όταν πραγματοποιήθηκε ο αποκλεισμός του Πειραιά από τις δυνάμεις της Αντάντ [1916 – 1917], το Θέατρο αλλά και ο χώρος γύρω από αυτό, καταλήφθηκαν από τους Γάλλους στρατιώτες που συμμετείχαν στον αποκλεισμό της πόλης. Αργότερα, φιλοξένησε για δύο χρόνια μικρασιάτες πρόσφυγες καθώς η πόλη δεν είχε άλλες υποδομές για το σκοπό αυτό, ενώ ο βομβαρδισμός του Πειραιά από τους συμμάχους στις 11 Ιανουαρίου του ’44, έπληξε μεγάλο μέρος του οικοδομήματος. Το πρώτο μισό του 20ού αιώνα άφησε αρκετές πληγές στο κτίσμα του Ιωάννη Λαζαρίμου. Οι συχνές και διαφορετικές χρήσεις του θεάτρου προκάλεσαν σημαντικές φθορές. Αργότερα, η κατάστασή του επιβαρύνθηκε από τους σεισμούς του 1981 και του 1999. Μέσα στο πέρασμα των χρόνων, έγιναν πολλές προσπάθειες για την συντήρηση του κτηρίου από τις εκάστοτε δημοτικές αρχές, άλλοτε με επιτυχία και σεβασμό στο μνημείο κι άλλοτε όχι.

Το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά φιλοξένησε για ένα μεγάλο διάστημα το Ιστορικό Αρχείο Πειραιά, τη Δημοτική Πινακοθήκη αλλά και φορείς και σωματεία της πόλης ενώ μετά το ’99 άνοιξε τις πόρτες του σε πολιτικούς γάμους και εκδηλώσεις σχολείων.

Στη σκηνή του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά εμφανίστηκε μια πληθώρα ελλήνων ηθοποιών, θιασαρχών, σκηνοθετών και συνθετών, ενώ φιλοξενήθηκαν και ξένοι θίασοι, όπως αυτοί του ιταλικού μελοδράματος. Θίασοι όπως αυτοί της Ευαγγελίας Παρασκευοπούλου, του Δ. Κοτοπούλη, του Ευάγγελου Παντόπουλου, του Μιχαήλ Αρνιωτάκη, του Ν. Λεκατσά, του Δ. Αλεξιάδη και πολλοί άλλοι παρουσίασαν στην επιβλητική σκηνή τη δουλειά τους μπροστά στο πειραϊκό κοινό. Το 1901 η Νέα Σκηνή του Κωνσταντίνου Χρηστομάνου παρουσίασε την *Άλκηστη* του Ευριπίδη, ενώ συνέχισε καθ’ όλη τη βραχύβια πορεία της τις παραστάσεις στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά.

Αργότερα, σκηνοθέτες όπως ο Δημήτρης Ροντήρης, ο Μιχάλης Κουνελάκης, καθώς και σπουδαίοι ηθοποιοί όπως ο Αιμίλιος Βεάκης, ο Αδαμάντιος Λεμός, ο Δημήτης Χόρν, ο Μίμης Φωτόπουλος, ο Βασίλης Διαμαντόπουλος, ο Μάνος Κατράκης, η Κυβέλη, η Ασπασία Παπαθανασίου και πολλοί άλλοι διεκδίκησαν το χειροκρότημα του κοινού στην πλατεία του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά. Στο φουαγιέ του θεάτρου το κοινό απόλαυσε τα έργα σπουδαίων συνθετών όπως ο Μενέλαος Παλλάντιος, ο Μάνος Χατζιδάκις, ο Μίκης Θεοδωράκης, ο Διονύσης Σαββόπουλος και άλλοι.

Τον Μάιο του 2008 ξεκίνησε ένα μεγάλο έργο αποκατάστασης του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά για να αναδειχθεί πλήρως αυτό το σπουδαίο νεοκλασικό μνημείο και να αποκατασταθούν οι φθορές που είχε υποστεί. Το έργο τέθηκε υπό την επίβλεψη της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Νεωτέρων και Σύγχρονων Μνημείων του Υπ. Πολιτισμού και προέβλεπε, μεταξύ άλλων, και την ανάδειξη, ανακαίνιση και συντήρηση του εσωτερικού διακόσμου, τον εκσυγχρονισμό και εξοπλισμό της νέας σκηνής, καθώς

και τον ανασχεδιασμό του φουαγιέ και των κυλικείων. Την Τρίτη 22 Οκτωβρίου 2013, το εντυπωσιακό, επιβλητικό κτίριο του Δημοτικού Θεάτρου, μετά από δέκα χρόνια «σιωπής», άνοιξε και πάλι τις πύλες του στο κοινό κι ανέβασε αυλαία, με πρώτο Καλλιτεχνικό Διευθυντή τον Τάκη Τζαμαργιά. Σήμερα, το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, έχει αποκτήσει μια εξαιρετική σκηνή, απόλυτα λειτουργική, που είναι η μοναδική στην Ελλάδα και μια από τις ελάχιστες στην Ευρώπη, όπου διασώζονται –σε μεγάλο βαθμό– οι μηχανισμοί του θεάτρου μπαρόκ.

Διατηρώντας αναλλοίωτη την αίγλη του παρελθόντος και εξοπλισμένο με την υλικοτεχνική υποδομή για την ανταπόκριση στις θεατρικές ανάγκες του παρόντος, το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά είναι ικανό να φιλοξενήσει θεατρικές και μουσικές παραστάσεις υψηλών προδιαγραφών αλλά και παράλληλες δράσεις, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση μιας πλούσιας πολιτιστικής δραστηριότητας για το πρώτο λιμάνι της χώρας αλλά και τον ευρύτερο αθηναϊκό χώρο.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

1895 «*Μαρία Δοξαπατρή*», του Δημητρίου Βερναρδάκη

- «*Βρικόλακες*», του Ερρίκου Ίψεν
- «*Άμλετ*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

2015 «*Το τρίτο στεφάνι*», του Κώστα Ταχτσή

- «*Η μητέρα του σκύλου*», του Παύλου Μάτεσι
- «*Παράνομα φιλιά. Κόκκινα φανάρια,*» βασισμένο στο έργο του Αλέκου Γαλανού

2014 «*Η κόρη της καταιγίδος*», οπερέτα του Θ. Σακελλαρίδη

- «*Ο Έλλην Βρυκόλαξ*», θεατρική ομάδα boulouki
- «*Μόνος με τον Άμλετ*», με τον Αιμίλιο Χειλάκη
- «*Καβγάδες στην Κιότζα*», του Κ. Γκολντόνι
- «*Γυναίκα και Λύκος*», της Έλενας Πέγκα
- «*Η κοιλάδα των εκπλήξεων*», κείμενο-σκηνοθεσία Peter Brook

2013 «*Ιλιάδα*», του Ομήρου σε σκηνοθεσία του Στάθη Λιβαθηνού

- *Ο Μίκης Θεοδωράκης στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά*
- «*Η ρομαντική μου ιστορία*», του D. C. Jackson

Πηγές

- *Δημοτικό Θέατρο Πειραιά*, Επιστημονική Επιμέλεια: Πλάτων Μαυρομούστακος, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2013

Ιστότοπος: www.dithepi.gr

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ

Στις Κεντρικές Σκηνές περιλαμβάνονται θέατρα παλαιότερα, με ιστορική διαδρομή αρκετών δεκαετιών, ή και νεότερα, που βρίσκονται πολύ κοντά στο κέντρο της πόλης, είτε γύρω από την πλατεία Συντάγματος είτε προς την περιοχή της πλατείας Ομονοίας είτε στη λεωφόρο Αλεξάνδρας.

Τα θεατρικά αυτά κτήρια είναι συνήθως νεοκλασικά που οικοδομήθηκαν εξ αρχής ως θέατρα ή κινηματοθέατρα και λειτουργούν εδώ και αρκετές δεκαετίες συγκεντρώνοντας στο κέντρο της πόλης ένα σταθερό θεατρικό κοινό, διαφόρων ηλικιών. Ορισμένα από αυτά έχουν στον τίτλο τους το όνομα κάποιου παλαιού μεγάλου και γνωστού ηθοποιού και απευθύνονται σε ένα ευρύ κοινό, με παραστάσεις που γίνονται εμπορικές επιτυχίες, ενώ υπάρχουν και εμβληματικά θέατρα, όπως το «Παλλάς» και το «Θέατρο Τέχνης», τα οποία διαμόρφωσαν σε μεγάλο βαθμό τη φυσιογνωμία του νεοελληνικού θεάτρου κατά τη μεταπολεμική περίοδο.

Ακροπόλ

ΑΚΡΟΠΟΛ
ΘΕΑΤΡΟ
ΑΚΡΟΠΟΛ
ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ΣΟΥΠΑ
ΠΑΥΛΟΣ
ΧΑΪΚΑΛΗΣ
ΒΙΚΥ
ΚΑΓΙΑ
ΘΕΑΤΡΟ
ΑΚΡΟΠΟΛ
Επιστρώσεις
υποδημάτων
Shoe repairs
Κλειδιά
παντός τύπου
Key Cutting
Πάτοι
όλων των τύπων
Insole

ΑΚΡΟΠΟΛ

Το Θέατρο «Ακροπόλ» (Θεατρικός Οργανισμός Ακροπόλ Α. Ε.) είναι ένα από τα κεντρικά θέατρα της Αθήνας, με μια ιστορική πορεία 80 περίπου χρόνων. Βρίσκεται στην οδό Ιπποκράτους 9-11, στο τετράγωνο μεταξύ των οδών Χαριλάου Τρικούπη, Πανεπιστημίου, Ιπποκράτους και Ακαδημίας και στεγάζεται στο ισόγειο μιας πολυκατοικίας της δεκαετίας του ’50 με είσοδο από την οδό Ιπποκράτους.

Το εξωτερικό του θεάτρου δεν παρουσιάζει κάποια αρχιτεκτονική ιδιαιτερότητα. Η σκηνή είναι ιταλικού τύπου, ενώ στην πλατεία και στον εξώστη υπάρχουν γύρω στα 800 σταθερά καθίσματα. Τα παρασκήνια, τα καμαρίνια με τους βοηθητικούς χώρους, καθώς και το φουαγιέ με το μπαρ συμπληρώνουν τους εσωτερικούς χώρους του θεάτρου.

Το «Ακροπόλ» πρωτοξεκίνησε το 1934, σε χώρο που καταλάμβανε μια παλιά καρβουναποθήκη, με στόχο να φιλοξενήσει ποικίλα θεάματα (*théâtre des variétés*), κυρίως από ιταλικούς περιοδεύοντες θιάσους. Το 1941 μετατράπηκε σε θερινό θέατρο, ενώ μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο απέκτησε τη σημερινή μορφή του με αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις (τις εισόδους από τις δύο στοές, τα θεωρεία και τον εξώστη εσωτερικά) που έγιναν με πρωτοβουλία του θεατρικού επιχειρηματία Βασίλη Μπουρνέλη, ο οποίος είχε τη διεύθυνση του θεάτρου από τη δεκαετία του ’50 έως τον θάνατό του (1984).

Τις δεκαετίες του ’50 και του ’60 φιλοξένησε θεαματικές παραστάσεις, συναυλίες ορχηστρών και φαντασμαγορικά μπαλέτα με αποτέλεσμα να θεωρηθεί από το κοινό ως συνώνυμο του οικογενειακού λαϊκού θεάματος. Στη σκηνή του θεάτρου «Ακροπόλ» ανέβηκαν μερικοί από τους σπουδαιότερους έλληνες πρωταγωνιστές: ο Βασίλης Αυλωνίτης, ο Διονύσης Παπαγιαννόπουλος, η Ρένα Βλαχοπούλου, η Σπεράντζα Βρανά, η Καλή Καλό, η Ρένα Ντορ, ο Ορέστης Μακρής, η Γεωργία Βασιλειάδου, ο Νίκος Σταυρίδης, ο Ντίνος Ηλιόπουλος, ο Νίκος Ρίζος, ο Θανάσης Βέγγος, ο Γιάννης Γκιωνάκης και πολλοί άλλοι.

Ήδη από το 1945 στο «Ακροπόλ» ανέβηκαν επιθεωρήσεις που είχαν πολύ μεγάλη επιτυχία, αλλά κυρίως από τη δεκαετία του ’50 το θέατρο χαρακτηρίστηκε από τη στενή σχέση του με την ελληνική επιθεώρηση. Ο Βασίλης Μπουρνέλης συνεργάστηκε με κορυφαίους συγγραφείς του είδους όπως ο Ασημάκης Γιαλαμάς, ο Ναπολέων Ελευθερίου, ο Κώστας Πρετεντέρης, ο Γιώργος Οικονομίδης, ο Αλέκος Σακελλάριος, ο Χρήστος Γιαννακόπουλος και άλλοι, με επιθεωρήσεις που είχαν μεγάλη απήχηση στο κοινό. Δινόταν μεγάλη έμφαση στα πλούσια και εντυπωσιακά σκηνικά, στα ακριβά κοστούμια, στη συμμετοχή μπαλέτων και πολυμελούς ορχήστρας, τόσο που αναφέρεται ότι για κάποια παράσταση «ράφτηκαν τριακόσια κοστούμια». Αντιπροσωπευτική εικόνα των φαντασμαγορικών επιθεωρησιακών θεαμάτων που παρουσιαζόταν από τη σκηνή του, μας δίνει ο Π.Βούλγαρης στην ομώνυμη ταινία του «Ακροπόλ» (1996).

Με τον θάνατο του Β. Μπουρνέλη και την παρακμή του είδους της επιθεώρησης, η «φυσιογνωμία» και το ρεπερτόριο του «Ακροπόλ» άλλαξε. Την τελευταία δεκαετία του 20ού αιώνα, το θέατρο χρησιμοποιήθηκε από την Μιμή Ντενίση, που ανέβασε εκεί θεατρικές παραγωγές όπως η «*Άννα Καρένινα*», «*Θεοδώρα, η αγία των φτωχών*» και «*Εγώ, η Λασκαρίνα*». Αργότερα, από το 2000 έως το 2010 το κτήριο αποτέλεσε στέγη της Λυρικής Σκηνής για παραστάσεις οπερέτας. Τέλος, το 2011 ξεκίνησε μια ριζική ανακαίνιση του εσωτερικού χώρου με φροντίδα του Γιάννη Μετζικώφ.

Σήμερα, το θέατρο «Ακροπόλ» φιλοδοξεί να αναδειχθεί σε σημαντικό πυρήνα της θεατρικής ζωής της Αθήνας, με σημαντικές παραγωγές έργων κλασικού ρεπερτορίου, καθώς και με ποικίλα μουσικά θεάματα αλλά και αξιόλογες παραστάσεις έργων για ανήλικους θεατές.

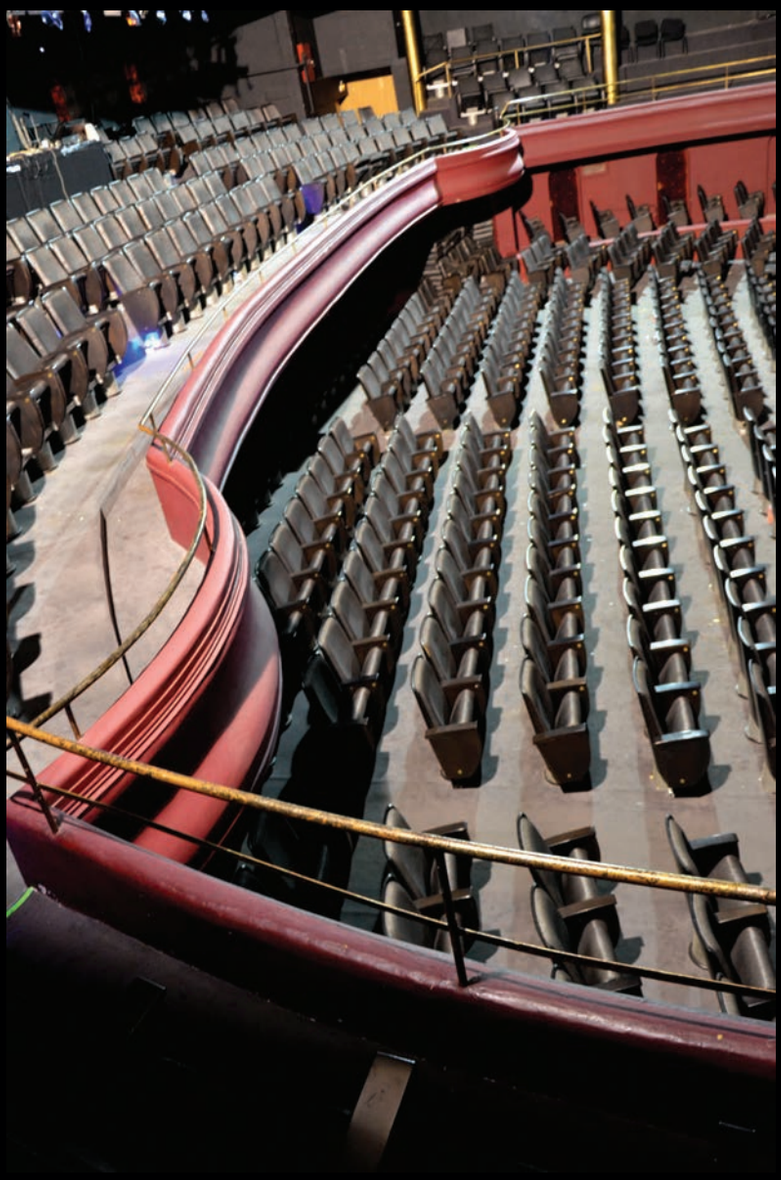

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

2013-2014 «*Θεσμοφοριάζουσες*», του Αριστοφάνη
- «*Ο Έμπορος της Βενετίας*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
- «*Αγία Ιωάννα των σφαγείων*» του Μπ. Μπρεχτ

2011-2012 «*Το μεγάλο μας τσίρκο*», του Ιάκωβου Καμπανέλλη
- «*Ηλίθιος*», του Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι
- «*Ερωτόκριτος*», του Βιτσέντζου Κορνάρου

1996 «*Θεοδώρα, η αγία των φτωχών*», της Μιμής Ντενίση

1982 «*Να τι θέλει ο λαός*», επιθεώρηση

1964 «*Αρχοντορεμπέτισσα*», επιθεώρηση του Γιώργου Οικονομίδη

1952 «*Η Βασίλισσα της Νύχτας*», επιθεώρηση με τη Ρένα Βλαχοπούλου, την Καίτη Μπελίντα και την Σπεράντζα Βρανά

1944 «*Η πινακοθήκη των ηλιθίων*», του Νίκου Τσιφόρου από τον θίασο Μαίρης Αρώνη – Δημήτρη Χόρν

- «*Μπλε και άσπρο*», επιθεώρηση

Πηγές:

- «Μεταμορφώνεται το θέατρο Ακροπόλ», εφημ. *Το Βήμα*, 4 Νοεμβρίου 2011
- Κώστα Γεωργουσόπουλου, «Χρόνια ακμής 1947-1967», αφιέρωμα στην Επιθεώρηση, «Επτά Ημέρες», *Η Καθημερινή*, 5 Απριλίου 1998, 15-18
- Νάταλι Χατζηαντωνίου, «Λίφτινγκ σ' έναν 77χρονο μύθο», *Ελευθεροτυπία*, 18 Φεβρουαρίου 2011
- Γιώργος Λαζαρίδης, «Οι Κυριακές των εκλογών», εφημ. *Το Παρόν*, 4 Οκτωβρίου 2009
- Γιώργος Δημητρακόπουλος, «Stage Voice, Η αναγέννηση του Ακροπόλ», εφ. *Athens Voice*, τχ. 366, 26 Οκτωβρίου 2011

Ιστότοπος: http://www.acropoltheater.gr/archiv/history.aspx (18/6/2014)

Θέατρο Τέχνης

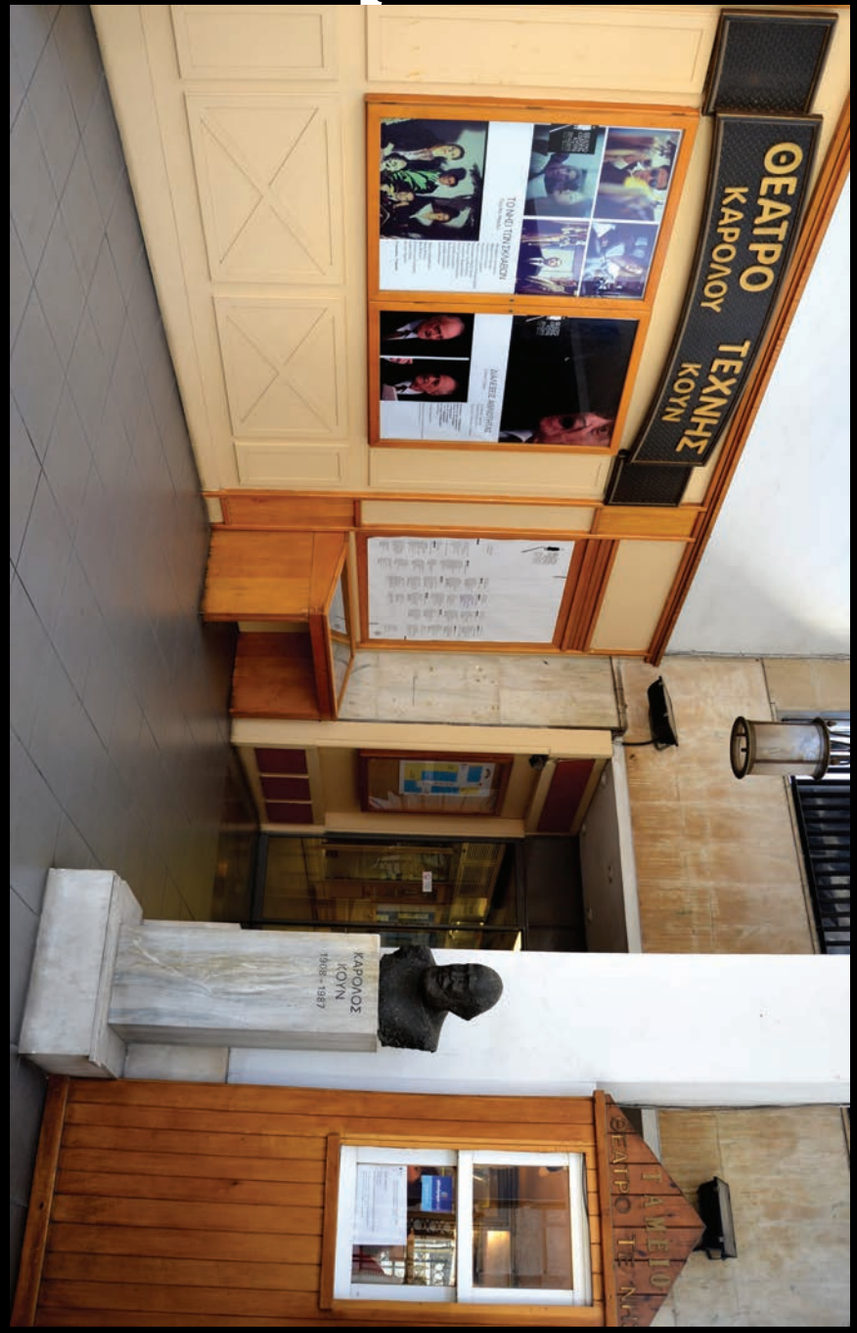

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ

Το «Θέατρο Τέχνης» είναι ένα από τα εμβληματικά θέατρα της Αθήνας, που συνέδεσε την πορεία του με το σπουδαίο όνομα του ιδρυτή του, Καρόλου Κουν, αλλά και με τη διαμόρφωση της θεατρικής ιστορίας του 20ού αιώνα στην Ελλάδα. Οι επιλογές που έγιναν στη δραματουργία και την σκηνική παρουσίαση από τον Κάρολο Κουν και το Θέατρο Τέχνης καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό τις εξελίξεις στη θεατρική γραφή και στη σκηνοθεσία γενικότερα, αλλά και άσκησαν σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση του γούστου και της αισθητικής του θεατρόφιλου αθηναϊκού κοινού.

Σήμερα το «Θέατρο Τέχνης» στεγάζει τη θεατρική δραστηριότητά του σε δύο διαφορετικούς θεατρικούς χώρους, στον υπόγειο χώρο της οδού Πεσμαζόγλου 5 στην Αθήνα (στοά Πεσμαζόγλου, στο τετράγωνο Πεσμαζόγλου-Σταδίου-Αρσάκη-Πανεπιστημίου) και στο κτήριο της οδού Φρυνίχου 14 στην Πλάκα μεταξύ των οδών Αισχίνου και Τριπόδων. Παράλληλα, λειτουργεί και η Δραματική Σχολή του Θεάτρου Τέχνης, στην οδό Ιπποκράτους 70, στο κέντρο της πόλης.

Το Θέατρο Τέχνης ιδρύθηκε από τον Κάρολο Κουν το 1942 με βασικούς στόχους την ανάδειξη και καθιέρωση νέων ελλήνων συγγραφέων, τη δημιουργία «Σχολής» με δικό της «ύφος» για την κατάκτηση της θεατρικής τέχνης, τη γνωριμία και συνεπώς την επικοινωνία του ελληνικού κοινού με τους μεγάλους ξένους κλασικούς και σύγχρονους συγγραφείς, καθώς και την ερμηνεία του Αρχαίου Δράματος. Στην 70ετή και πλέον πορεία που έχει διανύσει έως σήμερα, οι στόχοι αυτοί παραμένουν πάντα σε ισχύ και υπηρετούνται από τα μέλη και τους συντελεστές του Θεάτρου, συνεχιστές του έργου του δασκάλου τους.

Στοά Ορφέα

ΤΡΑΧΟΙ
ΘΕΑΤΡΟΝ ΟΡΘΟ
Λυσιστράτη
ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ
Η ΒΕΡΑ
ΤΟ ΤΑΒΛΙ

Έως το 1954, το Θέατρο Τέχνης δεν είχε μόνιμη θεατρική στέγη. Οι πρώτες παραστάσεις του, το 1942, δόθηκαν στο «Θέατρο Αλίκης», ενώ τα επόμενα χρόνια ο Κουν σκηνοθέτησε για διάφορους θιάσους, όπως τον θίασο της κυρίας Κατερίνας. Το «Θέατρο Τέχνης» μετέφερε τη δραστηριότητά του στο ιστορικό πια κυκλικό θεατράκι στο υπόγειο του «Ορφέα», χωρητικότητας 230 θέσεων. Ο Ευγ. Ιονέσκο έγραφε χαρακτηριστικά για τον χώρο αυτόν σε σημείωμά του που αναδημοσιεύεται στο επετειακό λεύκωμα *Θέατρο Τέχνης 1942-1972*: «*Το "Θέατρο Τέχνης" βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας. Η σκηνή του είναι ημικυκλική. Έτσι, οι ηθοποιοί του παριστάνουν τριγυρισμένοι σχεδόν από τους θεατές. Αυτό το είδος σκηνής μπορεί να προσδώσει στην παράσταση δύναμη, ατμόσφαιρα και παλλόμενη αλήθεια*» (σ. 252).

Το 1956 δημιουργήθηκε το θερινό θέατρο Κήπου Θεσσαλονίκης, όπου παρουσιαζόταν όλο το χειμερινό ρεπερτόριο του Θεάτρου και από όπου περιόδευε στις πόλεις της Β. Ελλάδας για μια δεκαετία. Η ανάγκη μιας δεύτερης σκηνής στην Αθήνα, για την αξιοποίηση των στελεχών και τη διεύρυνση του κοινού του, οδήγησε το Θέατρο Τέχνης στη δημιουργία της «Λαϊκής Σκηνής» που λειτούργησε για μια δεκαετία, από το 1975 ως το1985, στο θέατρο «Βεάκη».

Το 1985 η Πολιτεία, θέλοντας να τιμήσει τον Κάρολο Κουν, βοήθησε στη δημιουργία μιας δεύτερης μόνιμης σκηνής 240 θέσεων, υπό την επωνυμία «Θέατρο Τέχνης Κάρολος Κουν», που είναι η σκηνή στην οδό Φρυνίχου 14, στην Πλάκα.

Μετά το θάνατο του Καρόλου Κουν (1987) το Θέατρο Τέχνης λειτούργησε και στις δύο σκηνές, με Διευθύνοντα Σύμβουλο τον Γιώργο Λαζάνη και αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο τον Μίμη Κουγιουμτζή. Από το 2005 Καλλιτεχνικός Διευθυντής υπήρξε ο Διαγόρας Χρονόπουλος, ενώ από το 2014 έως σήμερα Καλλιτεχνική Διευθύντρια είναι η Μαριάννα Κάλμπαρη.

105.5 FM

Το Θέατρο Τέχνης, που ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1942 με έργα όπως «*Αγριόπαπια*» του Ερ. Ίψεν, «*Σουάνεβιτ*» του Αυγ. Στρίντμπεργκ, «*Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε*» του Λ. Πιραντέλλο, αλλά και ελληνική δραματουργία όπως το «*Κωνσταντίνου και Ελένης*» του Γ. Σεβαστίκογλου, παρουσίασε, στη μακρά πορεία του, στο ελληνικό κοινό κλασικά έργα ελληνικού και ξένου ρεπερτορίου, πολλά από αυτά για πρώτη φορά στην Ελλάδα, καθώς και παραστάσεις αρχαίου δράματος. Σήμερα, η πορεία αυτή συνεχίζεται από τους αντάξιους μαθητές και επιγόνους του Κουν, με παραστάσεις έργων κλασικού και σύγχρονου ρεπερτορίου, αρχαίου δράματος, αλλά και έργα για ανήλικο και νεανικό κοινό, στην Παιδική Σκηνή του Θεάτρου.

Η ίδρυση και η δραστηριότητα του Θεάτρου Τέχνης, οι επιλογές, οι παραστάσεις, οι δραματουργοί, οι ηθοποιοί, οι συγγραφείς που αναδείχθηκαν στους κόλπους του, αποτελούν μια σημαντική τομή στην ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου, τόσο ως προς τη δραματική γραφή όσο και ως προς τη σκηνική πρακτική. Ενδεικτική των απόψεων του Καρόλου Κουν για το θέατρο και την αισθητική του είναι η διάλεξή του με τίτλο «Η κοινωνική θέση και η αισθητική γραμμή του Θεάτρου Τέχνης» που δόθηκε το 1943 και όπου αναφέρει χαρακτηριστικά, σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού στις παραστάσεις του Θεάτρου Τέχνης: «*Εκτελεστές και θεατές συνδεότανε στο μοίρασμα μιας χαράς που πήγαζε απ'τη βαθύτερη κατανόηση των αξιών της ζωής, κι ακόμα περισσότερο άρχιζε να δημιουργείται ένα αίσθημα αγάπης, συνενοχής αν θέτε, μπροστά στο μυστήριο του ξεσκεπάσματος μιας πνευματικής αλήθειας*».

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014-2015: «*Ιμμάνουελ Κάντ*» του Τόμας Μπέρνχαρτ
- «*Αλμανάκ*» της Μαριάννας Κάλμπαρη
- «*Μάθε με να φεύγω*» του Άκη Δήμου

2013-2014: «*Βασιλιάς Ληρ*» του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
- «*Έναν φιδέ κι ακίνητος!*» του Σάκη Σερέφα
- «*Να ζεις*» του Γιάννη Δούμου

2012-2013: «*Ο πατέρας*» του Αύγ. Στρίντμπεργκ

2011-2012: «*Τερέζα Ρακέν*» του Εμίλ Ζολα

2010-2011: «*Ο γλάρος*» του Ά. Τσέχοφ

2009-2010: «*Crave*» της Σάρα Κέην
- «*Κυμβελίνος*» του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

2008-2009: «*Το παιχνίδι του έρωτα και της τύχης*» του Μαριβώ

2007-2008: «*Η μέθοδος Γκρόνχολμ*» του Τζ. Γκαλθεράν
- «*Το αμάρτημα της μητρός μου*» του Γ. Βιζυηνού

2006-2007: «*Η κωμωδία των παρεξηγήσεων*», του Ουίλιαμ Σαίξπηρ
- «*Ένα τριαντάφυλλο στο στήθος*», του Τεννεσσή Ουίλλιαμς

2005-2006: «*Ντέστινυ*», του Άκη Δήμου
- «*Ο φιλάργυρος*», του Μολιέρου

2004-2005: «*Αντιγόνη*», του Ζαν Ανούιγ
- «*Υπηρέτης δύο αφεντάδων*», του Κάρλο Γκολντόνι

2003-2004: «*Οι γυναίκες στη θάλασσα*», του Παναγιώτη Μέντη

2002-2003: «*Μεγάλο και Μικρό*», του Μπόττο Στράους

2001-2002: «*Βόιτσεκ*», του Γκέοργκ Μπύχνερ
- «*Η Ελένη*», του Γιάννη Ρίτσου

1987: «*Ήχος του όπλου*», της Λούλας Αναγνωστάκη (το τελευταίο έργο που σκηνοθέτησε ο Κάρολος Κουν)

1969: «*Περιμένοντας τον Γκοντό*», Σ. Μπέκετ

1966: «*Ο επιστάτης*», του Χ. Πίντερ

1965: «*Πέρσες*», του Αισχύλου
- «*Η διανυκτέρευση- Η πόλη- Η παρέλαση*», της Λ. Αναγνωστάκη

1964: «*Το πανηγύρι*», του Δ. Κεχαΐδη

1963: «*Πρωτοποριακό Κουαρτέτο*», (με έργα των Μ. Μπέκετ, Ε. Άλμπη, Ζ. Ταρντιέ, Φ. Αρραμπάλ)

1961: «*Οι καρέκλες- Το μάθημα- Η φαλακρή τραγουδίστρια*», του Ε. Ιονέσκο

1959: «*Όρνιθες*» του Αριστοφάνη (Φεστιβάλ Αθηνών)

1957: «*Η αυλή των θαυμάτων*» του Ιάκ. Καμπανέλλη

1956: «*Ο κύκλος με την κιμωλία*», του Μπ. Μπρεχτ

1954: «*Η μικρή μας πόλη*» του Θ. Ουάιλντερ
- «*Ματωμένος Γάμος*» του Φ. Γκ. Λόρκα

1947: «*Πόθοι κάτω από τις λεύκες*», του Ε. Ο'Νηλ

1946: «*Γυάλινος Κόσμος*», του Τ.Ουίλιαμς

1943: «*Ο άνθρωπος, το κτήνος και η αρετή*», του Λ.Πιραντέλλο

1942: «*Αγριόπαπια*» του Ερ. Ίψεν
- «*Σουάνεβιτ*» του Αυγ. Στρίντμπεργκ

Πηγές:

- Λεύκωμα *Θέατρο Τέχνης 1942-1972*, Έκδοση του Θεάτρου Τέχνης, [Αθήνα] 1972
- Πλ. Μαυρομούστακος (επιμ.), *Κάρολος Κουν. Οι παραστάσεις*, Εκδόσεις Μουσείου Μπενάκη, Αθήνα 2008.
- Μαγιάρ, Μ. (2004), *Ο Κάρολος Κουν και το Θέατρο Τέχνης*, μετάφρ. Έρ. Καΐρη, Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α.

Ιστότοπος: http://www.theatro-technis.gr

Θέατρο Τέχνης-Φρυνίχου

ΚΟΥΝ ΘΕΑΤΡΟ

Δημήτρης Χορν

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΟΡΝ

Το θέατρο «Δημήτρης Χορν» είναι ένα από τα κεντρικά αθηναϊκά θέατρα, που βρίσκεται στην οδό Αμερικής 10. Ο εξωτερικός χώρος είναι μια πολυκατοικία με γραφεία, κτήριο της δεκαετίας του ‘60. Η είσοδος του θεάτρου βρίσκεται επί της οδού Αμερικής, μεταξύ των οδών Πανεπιστημίου και Ακαδημίας.

Η σκηνή του θεάτρου είναι μετωπική, με διαστάσεις 9.60 × 8.40. Διαθέτει εγκατάσταση για αναβατόριο. Δεξιά κι αριστερά της σκηνής υπάρχουν τα παρασκήνια και τα καμαρίνια του θεάτρου.

Ο χώρος της εισόδου λειτουργεί ως φουαγιέ για μη καπνίζοντες. Μια γωνιά του λιτού και περιποιημένου αυτού χώρου είναι αφιερωμένη στον Δημήτρη Χορν, διαμορφωμένη σαν καμαρίνι του ηθοποιού, με κάποια από τα προσωπικά αντικείμενά του (ένα τραπέζι - γραφείο, μια καρέκλα, καθώς και δύο φωτογραφίες της μητέρας του και του πατέρα του, τα γυαλιά του, μια πίπα, το καπέλο του, ένα πρόγραμμα από την παράσταση «*Αρχιμάστορας Σόλνες*» κι ένα μπουκέτο λουλούδια). Μεγάλο φουαγιέ με ωραία διακόσμηση υπάρχει, επίσης, στον ημιώροφο.

Η πλατεία έχει εμβαδόν 276τ.μ. και διαθέτει καινούργια, αναπαυτικά καθίσματα σε δύο κλίτη των δεκαέξι σειρών, ενώ ο εξώστης έχει δυο σειρές καθισμάτων τοποθετημένων σε ημικύκλιο. Η χωρητικότητα του θεάτρου είναι 319 θεατές στην πλατεία και 75 θεατές στον εξώστη.

Το θέατρο «Δημήτρης Χορν» λειτούργησε με αυτή την επωνυμία στις 25 Δεκεμβρίου του 1999, κάνοντας έναρξη των παραστάσεών του με το έργο «*Εξ επαφής*» του Π. Μάρμπερ, με ιδρυτικό μέλος τον σκηνοθέτη και ηθοποιό Σταμάτη Φασουλή, ενώ στον ίδιο χώρο λειτουργούσε προηγουμένως ως «Θέατρο Διονύσια».

Στο θέατρο υπάρχει μόνιμη εταιρεία παραγωγής και μόνιμος θιασάρχης, ο Σταμάτης Φασουλής, ο οποίος επιλέγει σε κάθε σεζόν τα μέλη του θιάσου. Οι θίασοι είναι επαγγελματικοί, ενώ το ρεπερτόριο που παρουσιάζεται είναι ποικίλο.

Οι παραστάσεις συνήθως μεταφέρονται μετά το Πάσχα στη Θεσσαλονίκη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κάθε χρόνο, από το 2001, γίνεται στο θέατρο η απονομή του βραβείου «Δημήτρης Χορν» στον καλύτερο νεοεμφανιζόμενο άντρα ηθοποιό. (Το βραβείο είναι ο χρυσός σταυρός που φορούσε ο ηθοποιός, ο οποίος περνάει, κάθε χρόνο, από τον ένα βραβευμένο στον άλλο συνοδευόμενος από περγαμηνή).

Στο θέατρο δεν παρουσιάζεται μια μόνο συγκεκριμένη κατηγορία έργων, όπως φαίνεται και από το ρεπερτόριο. Το κοινό είναι συνήθως αστικής προέλευσης, ενώ παρουσιάζεται και αξιοπρόσεκτη προσέλευση από την επαρχία.

Σχετικά με την «άποψη» του θιασάρχη σχετικά με την επιλογή των έργων και τον χαρακτήρα του θεάτρου ενδεικτικά είναι τα λόγια του Σ. Φασουλή: «*Έτσι βλέπω (και) το θέατρο. Μια πιθαμή πάνω από το έδαφος. Να μυρίζει ζωή, αλλά σ' ένα ποιητικό επίπεδο. Είμαι εναντίον του τηλεοπτικού παιξίματος, του τάχαμου φυσικού. Το φυσικό στην τέχνη είναι αφύσικο*» (από συνέντευξη του σκηνοθέτη στην Έφη Μαρίνου που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα *Ελευθεροτυπία*, 21/5/1998).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

2014-2015 «*Θείος Βάνιας*» του Ά. Τσέχοφ

2005-2006 «*Ο μεγάλος κι ο μικρός*» του Τ. Ράντιγκαν

2004-2005 «*Τα ωραία χρόνια*» του Χ. Πίντερ

2003-2004 «*Η μικρή μας πόλη*» του Θ. Ουάιλντερ

2002-2003 «*Το σπίτι φεύγει*» του Α. Νικολή

2001-2002 «*Τρεις μέρες βροχής*» του Ρ. Γκρίνμπεργκ

2000-2001 & 1999-2000 «*Εξ επαφής*» του Π. Μάρμπερ

Πηγές

- Πληροφορίες από το Πρόγραμμα «Θεατρική Χαρτογράφηση της Αθήνας» του Π.Μ.Σ. του Π.Τ.Δ.Ε. 2005-07.
- Απόσπασμα από συνέντευξη του Σ. Φασουλή στην Έφη Μαρίνου (*Ελευθεροτυπία*, 21/5/1998)

Εμπορικόν

Θέατρο
"Εμπορικόν"
ΧΑΡΟΛΝΤ ΠΙΝΤΕΡ
Η ΚΟΛΕΞΙΟΝ
ΤΕΡΕΝΣ ΡΑΤΤΙΓΚΑΝ
Ἡ ἔκδοχή τοῦ
Μπράουνινγκ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

Το θέατρο «Εμπορικόν» βρίσκεται στην περιοχή του Ψυρρή και συγκεκριμένα στην οδό Σαρρή 11, στο οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Σαρρή, Ρήγα Παλαμήδου, Αγ Αναργύρων και Πλατείας Αγ. Αναργύρων.

Το κτήριο που στεγάζει το θέατρο έχει χαρακτηρισθεί διατηρητέο. Η είσοδός του βρίσκεται στην οδό Σαρρή και η έξοδος στην οδό Ρήγα Παλαμήδου. Σε ένα τμήμα του κτηρίου αυτού στεγάστηκε η έκδοση του περιοδικού «*Ρομάντζο*» από το 1959, ενώ μετά τη μεταπολίτευση νοικιάστηκε στην εφημερίδα «*Ριζοσπάστης*». Ένα άλλο τμήμα του χρησιμοποιήθηκε ως αποθήκη κάβας μέχρι το 2001, όταν διαμορφώθηκε πλέον σε θεατρικό χώρο.

Στο εσωτερικό του θεάτρου, η σκηνή είναι ιδιόμορφη ανισομερής τοξοειδής σκηνή χωρίς μπούκα, με παρασκήνια στο πίσω μέρος και εκατέρωθεν της σκηνής. Υπάρχουν επίσης τέσσερα καμαρίνια στο επίπεδο κάτω από την σκηνή. Ένα μεγάλο φουαγιέ, στο επίπεδο της πλατείας, με εγκατεστημένο κυλικείο εξυπηρετεί τις ανάγκες των θεατών. Η αμφιθεατρική διάταξη των καθισμάτων στην πλατεία και στον εξώστη επιτρέπει την πλήρη ορατότητα προς τη σκηνή, ενώ η χωρητικότητα του θεάτρου είναι 285 θεατές.

Το θέατρο ιδρύθηκε το 2002 από την επιχείρηση «*ΓΕΘΕΑ*» και μέλη, μεταξύ άλλων, τον συγγραφέα Θοδωρή Πετρόπουλο και τους ηθοποιούς Βίκυ Σταυροπούλου και Χρήστο Χατζηπαναγιώτη. Έκανε έναρξη των παραστάσεων τη σεζόν 2002-2003 με το έργο του Θοδωρή Πετρόπουλου, «*Οι τελευταίες μέρες της Πομπηίας*». Σήμερα η διαχείριση του θεάτρου ανήκει στην εταιρεία «*Αθηναϊκά Θεάτρα*».

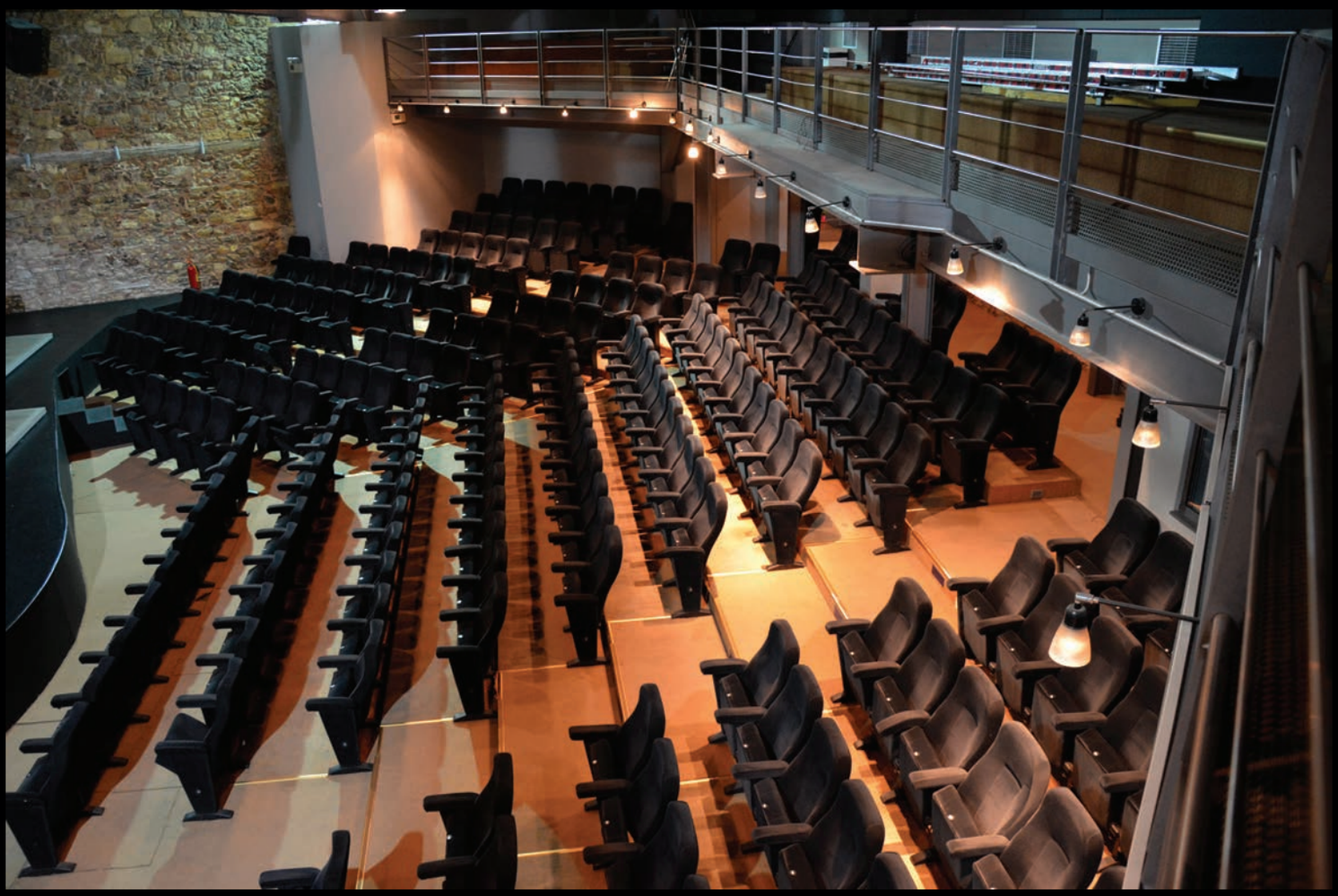

Στο θέατρο δεν υπάρχει μόνιμος θίασος, αλλά περιοδικά ανεβάζουν παραστάσεις διάφοροι θίασοι. Επιλέγονται συντελεστές (π.χ. σκηνοθέτες) των οποίων οι επιλογές υλοποιούνται για ένα συγκεκριμένο διάστημα από την παραγωγό εταιρεία, ενώ ανατίθεται, συνήθως ανά έτος ή διετία, η παράσταση ενός θεατρικού έργου σε θιάσους 5 έως 10 ατόμων, αποτελούμενους από νέους αλλά και πιο έμπειρους ηθοποιούς.

Το ρεπερτόριο περιλαμβάνει έργα πρόζας από την ελληνική και την ξένη δραματουργία, σύγχρονα ή και κλασικά.*

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2015 «*Γυάλινος Κόσμος*», του Τεννεσί Ουίλιαμς

2012-2013 & 2013-14 «*Η Εκδοχή του Μπράουνινγκ*», του Τέρενς Ράττιγκαν

2012-2013 «*Κράμερ εναντίον Κράμερ*», του Avery Corman

2011-2012 & 2012-2013 «*Ολεάνα*», του Ντέιβιντ Μάμετ

2011 «*Ήρωες*», της Ελένης Γκασούκα

2009-2010 «*Αττική Οδός*», των Μ. Ρέππα & Θ. Παπαθανασίου

2007-2008 «*Τα δάκρυα είναι δυο λογιώ*», της Μ. Βαμβουνάκη

2006-2007 «*Σ' αγαπώ, σε λατρεύω, χωρίζουμε*», των Joe di Pietro & Jimmy Roberts

2005-2006 «*Faith*», της Kate Robin

2004-2005 «*Σύζυγος Αλλεργιολόγου*», του Charles Busch

2002-2003 & 2003-2004 «*Οι τελευταίες μέρες της Πομπηίας*», του Θοδωρή Πετρόπουλου

Ιστότοπος: http://www.a-th.gr/theaters/emporikon

---

* Ευχαριστούμε την Ειρήνη Μακρυωνίτη για τις πληροφορίες που μας έδωσε σχετικά με το Θέατρο.

Αγγέλων Βήμα

ΑΓΓΕΛΩΝ ΒΗΜΑ

Ο θεατρικός χώρος «Τόπος Συνάντησης Ανατολής- Δύσης Αγγέλων Βήμα» είναι ένα από τα μικρά θέατρα που δημιουργήθηκαν στο κέντρο στης Αθήνας τα τελευταία χρόνια, στεγάζοντας τις θεατρικές και ποικίλες πολιτιστικές δραστηριότητές τους σε επιμελώς ανακαινισμένα νεοκλασικά κτήρια. Το «Αγγέλων Βήμα» βρίσκεται πολύ κοντά στο κτήριο του Εθνικού Θεάτρου και, συγκεκριμένα, στην οδό Σατωβριάνδου 36, στην ευρύτερη περιοχή της Ομόνοιας και ανάμεσα στις οδούς Σωκράτους και Μενάνδρου.

Πρόκειται για ένα καλαίσθητο διατηρητέο νεοκλασικό, που αγοράσθηκε το 2000, ανακαινίστηκε πλήρως και εγκαινιάστηκε ως θεατρικός χώρος στις 13 Οκτωβρίου 2005, παίρνοντας το όνομα «Αγγέλων Βήμα», γιατί, σύμφωνα με τους ιδρυτές του «θέλει να δώσει βήμα σε όσους έχουν κάτι να αγγείλουν πάνω στην τέχνη και τον πολιτισμό» (http://www.aggelonvima.gr/aggelonvima-xoros.html).

Η σκηνή βρίσκεται στον πρώτο όροφο, είναι μετωπική, στο ίδιο επίπεδο με την πλατεία, που διαθέτει 120 άνετα αναδιπλούμενα καθίσματα.

ΑΓΓΕΛΩΝ ΒΗΜΑ
ΑΓΓΕΛΩΝ ΒΗΜΑ

Στο κτήριο υπάρχει επίσης ένα πολύ φιλόξενο και καλαίσθητα διακοσμημένο φουαγιέ, με μπαρ και πιάνο.

Ιδρυτικό μέλος είναι η Μαργαρίτα Δαλαμάγκα-Καλογήρου, δικηγόρος, μεταφράστρια και σκηνοθέτις. Η ανακαίνιση και αναδιαμόρφωση του χώρου έγινε από τους αρχιτέκτονες Γιώργο Τουμπάνο και Λητώ Τσουκαλά. Σημαντική υπήρξε επίσης η συμβολή του Κοραή Δαμάτη που ήταν Καλλιτεχνικός Διευθυντής του θεάτρου από το 2006 έως το 2011, καθώς και των: Anton Juan, Γιώργου Τζιλαλή, Ρεγγίνας Αργυράκη, Μαίρης Τσουβαλίδου και Αλέξη Δαλαμάγκα, ενώ, όπως αναφέρεται στον ιστότοπο του θεάτρου: «το Αγγέλων Βήμα το ενέπνευσε και το εμψύχωσε από εκεί που βρίσκεται εδώ και χρόνια, ο Λάμπρος Καλογήρου» (ό.π.).

Δεν υπάρχει μόνιμος θίασος, αλλά το θέατρο συνεργάζεται με διαφορετικούς κάθε φορά σκηνοθέτες και θιάσους παρουσιάζοντας έργα σύγχρονου, κυρίως, ρεπερτορίου. Εκτός από τις θεατρικές παραστάσεις φιλοξενούνται μουσικές παραστάσεις, εκθέσεις, παρουσιάσεις βιβλίων, μικρά συνέδρια. Διοργανώνονται επίσης διαγωνισμοί και φεστιβάλ και φιλοξενούνται παραγωγές θεατρικών ομάδων από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Γενικότερα, το «Αγγέλων Βήμα» λειτουργεί την τελευταία δεκαετία σαν μια κυψέλη πολιτισμού, με πολλές και ποικίλες εκδηλώσεις σε μια γειτονιά του κέντρου που χαρακτηρίζεται σαν «πολύβουο, πολύχρωμο, πολυπολιτισμικό νησί γεμάτο με όλων των λογιών τα δέντρα και όλων των λογιών τα πουλιά μέσα στην καρδιά της πόλης μας» (ό. π.)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

2013-2014 «*Η μαμά μου η Κασσάνδρα*», του Αύγουστου Κορτώ

- «*Camille Claudel: mudness*», του Γιάννη Λασπιά
- «*Ποιός σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα*», του Simon Stephens

2012-2013 «*Cuba Libre*», του Nilo Cruz

- «*Ο φίλος μου ο Χίτλερ*», του Yukio Mishima
- «*Η μέλισσα*», του Hideki Noda
- «*Oscar Wilde: Το φιλί του Ιούδα*», του David Hare

2011-2012 «*Piaf*», του Δημήτρη Μαλισσόβα

- «*Μαντάμ Φλο*», του Stephen Termperley
- «*Σεβάς Χανούμ*», του Γιώργου Χρονά

2010-2011 «*Καρέκλες Καταστρώματος*», του Jean Mc Connel

- «*Η Αυλή*», του Spiro Scimone
- «*2x4*», του Δημήτρη Μαλισσόβα

2009-2010 «*Τα ορφανά*», του Lyle Kessler

- «*Εσύ και τα σύννεφά σου*», του Eric Westfall

2008-2009 «*Οι Αλλοπαρμένοι*», του Samuel Beckett

- «*Ο Επαγγελματίας*», του Samuel Beckett
- «*Το υπέροχό μου διαζύγιο*», της Geraldine Aron

2007-2008 «*Μια αγκαλιά για να πεθάνεις*», του Martin McDonagh

- «*Φωνές*», του Alan Bennett

2006-2007 «*Umitlerim Σμύρνη*», της Μαρίας Σουλτάτου

- «*Senza Storia*», του Νέαρχου Ιωάννου
- «*Ευτυχισμένες Μέρες*», του Samuel Beckett

Ιστότοπος: http://www.aggelonvima.gr

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΑ ΘΕΑΤΡΑ

Έξω από το κέντρο της πόλης, σε συνοικίες της Αθήνας, δημιουργήθηκε ήδη από τις δεκαετίες του ’60, του ’70 και του ’80 ένας θεατρικός ιστός με γνωστά θέατρα και πρωτοβουλίες σημαντικών σκηνοθετών και ηθοποιών, οι οποίοι θέλησαν να αναπτύξουν τη δραστηριότητά τους σε χώρους «εκτός των τειχών» του κέντρου, δίνοντας βήμα στη θεατρική αποκέντρωση και την έκφραση νέων αναζητήσεων.

Αυτού του είδους τα θέατρα έδωσαν μια νέα πνοή στη θεατρική ζωή της πόλης και κυρίως παρείχαν στο ευρύτερο κοινό του αθηναϊκού χώρου τη δυνατότητα να παρακολουθεί παραστάσεις ποιότητας στη γειτονιά του χωρίς να χρειάζεται να καταφεύγει στις μεγάλες σκηνές του πολυσύχναστου κέντρου, όπου πολλές φορές η παρακολούθηση συνιστά ένα περισσότερο κοσμικό παρά καλλιτεχνικό γεγονός. Τέτοια θέατρα υπήρξαν το Θέατρο Καλλιθέας του Α. Λεμού (1947), το Θέατρο Νέας Ιωνίας του Γ. Μιχαηλίδη (1965), το Θέατρο Καισαριανής του Σ. Χατζάκη (δεκαετία του ’70) κ.α.

Άνθρωποι με βαθιά γνώση του θεάτρου, με εμπειρία αλλά και ιδιαίτερες ανησυχίες και αναζητήσεις γύρω από τη διαμόρφωση μιας νέας θεατρικής «γλώσσας» δραστηριοποιήθηκαν σε αυτή την κατεύθυνση, δημιουργώντας και διευθύνοντας θέατρα όπως το «Θέατρο Εμπρός» σε πρώην τυπογραφείο στου Ψυρρή, το «Θέατρο Στοά» στου Ζωγράφου, το «Απλό Θέατρο» (νυν «Θέατρο Σημείο» στην Καλλιθέα), το «Θέατρο του Νέου Κόσμου», το «Θέατρο της Οδού Κυκλάδων», το «Θέατρο Τόπος Αλλού», το «Νέο Ελληνικό Θέατρο του Γιώργου Αρμένη», τη «Θεατρική Σκηνή Αντώνη Αντωνίου» και πολλά άλλα, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διαμόρφωση ενός πλούσιου θεατρικού τοπίου αλλά και στην καλλιέργεια μιας ουσιαστικής και βαθιάς σχέσης του ευρύτερου αθηναϊκού κοινού με το θέατρο.

Στοά

ΣΤΟΑ

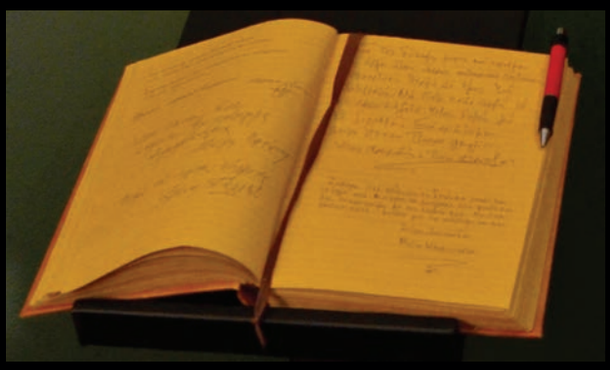

Το Θέατρο «Στοά» είναι ένα από τα ιστορικά περιφερειακά θέατρα της Αθήνας, που ιδρύθηκε το 1971 και λειτουργεί ανελλιπώς από τότε στην περιοχή του Ζωγράφου, στην οδό Μπισκίνη 55, στη γωνία με την οδό Ξηρογιάννη. Ανήκει στη θεατρική εταιρεία «Στοά», που είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία και ανάμεσα στους σκοπούς της είναι: «*η πραγμάτωση της θεατρικής αποκέντρωσης με την δημιουργία ή την ενίσχυση θεάτρων στις συνοικίες*».

Το θέατρο διαθέτει Κεντρική Σκηνή στην οποία ανεβαίνουν έργα για μεγάλους, Παιδική Σκηνή με έργα για παιδιά και την «ΣΤΟΑ-2» που λειτουργεί Δευτέρα και Τρίτη και στην οποία παρουσιάζονται αποκλειστικά έργα που δεν έχουν ξαναπαρουσιαστεί στο κοινό, κατά κανόνα νέων συγγραφέων, σκηνοθετημένα από νέους σκηνοθέτες.

Στο χώρο του θεάτρου γίνονται επίσης μουσικές εκδηλώσεις – συναυλίες, εκδηλώσεις σχολών μπαλέτου και ωδείων, παραστάσεις θεάτρου σκιών και παραστάσεις μαριονέτας.

Η κεντρική σκηνή του θεάτρου είναι μετωπική, ενώ υπάρχει επίσης μικρός παρασκηνιακός χώρος, τρία μεγάλα καμαρίνια και ένα μικρό στο πλαϊνό μέρος του θεάτρου με ξεχωριστή είσοδο. Ο χώρος του φουαγιέ είναι άνετος και καλαίσθητος. Στον χώρο λειτουργεί επίσης μπαρ και έκθεση - πωλητήριο βιβλίου. Τα καθίσματα είναι ξύλινες, άνετες και σταθερές πολυθρόνες, σε 14 σειρές που σχηματίζουν 3 διαζώματα με δυο ενδιάμεσους διαδρόμους. Η χωρητικότητα του θεάτρου είναι 300 περίπου θέσεις.

Το θέατρο λειτουργεί μόνιμα και ανελλιπώς στην ίδια διεύθυνση, στην περιοχή του Ζωγράφου, από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα. Ιδρυτές ήταν ο Θανάσης Παπαγεωργίου και η Ελένη Καρπέτα, ενώ από το 1974 έως σήμερα διευθυντής είναι ο Θανάσης Παπαγεωργίου. Εναρκτήρια παράσταση ήταν οι *Τρωαδίτισσες* του Ευριπίδη σε σκηνοθεσία του ίδιου του Θανάση Παπαγεωργίου.

Το ρεπερτόριο είναι κυρίως ελληνικό και ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην παρουσίαση έργων νεοεμφανιζόμενων ελλήνων θεατρικών συγγραφέων.

Το θέατρο «Στοά» χαρακτηρίζεται από συνέπεια στις επιλογές και την ποιότητα των παραστάσεών του. Αποτέλεσε πάντα εγγύηση για θέατρο επιπέδου. Σύμφωνα με τον ιδρυτή του Θ. Παπαγεωργίου επιδίωξαν: α) την προσφορά και προώθηση θεάτρου ποιότητας, β) την παρουσίαση καινούργιων Ελλήνων θεατρικών συγγραφέων και την ανάδειξη και προώθηση νέων ανθρώπων της Τέχνης, γ) την έρευνα πάνω στο αρχαίο θέατρο και παρουσίαση αρχαίου δραματολογίου, δ)τη συστηματική μελέτη κι έρευνα για καινούργιες μορφές θεατρικής έκφρασης (σύμφωνα με τους ιδρυτικούς σκοπούς της θεατρικής εταιρείας «Στοά», όπως είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα του θεάτρου www.theatrostoa.gr).

Τη διεύθυνση της Κεντρικής Σκηνής του θεάτρου ΣΤΟΑ έχει ο Θανάσης Παπαγεωργίου, που είναι και γενικός διευθυντής της θεατρικής εταιρείας «Στοά». Υπεύθυνη για την Παιδική Σκηνή είναι η Λήδα Πρωτοψάλτη. Τη θεατρική εταιρεία «Στοά», εκτός από τους καταξιωμένους ηθοποιούς Θανάση Παπαγεωργίου και Λήδα Πρωτοψάλτη, απαρτίζουν επίσης ο συγγραφέας και ηθοποιός Παναγιώτης Μέντης, η καταξιωμένη σεναριογράφος Μιρέλλα Παπαοικονόμου, οι ηθοποιοί Ευδοκία Σουβατζή, Εύα Καμινάρη, Νίκη Χαντζίδου και άλλοι.

Περιοδείες έχουν γίνει κατά καιρούς σε διάφορες επαρχιακές πόλεις όπως στη Λαμία, στο Αγρίνιο, στη Θεσσαλονίκη, στην Ολυμπία και αλλού.

Κάθε χρόνο η «Στοά» επισκέπτεται τη Θεσσαλονίκη και την Κύπρο.

Το θέατρο, στη σαραντάχρονη και πλέον πορεία του, απέκτησε το δικό του φανατικό κοινό που με εμπιστοσύνη παρακολούθησε τις θεατρικές επιλογές και προτάσεις της «Στοάς», ενώ ένα ποσοστό των θεατών προέρχεται σταθερά από τους δημότες της περιοχής του Ζωγράφου.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

1993 και 2011 «*Μήδεια*» του Μποστ,

Παραστάσεις στην Κεντρική Σκηνή τα τελευταία 15 περίπου χρόνια:

2013 «*Άσμα για το σκιάχτρο της Λουσιτανίας*», του Πέτερ Βάις

2012-2013 «*Ελέφας*», του Κ. Μποσταντζόγλου

2011-2012 «*Φαύστα*», του Μποστ

2011 «*Άννα, είπα*», του Π. Μέντη

2009-*2010 «ΤΕΛΕΙΑ GR*», των Θ. Παπαγεωργίου, Π. Μέντη και ex animo

2009 «*Λισαβόνα*», του Α. Νικολή

2008 «*Σωτηρία με λένε*», της Σ. Αδαμίδου

- «*Στάχτες*», του Κ. Χαμπτον

2007-2008 «*Ο πατέρας*», του Α. Στριντμπεργκ

2006-2007 «*Αξύριστα πηγούνια*», του Γ. Τσίρου

2005-2006 «*Η ηδονή της τιμιότητος*», του Λ. Πιραντέλλο

2004-2005 «*Μαργεντίνη*», της Μ. Κυριάκη

2004 «*Ο δολοφόνος του Λάιου και τα κοράκια*», του Μ. Ποντίκα
- «*Ιφιγένεια εν Αυλίδι*», του Ευριπίδη
- «*Εντελώς αναξιοπρεπές*», του Β. Κατσικονούρη

2002-2003 «*Το σπίτι της Μπερνάντα Άλμπα*», του Φ. Γ. Λόρκα (Ι.Καμπανέλλη «*Γράμμα στον Ορέστη*», του Μποστ «*Το επάγγελμα της μητρός μου*»)

2001-2002 Πολιτιστική Ολυμπιάδα
- «*Εθνική Πινακοθήκη*», του Π. Μέντη
- «*Ακούω ήχον κώδωνος*», του Μποστ

2000-2001 «*Περιμένοντας τον Μπέκετ*», του Μιχάλη Φακίνου

1999-2000 (περιοδεία) «*Το Τραγούδι του νεκρού αδερφού*», του Μίκη Θεοδωράκη
- «*Εκάβη*», του Ευριπίδη

1998-1999 «*La Cumparsita*», του Π. Μέντη

ΣΤΟΑ – 2

2004 «*Οι πιο δυνατές (Η πιο δυνατή - Μητρική στοργή)*», του Α. Στρίντμπεργκ

1996 «*Ιωάννα*», της Β. Σωτηροπούλου
- «*Κλυταιμνήστρα;*», του Α. Στάικου

1995 «*Όλα θα πάνε καλά*», (Άνω Αυστρία – Κατ οίκον εργασία) του Φ. Ξ. Κρετς

Πηγές:

- Θανάση Παπαγεωργίου (επιμ.) (2001). *30 Χρόνια Θέατρο Στοά*, Αθήνα: Θεατρική Εταιρεία Στοά.

Ιστότοπος: http://www.theatrostoa.gr/

Λαμπέτη

ΛΑΜΠΕΤΗ

Το Θέατρο «Λαμπέτη» είναι ένα από τα αθηναϊκά θέατρα που βρίσκονται στην περιοχή της λεωφόρου Αλεξάνδρας και, συγκεκριμένα, στον αριθμό 106, στους Αμπελοκήπους, στο οικοδομικό τετράγωνο των οδών Ιπποκράτους, Λάμπρου Κατσώνη, Λ. Αλεξάνδρας και Μαυρομιχάλη. Πρόκειται για ένα διώροφο κτήριο με μεγάλη ταράτσα, διαμορφωμένη για υπαίθριες παραστάσεις, στο οποίο παλαιότερα λειτουργούσε ο κινηματογράφος «Γρανάδα».

Η σκηνή του θεάτρου είναι μετωπική, ενώ υπάρχουν επίσης άνετα παρασκήνια και καμαρίνια, στον κάτω χώρο, στο μεσοπάτωμα αλλά και στην ταράτσα. Το θέατρο διαθέτει μικρό φουαγιέ έξω από την είσοδο της πλατείας και ανελκυστήρα. Ο χώρος της πλατείας είναι επικλινής, με χωρητικότητα 500 θεατών, ενώ τα καθίσματα είναι άνετα, καλυμμένα με βελούδινη επένδυση. Υπάρχει επίσης μια δεύτερη σκηνή στην ταράτσα του κτηρίου με δικά της καμαρίνια για καλοκαιρινές παραστάσεις.

Όπως προαναφέρθηκε, στον χώρο λειτουργούσε κινηματογράφος έως το 1982. Μέσα στα επόμενα δύο έτη έγιναν οικοδομικές εργασίες για τη μετατροπή του κτίσματος και την κατάλληλη διαρρύθμισή του σε θέατρο, το οποίο λειτούργησε στο πλαίσιο των «θεατρικών επιχειρήσεων Γ. Λεμπέση». Η επωνυμία «Θέατρο Λαμπέτη» δόθηκε από τον θεατρικό επιχειρηματία Γ. Λεμπέση, προς τιμήν της μεγάλης ηθοποιού Έλλης Λαμπέτη.

Η πρώτη παράσταση που ανέβηκε ήταν το έργο της Ελεύθερης Σκηνής «*Μέσα οι Αμερικάνοι*» το 1984. Στο θέατρο δεν υπάρχει μόνιμος θίασος και παρουσιάζονται διάφορες παραγωγές, καθώς και συμπαραγωγές με ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Τα τελευταία τριάντα χρόνια έχουν σκηνοθετήσει σε αυτό σπουδαίοι Έλληνες σκηνοθέτες, ανάμεσά τους, ο Ζυλ Ντασσέν, ο Μίνως Βολανάκης, ο Ανδρέας Βουτσινάς, ο Σταμάτης Φασουλής, ο Λάκης Λαζόπουλος και έχουν παίξει οι περισσότεροι έλληνες ηθοποιοί σε μεγάλες εμπορικές και καλλιτεχνικές επιτυχίες. Ο θίασος του Γρηγόρη Βαλτινού είχε παρουσιάσει αρκετά έργα στο θέατρο αυτό, κλασικά ή σύγχρονα, ενώ στη θερινή σκηνή έχουν ανέβει κωμωδίες και επιθεωρήσεις με μεγάλη απήχηση στο αθηναϊκό κοινό.

Το κοινό διαφοροποιείται ανάλογα με το έργο, με κεντρικό πυρήνα ένα σταθερό αριθμό θεατών που παρακολουθεί τη δραστηριότητα του θεάτρου και προέρχεται από όλες τις ηλικίες. Υπήρξαν παραστάσεις που παίχτηκαν δύο σεζόν σε πλήρεις αίθουσες αλλά και παραστάσεις με πιο περιορισμένη απήχηση στο κοινό. Πολλές φορές έγιναν περιοδείες των παραστάσεων στη Θεσσαλονίκη αλλά και σε μικρότερες επαρχιακές πόλεις.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2012-2014 «*Άντρες έτοιμοι για όλα*», ελληνική απόδοση του θεατρικού "Ladies Night" των Stephen Sinclair και Anthony McCarten, από τους Θ.Παπαθανασίου και Μ.Ρέππα

2009-2011 «*Συμπέθεροι από τα Τίρανα*», των Θανάση Παπαθανασίου και Μιχάλη Ρέππα

2008 «*Μελτεμάκι*», του Παντελή Χορν

2007 «*Η Στέλλα με τα κόκκινα γάντια*», του Ιάκωβου Καμπανέλλη

2006 «*Το τέλος το Καρναβαλιού*», του Κάρλο Γκολντόνι

2005 «*Μόλις χώρισα*» του Βασίλη Μυριανθόπουλου

2004 «*Αθέατη θέα*» του Ντόναλντ Μάργκιουλις

2003 «*Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ*» του Έντουαρτ Άλμπι

2002 «*Ξυπόλυτη στο πάρκο*» του Νηλ Σάιμον

- «*Ζητούνται νέοι και νέες*» των Παναγιώτη Παναγόπουλου, Ευδοκίας Πλατή

2001 «*Δείπνο με φίλους*» του Ντόναλντ Μάργκιουλις

- «*Χαίρω πολύ*» του Μπιλ Μάνχοφ (Θερινό Θέατρο «Λαμπέτη»)

2000 «*Ατμόπλοιο Τζόαν Ντανβερς*» του Φράνκ Στέιτον

- «*Μπλε δωμάτιο*» του Ντέιβιντ Χερ

Πηγές:

- Πληροφορίες από το Πρόγραμμα «Θεατρική Χαρτογράφηση της Αθήνας» του Π.Μ.Σ. του Π.Τ.Δ.Ε. 2005-07
- Λεμπέση, Γ. (2008). *Από απόσταση αναπνοής*. Αθήνα: Εκδόσεις Λιβάνη

Θέατρο του Νέου Κόσμου

ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Το «Θέατρο του Νέου Κόσμου» έχει αναδειχθεί σε έναν γνωστό και σημαντικό θεατρικό χώρο, λίγο πιο έξω από το κέντρο της Αθήνας, στις οδούς Αντισθένους 7 & Θαρύπου, στη συνοικία του Νέου Κόσμου. Λειτουργεί ουσιαστικά σαν ένας μικρός πολυχώρος, με τρεις θεατρικές αίθουσες που μπορούν να λειτουργούν ταυτόχρονα, όπου ανεβαίνουν και εναλλάσσονται κατά τη διάρκεια μιας θεατρικής χρονιάς παραγωγές και συμπαραγωγές του θεάτρου, ενώ παρουσιάζονται και άλλες εκδηλώσεις με ευρύτερο πολιτιστικό και καλλιτεχνικό χαρακτήρα. Πολλές φορές οι παραστάσεις παρουσιάζονται και εκτός Αθήνας.

Το οικοδόμημα που σήμερα στεγάζεται το «Θέατρο του Νέου Κόσμου» ήταν μια ερειπωμένη αποθήκη, η πρώτη ζυθαποθήκη του ΦΙΞ, που κηρύχθηκε διατηρητέα ως αξιόλογο βιομηχανικό κτίσμα των αρχών του 20ού αιώνα. Με πρωτοβουλία του σκηνοθέτη και ηθοποιού Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου, μετατράπηκε, με όλες τις αναγκαίες αρχιτεκτονικές προσθήκες και παρεμβάσεις, σε έναν λειτουργικό και καλαίσθητο θεατρικό χώρο με τρεις αίθουσες. Η μετατροπή αυτή έγινε από τον Μάιο του 1998 μέχρι τον Φεβρουάριο του 1999.

Η επίσημη έναρξη των παραστάσεων, με ολοκληρωμένο το θεατρικό οικοδόμημα των οδών Αντισθένους και Θαρύπου έγινε το 1999 με τα έργα «*Ο Περλιμπλίν και η Μπελίσα*» στην Κεντρική Σκηνή (Μάρτιος 1999) και «*Οι Δύο Θεοί*» (Απρίλιος 1999) στον Κάτω Χώρο. Ουσιαστικά όμως οι παραστάσεις είχαν ήδη ξεκινήσει από το 1995, όταν ιδρύθηκε η «Νέα Σκηνή Τέχνης» (αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία) και ανέβασε την πρώτη της παράσταση, τη «*Φιλονικία*» του Μαριβώ, στον «Τεχνοχώρο υπό σκιάν».

Το 1997, ενώ γίνονταν παράλληλα οι εργασίες για την κατασκευή του χώρου ανέβηκε στην αυλή του κτηρίου η παράσταση του έργου «*Κοινός Λόγος*» της Έλλης Παπαδημητρίου, με φυσικό σκηνικό της παράστασης ένα ερειπωμένο σπιτάκι που έστεκε ακόμα, με τις κατάλληλες επεμβάσεις του Αντώνη Δαγκλίδη. Το φθινόπωρο ανέβηκε στην παλιά αποθήκη η «*Βρομιά*» του Ρόμπερτ Σνάιντερ, ενώ το σπιτάκι της αυλής μετατράπηκε για λίγους μήνες σε πρόχειρο φουαγιέ, όπου λειτουργούσε παράλληλα η έκθεση φωτογραφίας του Ηλία Μπουργιώτη με θέμα «*Κούρδοι πρόσφυγες στην Ελλάδα*».

Αξίζει εδώ να σημειώσουμε μία ακόμη πολύ σημαντική και ξεχωριστή πρωτοβουλία του Θεάτρου του Νέου Κόσμου που ξεκίνησε το 2002 και αναδείχθηκε σε μακρόχρονη και σταθερή δραστηριότητα. Πρόκειται για την κινητή μονάδα θεάτρου για παιδιά που νοσηλεύονται σε νοσοκομεία και ιδρύματα, μια δράση που σιγά σιγά επεκτάθηκε και σε άλλους χώρους όπου βρίσκονται παιδιά αποκλεισμένα από τη θεατρική ψυχαγωγία, όπως ειδικά σχολεία, προσφυγικούς καταυλισμούς, γυναικείες φυλακές κ.λπ.

Όσον αφορά στους θιάσους που φιλοξενούνται εδώ, πέρα από κάποιες συνεργασίες περισσότερο σταθερές, δίνεται έμφαση σε συνεργασίες με διαφορετικούς θιάσους και νέες θεατρικές ομάδες, δίνεται βήμα σε νέους δημιουργούς (ηθοποιούς, συγγραφείς, σκηνοθέτες, μουσικούς, σκηνογράφους κ.λπ.) και πολλοί είναι οι αξιόλογοι καλλιτέχνες του θεάτρου που έχουν ξεκινήσει ή έχουν αναδειχθεί από τις παραστάσεις του. Παράλληλα, το συγκεκριμένο θέατρο συνεργάζεται συχνά με άλλες θεατρικές ομάδες, ως επί το πλείστον νεανικές, που δεν έχουν δική τους στέγη.

Ως προς το ύφος και το είδος του θεάτρου που συχνότερα παρουσιάζεται εδώ, δίνεται μάλλον έμφαση στο πολιτικό θέατρο, όχι με την έννοια της στρατευμένης τέχνης, αλλά εκείνης που αφουγκράζεται την κοινωνία και θέτει ερωτήματα και προβληματισμούς. Ανεβαίνουν κυρίως σύγχρονα ελληνικά ή ξένα έργα, με τα περισσότερα από τα τελευταία να μεταφράζονται ειδικά για το θέατρο. Δεν απουσιάζει το λεγόμενο κλασικό ρεπερτόριο, που όμως αντιμετωπίζεται με σύγχρονο τρόπο και με έμφαση στην επικαιρότητα των έργων. Επίσης, παρουσιάζονται παραστάσεις από μετανάστες καλλιτέχνες, που με αυτό τον τρόπο μιλούν οι ίδιοι για τη θέση τους στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία. Γενικότερα υλοποιούνται και άλλες δράσεις, όπως παιδικές και εφηβικές παραστάσεις, παραστάσεις χορού και μουσικής.

Στη μέχρι τώρα πορεία του το Θέατρο του Νέου Κόσμου καταγράφει αρκετές σημαντικές διακρίσεις και βραβεύσεις συντελεστών του για παραστάσεις του, η πιο σημαντική επιβράβευση όμως έρχεται από το θεατρόφιλο κοινό, που το αγκαλιάζει και του δίνει εξέχουσα θέση στις προτιμήσεις του.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2013-2014 «*Αστερισμοί*», του Νικ Πέιν

- «*Περσινή αρραβωνιαστικιά*», δραματοποιημένο διήγημα της Ζυράννας Ζατέλη
- «*Οι δανειστές*», του Αύγουστου Στρίντμπεργκ
- «*Μήδεια*», του Μπόστ
- «*Λαχτάρα ω*», της Σάρα Κέιν
- «*Μαμά φρικιό*», της Φράνκα Ράμε

2012-2013 «*Η άλλη*», της Ιωάννας Καρυστιάνη

- «*Βάκχες*», του Ευριπίδη
- «*Ο Βυσσινόκηπος*», του Άντον Τσέχωφ
- «*Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας*», του Ουίλιαμ Σαίξπηρ

2011-2012 «*Ψυχολογία Συριανού συζύγου*», του Εμμανουήλ Ροΐδη

- «*Το χέρι*», του Τιμ Κράουτς

2010-2011 «*Μια τεράστια έκρηξη*», του Βασίλη Μαυρογεωργίου

- «*Δε μιλάμε γι' αυτά*», του Κώστα Γάκη και του θιάσου
- «*Το αίνιγμα του Τρούλ*», της Μαρίας Παπαγιάννη

2009-2010 «*Εχθροί εξ αίματος*», του Αρκά

- «*Λιοντάρια*», του Βασίλη Μαυρογεωργίου και του Κώστα Γάκη
- «*Ρωμαίος και Ιουλιέττα*», του Ουίλιαμ Σαίξπηρ

2008-2009 «*Κατσαρίδα*», του Βασίλη Μαυρογεωργίου

- «*Μαύρη Γαλήνη*», του Δημήτρη Μαρωνίτη

2007-2008 «*Motortown*», Σάιμον Στήβενς

- «*Τρίχα στη σούπα*», Δημήτρης Γκενεράλης
- «*Μανδραγόρας*», Νικολό Μακιαβέλλι (παραγωγή του θεάτρου)

2006-2007 «*Ο Κλόουν*», Μαρία Λαϊνά

- «*Δωδεκάτη νύχτα ή Ό,τι θελήσετε*», Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

2005-2006 «*Τα κοκκινομπλέ πατίνια*», Σταύρος Τσιώλης

2004-2005 «*Κοινός Λόγος*», Έλλη Παπαδημητρίου

- «*Βόυτσεκ*», Γκέοργκ Μπύχνερ

2003-2004 «*Ο Υπολοχαγός του Ινίσμορ*», Μάρτιν ΜακΝτόνα

2002-2003 «*Ο γλάρος*», Αντόν Τσέχωφ

2001-2002 «*Στο δρόμο μου ένας άγγελος*», Μαρία Ευσταθιάδη

2000-2001 «*Παίζοντας με τη φωτιά*», Αύγουστος Στρίντμπεργκ

1999-2000 «*Παραμύθια στη σοφίτα*»- λαϊκά παραμύθια

1998-1999 «Ο *Περλιμπλίν και η Μπελίσα*», Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα

Ιστότοπος: http://nkt.gr/past/

Τόπος Αλλού

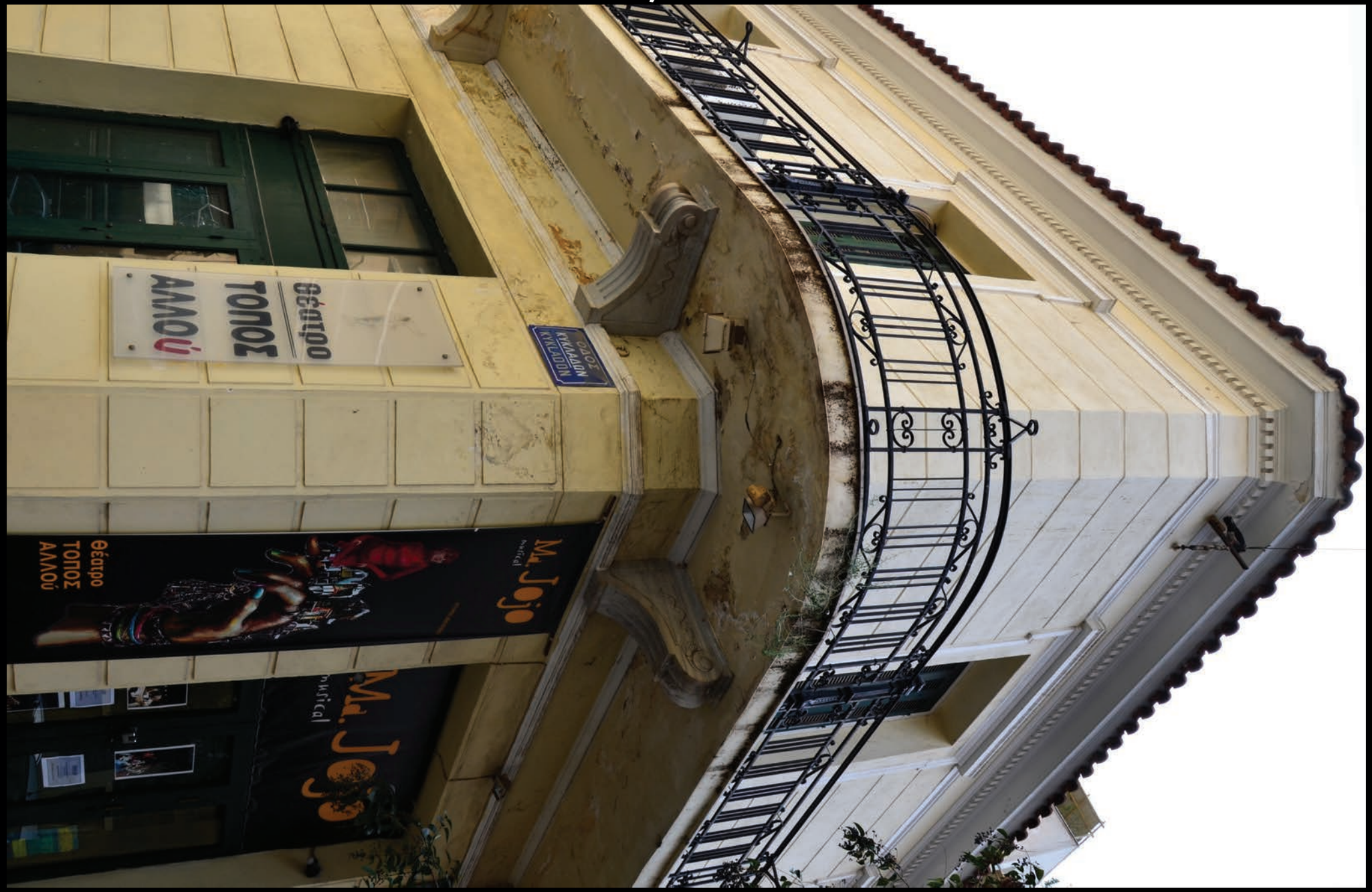
ΟΔΟΣ
ΚΥΚΛΑΔΩΝ
KYKLADON
θέατρο
ΤΟΠΟΣ
ΑΛΛΟΥ
Θέατρο
ΤΟΠΟΣ
ΑΛΛΟΥ
Mr. Jojo
musical
Mr. Jojo
musical

ΤΟΠΟΣ ΑΛΛΟΥ

Το θέατρο «Τόπος Αλλού» βρίσκεται στην οδό Κεφαλληνίας 17 και Κυκλάδων, στην περιοχή της Κυψέλης. Το κτήριο είναι ένα αναπαλαιωμένο διατηρητέο του 1924, στο οικοδομικό τετράγωνο που σχηματίζουν οι οδοί Κεφαλληνίας, Κυκλάδων, Τήνου και Επτανήσου.

Ιδρύθηκε το 2000 από τον Νίκο Καμτσή και την Μίκα Πανάγου και διανύει ήδη τη δεύτερη δεκαετία του.

Το κτήριο στο οποίο στεγάζεται το θέατρο είναι ένα παλιό νεοκλασικό κτήριο που είχε μείνει εγκαταλελειμμένο και αχρησιμοποίητο από τη δεκαετία του ’70 και το οποίο αναπαλαιώθηκε με ιδιαίτερη φροντίδα και υψηλή αισθητική. Στον ίδιο χώρο στεγάζεται και το «Αερόπλοιο», ένας θεατρικός Οργανισμός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δημιουργήθηκε το 1985 με αποκλειστικό σκοπό το θέατρο για παιδιά. Διευθύνεται από τον σκηνοθέτη Νίκο Καμτσή και την σκηνογράφο-ενδυματολόγο Μίκα Πανάγου και παρουσιάζει παραστάσεις για παιδιά με κριτήριο την παιδαγωγική αξία και την αξιοποίηση των παραμυθιών και των λαϊκών μύθων. Το Θέατρο «Τόπος Αλλού» φτιάχτηκε από την ομάδα του Θεάτρου «Αερόπλοιο», προκειμένου να στεγάσει, μεταξύ άλλων, τις παραστάσεις του για παιδιά που, από το 1985 έως την ίδρυση του «Τόπος Αλλού», στεγάζονταν σε άλλες αίθουσες, θεατρικές και μη.

Δημιουργήθηκε ύστερα από ειδική μελέτη προκειμένου να αποτελέσει ένα χώρο καλλιτεχνικών εκδηλώσεων με ιδιαίτερη φροντίδα για τις ανάγκες του κοινού των ενηλίκων αλλά και των ανηλίκων θεατών. Διαθέτει δύο σκηνές πλήρως εξοπλισμένες, μία μεγαλύτερων και μία μικρότερων διαστάσεων: την κεντρική σκηνή και την αίθουσα «Στάθης Σύρος». Και οι δύο σκηνές είναι ιταλικού τύπου με αμφιθεατρικά καθίσματα. Υπάρχει ένα μεγάλο, κοινό καμαρίνι, ικανό να φιλοξενήσει έως 15 ηθοποιούς. Επίσης, ένα μεγάλο φωτεινό και καλαίσθητο φουαγιέ. Τοποθετημένα στο χώρο υπάρχουν εκθέματα κοστουμιών από παλαιότερες παραστάσεις του θεάτρου, φωτογραφίες και άλλα αντικείμενα που προσδίδουν στον χώρο προσωπικό χαρακτήρα. Η πλατεία αποτελείται από 10 σειρές σταθερών, ξύλινων καθισμάτων, για 200 περίπου θεατές, ενώ στην αίθουσα «Στάθης Σύρος» υπάρχει η ίδια διάταξη αλλά και με δυνατότητα μετακίνησης των καθισμάτων, για 50 περίπου θεατές.

Λόγω της ειδικής μελέτης που έγινε προκειμένου η αίθουσα να φιλοξενεί κοινό παιδιών, η κεντρική αίθουσα διακρίνεται για την ιδανική της αμφιθεατρικότητα (η σχέση σκηνής και πλατείας είναι τέτοια, ώστε να βλέπουν όλα τα παιδιά από όπου κι αν καθίσουν), τον περιορισμένο αριθμό σειρών καθισμάτων (ώστε το θέαμα να κρατά ζωηρό το ενδιαφέρον των παιδιών) και την ιδανική της ακουστική (ώστε οι ηθοποιοί να ακούγονται από παντού χωρίς την ανάγκη μικροφώνων).

Επί πλέον το θέατρο είναι φτιαγμένο με αυθεντικά γήινα υλικά (ξύλο) ώστε η ατμόσφαιρα κατά την διάρκεια της παράστασης να είναι φιλική, ζεστή και σε ανθρώπινες διαστάσεις. Ταυτόχρονα, είναι εξοπλισμένο με μόνιμη φωτιστική και ηχητική εγκατάσταση τελευταίας τεχνολογίας, με 80-100 προβολείς, cd, dvd και 2 multimedia projectors.

Το θέατρο «Τόπος Αλλού» είναι ένα θέατρο που έχει παρουσία όχι μόνο στο θεατρικό τοπίο της Αθήνας αλλά και έξω από τα όρια της πρωτεύουσας, αφού οι εμφανίσεις στη Θεσσαλονίκη και αλλού είναι συχνές τα τελευταία χρόνια. Με συνεχείς παραγωγές και με διαφορετικές εκδηλώσεις προσελκύει κάθε χρόνο ένα πολυπληθές κοινό από διαφορετικές ηλικίες και στρώματα. Είναι ένας πολιτιστικός οργανισμός με παραγωγή σε όλη τη διάρκεια του χρόνου και σε πολλούς τομείς του πνεύματος και της τέχνης.

Δεν παρουσιάζεται ένα συγκεκριμένο είδος θεάτρου. Οι παραγωγές που απευθύνονται σε κοινό ενηλίκων αφορούν κατά κύριο λόγο έργα του κλασικού ρεπερτορίου, αλλά και πειραματικές δημιουργίες. Καθώς το Θέατρο «Αερόπλοιο» αποτελεί ένα θίασο με σημαντική συμβολή και παρουσία στην παιδική σκηνή της χώρας, ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της δραστηριότητας και της δημιουργίας στο χώρο αφιερώνεται στο θέατρο για παιδιά.

Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες πολιτιστικές και επιστημονικές εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από το θέατρο, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην ιστοσελίδα του (http://topos-allou.gr/), όπως η Διοργάνωση του Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου Interplay Congress for young playwrights (2004), η συνάντηση θεάτρων του τόξου Ιταλίας-Ελλάδας-Βουλγαρίας-Ρουμανίας με θέμα τα παραδοσιακά παραμύθια και την αφηγηματική παράδοση (2010), έκδοση τρίγλωσσου DVD με παραδοσιακά λαϊκά παραμύθια (2008) και άλλα.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

2014-2015 «*Conte Caramella*», του Carlo Goldoni

2013-2014 «*Md JOJO*» (the musical), του Νίκου Καμτσή

2012-2013 «*Δασος βαθύ και σκοτεινό*», του Neil LaBUTE
- «*Ολα είναι στο μυαλό σου*», του Robin Swicord

2011-2012 «*Η τελευταία μαγνητοταινία του Κραππ & Βήματα*», του Samuel Beckett

2010-2011 «*Ζουβέ-Ελβίρα*», της Brigitte Jaques

2010-2011 «*ΝΟΡΑ Μετά*» (Μια σύγχρονη εκδοχή του έργου του Ίψεν)
- «*Miss Julie*», του Patrick Marber / A. Strindberg

2009-2010 «*Το τέλος του παιχνιδιού*», του Samuel Beckett
- «*59 σερβίτσια μόνοι*», του Ali Taylor

2008-2009 «*George Dandin*», του Μολιέρου
- «*Το φεγγάρι που ματώνει*», του Nichola Kazan

2007-2008 «*Περιμένοντας τον Godot*», του Samuel Beckett
- «*Προδοσία*», του Harold Pinter

2006-2007 «*Δωδέκατη Νύχτα*», του William Shakespeare
- «*Ζήλεια σε 3 fax*», της Esther Vilar

2005-2006 «*Ξαφνικά, πέρσι το καλοκαίρι*», του Τ. Ουίλλιαμς
- «*Το λουτρό*», του Chris Johnston

2004-2005 «*Η Γλωσσοκοπάνα*», του Μαριβώ

2003-2004 «*Χορός αόρατος, βουβός*», του Νίκου Καμτσή

2002-2003 «*Τα τραγούδια του λυγμού*», της Amanda Whittigton

2001-2002 «*Bloodmoon*», του Nichola Kazan

2000 «*…στο Βυθό*», του Μαξίμ Γκόρκυ
- «*Φιλαινίδα, Φιλαρέτη, Φωτεινή*», της Αλέκας Πλακονούρη

Ιστότοπος: http://topos-allou.gr/

Επί Κολωνώ

ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ

Το θέατρο «Επί Κολωνώ» είναι ένας θεατρικός –και ευρύτερα καλλιτεχνικός– πολυχώρος, που στεγάζεται σε ένα διατηρητέο κτήριο του 1918. Βρίσκεται επί των οδών Ναυπλίου 12 & Λένορμαν 94, στον Κολωνό, στο οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τις οδούς Ναυπλίου, Πέτρας, Λένορμαν και Άργους. Πρόκειται για ένα ψηλοτάβανο ισόγειο κτίσμα εμβαδού 350 τ.μ., με περίμετρο από λιθοδομή, με καλαίσθητη πέτρινη πρόσοψη επί της οδού Ναυπλίου και στέγη με κεραμίδια. Διαθέτει μία εσωτερική αυλή, εμβαδού 300 τ.μ., καθώς και ένα ακόμη μικρό κτήριο που στεγάζει τις διοικητικές και οργανωτικές μονάδες.

Στο εσωτερικό του κτηρίου έχει δοθεί έμφαση στον ισορροπημένο συνδυασμό της σύγχρονης αισθητικής αντίληψης με τη χρήση παραδοσιακών δομικών στοιχείων και υλικών που δημιουργούν ένα ενδιαφέρον και διαχρονικό αποτέλεσμα. Ο συνολικός σχεδιασμός, από λειτουργική άποψη, επιτρέπει, με απλές επεμβάσεις, να φιλοξενούνται και να συνυπάρχουν διαφορετικές μορφές τέχνης στους επί μέρους χώρους.

Το «Επί Κολωνώ» λειτουργεί ως θέατρο με δύο σκηνές (Κεντρική και Black Box), αλλά και ως μουσική σκηνή, χώρος εικαστικών εκθέσεων, χώρος σεμιναρίων και στούντιο υποκριτικής. Η κεντρική σκηνή έχει χωρητικότητα 109 ατόμων, με αμφιθεατρική διάταξη των καθισμάτων, ενώ το Black Box, που είναι η πειραματική σκηνή του θεάτρου έχει τις ιδιότητες ενός minimal χώρου –«μαύρο κουτί»– με μεταβλητό χώρο για το κοινό και χωρητικότητα 40 θέσεων, που επιτρέπει την άμεση επαφή του θεατή με τον ηθοποιό. Στο χώρο αυτό προβλέπεται να γίνονται και προβολές Video Art, αφού ως αίθουσα Video Art είχε εγκαινιαστεί με το φεστιβάλ «Digi 01» τον Οκτώβριο του 2003.

Στους χώρους του θεάτρου περιλαμβάνεται επίσης και το φουαγιέ, όπου συχνά φιλοξενούνται εναλλακτικά μουσικά και θεατρικά σχήματα με 100 ως 140 όρθιους ή 65 ως 80 καθήμενους, ανάλογα με την μετασχηματιζόμενη κάθε φορά διευθέτηση. Τα παρασκήνια καταλαμβάνουν χώρο 35τ.μ., ο οποίος επικοινωνεί οπτικά με το φουαγιέ και, εκτός από τον κυρίως ρόλο του ως παρασκηνιακός χώρος, φιλοξενεί και πολλές εικαστικές εκθέσεις. Τα καμαρίνια, τα οποία βρίσκονται πάνω από τα παρασκήνια, διαθέτουν θέσεις ηθοποιών που η καθεμία έχει δικό της φωτισμό, καθρέφτη, χώρο αποθήκευσης μικροαντικειμένων, παροχή ρεύματος κ.τ.λ.

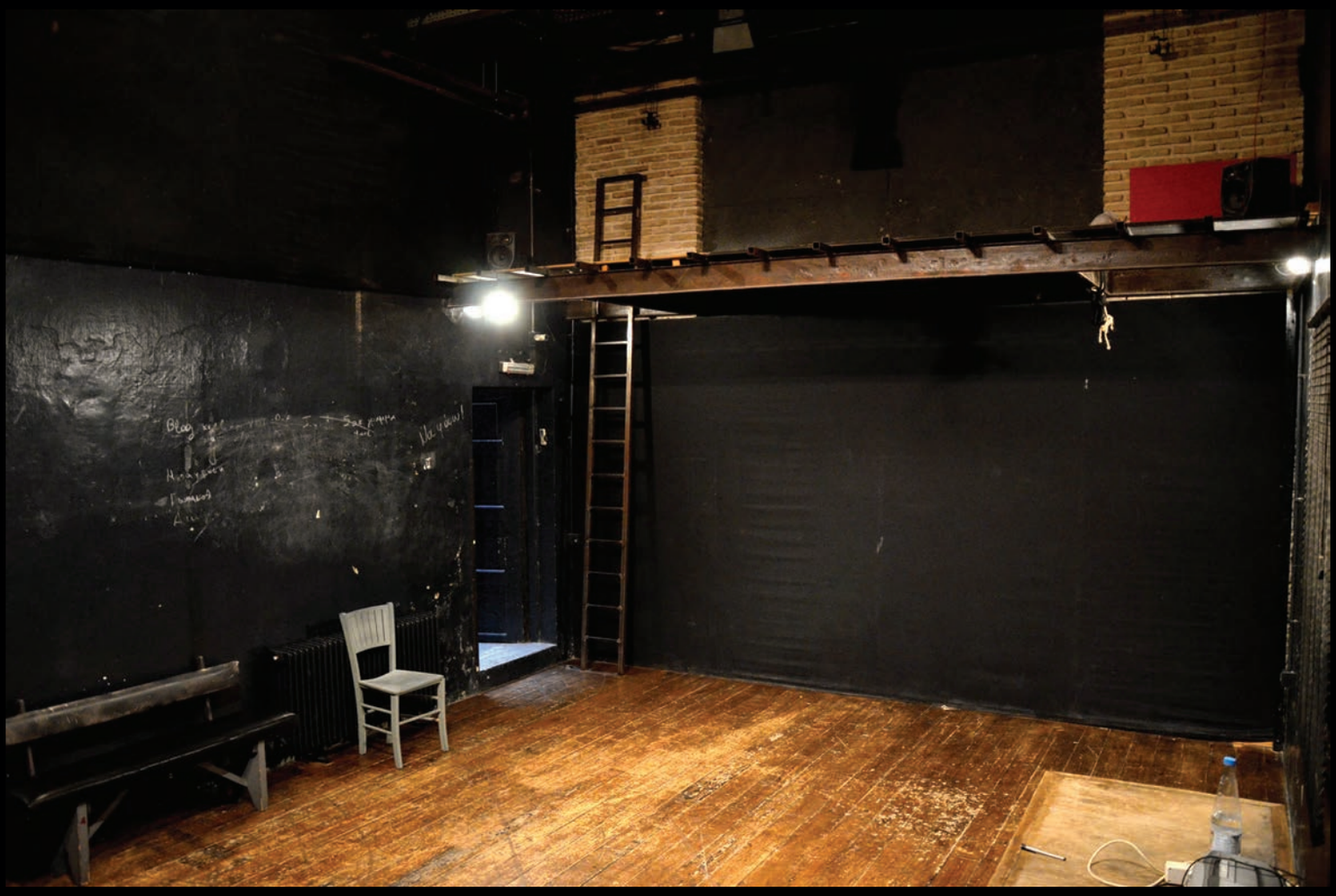

Το θέατρο ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2000 και έκανε έναρξη των παραστάσεων με τη θεατρική παράσταση «Αγαπητή Ελένα» της Λιουντμίλα Ραζουμόσβκαγια στην Κεντρική Σκηνή. Έκτοτε η θεατρική Ομάδα ΝΑΜΑ, που ιδρύθηκε από τη σκηνοθέτιδα Ελένη Σκότη και τον αρχιτέκτονα και σκηνογράφο Γιώργο Χατζηνικολάου με στόχο να συνεισφέρει στον πολιτισμό με τη θεατρική δράση της, στεγάζει τις δραστηριότητές της στο «Επί Κολωνώ», του οποίου η ταυτότητα προσδιορίζεται από την καλλιτεχνική δράση της και τις επιλογές της. Βασικό κύτταρο του θεάτρου είναι το εργαστήριο υποκριτικής της Ομάδας , το Studio Νάμα.

Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1918 και είναι διατηρητέο. Είχε χρησιμοποιηθεί ως σχολείο έως το 1996 και διαρρυθμίστηκε ανάλογα, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Γιώργου Χατζηνικολάου, ώστε να στεγάσει τις θεατρικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο «Επί Κολωνώ». Το θέατρο, εκτός από την Ομάδα ΝΑΜΑ χρησιμοποιείται και από άλλους θιάσους, αναπτύσσει καλλιτεχνικές συνεργασίες και στηρίζει τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες και άλλων θεατρικών ομάδων (όπως έγινε με τις θεατρικές παραστάσεις που σκηνοθέτησαν οι: Όλγα Ποζέλη, Βασίλης Μυριανθόπουλος, Τάκης Τζαμαργιάς, Δημήτρης Κομνηνός, Γεωργία Μαυραγάνη κ.α.) καθώς και θιάσων παιδικής σκηνής (όπως το «Θέατρο Κούκλας» του Παναγιώτη Σαρρή, «Τα Φτερά του Μύθου» του Χρ. Παπαχρήστου και το «BARUTI στην Άκρη της Κλωστής» του F. Brito και της Β. Κούρου), συμπράττοντας με τους περισσότερους σε διάφορους τομείς της παραγωγής των παραστάσεών τους.

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του θεάτρου, *«πρόθεση της Ομάδας ΝΑΜΑ είναι να υπηρετήσει ένα ανανεωμένο, σύγχρονο και κοινωνικό θέατρο, ένα θέατρο με αμεσότητα στον λόγο, στην έκφραση, και στη θεματολογία του, ένα θέατρο ικανό να αντιστέκεται, να παρεμβαίνει και να κρίνει χωρίς να περιθωριοποιείται, ένα θέατρο που τέρπει, αγγίζει και ευαισθητοποιεί το σύγχρονο άνθρωπο»*. Τα έργα που παίζονται προέρχονται ως επί το πλείστον από το σύγχρονο ελληνικό και ξένο δραματολόγιο, συμπεριλαμβανομένου και του θεάτρου για παιδιά.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014 *«Η πόλη»*, της Λούλας Αναγνωστάκη

2013-2014 *«Αλεπούδες»*, της Dawn King
- *«Ήταν κάποτε»*, 5 παραδοσιακά παραμύθια

2013 *«Ο οίκος των Άσερ»*, του Ε. Α. Πόε από την ομάδα The Healers

2013 *«Μοναξιά στην άγρια Δύση»*, του Μάρτιν Μακντόνα (από την ομάδα VATOS)

2012-13 *«Κίεβο»*, του Σέρχο Μπλάνκο
- *«Το ημέρωμα της στρίγκλας»*, του Ουίλιαμ Σαίξπηρ (σε διασκευή Ηλέκτρας Ελληνικιώτη)

2011 *«Έγκλημα, τιμωρία, λεφτά, δολοφονία συνταξιούχου»*, του Ματίας Άντερσον

2010 *«La Chunga»*, του Μάριο Βάργκας Λιόσα

2008-10 *«Ροτβάιλερ»*, του Γκιγιέρμο Έρας (διασκευή από την Ομάδα ΝΑΜΑ)

2009 *«ΑΜΛΕΤ-ΤΕΛΜΑ»*, του Ουίλιαμ Σαίξπηρ, από την Αθηναϊκή Σκηνή Κάλβου – Καλαμπόκη
- *«Δανειστές»*, του Αύγουστου Στρίντμπεργκ

2008 *«Από δω και πέρα μόνο χάπι εντ»*, της Γεωργίας Μαυραγάνη

2007 *«Penetrator»*, του Άντονυ Νίλσον
- *«Bug»* του Τρέισι Λετς

2006 *«Ο Αγαπητικός της βοσκοπούλας»*, του Δημητρίου Κορομηλά
- *«Ποτέ μην κολυμπάς μόνος»*, του Daniel Mac Ivor

2005 *«Penalty»*, του Γιώργου Παλούμπη

2004 *«Αρχείο Γιόχαν Φάτσερ»*, του Μπέρτολτ Μπρεχτ
- *«Το πουλί της ηδονής»*, της Κάρεϊ Π.

2003 *«Ο Ταλαντούχος Κος Ρίπλεϊ»*, της Φύλλις Νέιτζι
- *«Incompleteness», a play and a theorem* του Απόστολου Δοξιάδη

2002-2003 *«Κατάρα των πεινασμένων»*, του Σαμ Σέπαρντ

2002 *«Η Φαρμακολύτρια»*, του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

2001-2002 *«Αγαπητή Ελένα»*, της Λιουντμίλα Ραζουμόβσκαγια

Ιστότοπος: http://www.epikolono.gr/

Νέο Ελληνικό Θέατρο Γιώργου Αρμένη

ΝΕΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΡΜΕΝΗ

Το «Νέο Ελληνικό Θέατρο Γιώργου Αρμένη» βρίσκεται στα Εξάρχεια, στην οδό Σπ. Τρικούπη 34, και συγκεκριμένα στο οικοδομικό τετράγωνο που αποτελείται από τις οδούς Κουντουριώτου, Σπ. Τρικούπη, Τσαμαδού και Δεληγιάννη. Στεγάζεται σε ένα διώροφο καλαίσθητο νεοκλασικό κτήριο, με συνολική έκταση 600 τ. μ.

Το θέατρο διαθέτει δύο σκηνές, την κεντρική και την πειραματική, ενώ υπάρχουν επίσης τέσσερα καμαρίνια και ένα μεγάλο και άνετο φουαγιέ. Οι δύο σκηνές έχουν αμφιθεατρική διάταξη των καθισμάτων και χωρητικότητα 120 θεατών η κεντρική και 80 θεατών η πειραματική.

Το Νέο Ελληνικό Θέατρο ιδρύθηκε το 1996 από τον ηθοποιό του Θεάτρου Τέχνης και σκηνοθέτη Γιώργο Αρμένη, το όνομα του οποίου φαίνεται και στην επωνυμία του θεάτρου. Η έναρξη των παραστάσεων έγινε με το έργο του Γιώργου Σκούρτη «*Κομμάτια και Θρύψαλα*», σε σκηνοθεσία του Γιώργου Αρμένη. Το κτήριο, που παλαιότερα ήταν κατοικία, διαμορφώθηκε κατάλληλα ώστε να αποτελεί ένα σύγχρονο θεατρικό χώρο με ξεχωριστή φυσιογνωμία.

Στα είκοσι περίπου χρόνια που λειτουργεί έχει διαμορφώσει τη δική του φυσιογνωμία και έχει ένα σταθερό κοινό από όλες τις ηλικιακές ομάδες. Οι παραστάσεις του βρίσκουν θετική ανταπόκριση σε κοινό και κριτικούς.

Στο θέατρο παρουσιάζουν τη δουλειά τους ποικίλοι θίασοι, σε συνεργασία πάντοτε με τον ιδρυτή και διευθυντή του θεάτρου. Το ρεπερτόριο περιλαμβάνει σύγχρονα νεοελληνικά έργα αλλά και κλασική δραματουργία.

Εκτός από τις θεατρικές παραστάσεις, στο Νέο Ελληνικό Θέατρο έχουν οργανωθεί ποιητικές βραδιές. μουσικά αφιερώματα, θεατρικά αναλόγια, καθώς και φεστιβάλ νέων θιάσων.

Στον ίδιο χώρο λειτουργεί η ομώνυμη Δραματική Σχολή του Γιώργου Αρμένη, συνεχίζοντας την παράδοση του Θεάτρου Τέχνης και του Κάρολου Κουν, μαθητής του οποίου υπήρξε ο ιδρυτής του Νέου Ελληνικού Θεάτρου.*

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

2014 «*Ο Νηρέας ο Βάρας*», του Δημήτρη Παπαχρήστου

2013 «*Winterlong*», του Βρετανού συγγραφέα Άντριου Σέρινταν
- «*Μαντζουράνα στο κατώφλι… Γάιδαρος στα κεραμίδια*», του Γιώργου Αρμένη

2011 «*Δούλες*», του Ζαν Ζενέ
- «*Μοναξιά στην Άγρια Δύση*», του Μάρτιν ΜακΝτόνα
- «*Τρόμος και αθλιότητα του Γ΄ Ράιχ*», του Bertolt Brecht

2010 «*Κομμάτια και Θρύψαλα…2010*», του Γιώργου Σκούρτη
- «*The Sunshine Play*», του Stefan Peca
- «*Το Σόλο του Φίγγαρω*», του Γιάννη Σκαρίμπα (διασκευή: Δ. Κωστής)

2009 «*Ο άνθρωπος, το κτήνος και η αρετή*» του Λουίτζι Πιραντέλλο

2007 «*Αμερικάνος στο κεφάλι*», του Γιώργου Αρμένη

2005 «*Το ψέμα έχει μακριά ποδάρια*», του Εντουάρντο ντε Φιλίππο

Ιστότοπος: http://www.armenis.gr

---

* Ευχαριστούμε την Μαίρη Κωνσταντάκη για τις πληροφορίες που μας έδωσε σχετικά με το Θέατρο.

ΘΕΑΤΡΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΣ

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται θεατρικοί χώροι που έχουν συνδεθεί κατεξοχήν με την προσπάθεια των ιδρυτών τους να δημιουργήσουν θέατρα με πειραματικό χαρακτήρα, στα οποία θα μπορούσαν να υλοποιήσουν τις αναζητήσεις και τη συνεχή ενασχόλησή τους με νέες μορφές θεατρικής έκφρασης και να επικοινωνήσουν με ένα νεανικό κυρίως κοινό που μοιράζεται τις ανησυχίες τους.

Θέατρα όπως το «Άττις» του Θόδωρου Τερζόπουλου και ο «Φούρνος», καθώς και χώροι που χρησιμοποιούνται από θεατρικές ομάδες νέων σκηνοθετών και ηθοποιών, όπως το «Bios», αποτελούν πυρήνες θεατρικού πειραματισμού, με διαφορετική θεώρηση και άποψη για τη σκηνοθετική προσέγγιση, με σκηνική παρουσίαση νέων μορφών θεατρικής έκφρασης, όπως η performance και το devised theatre, καθώς και με την προβολή της συλλογικής δουλειάς των θεατρικών ομάδων που συνεργάζονται σε όλες τις φάσεις της παραγωγής συμπεριλαμβανομένης και της συγγραφής του έργου.

Σε θέατρα όπου η συνήθης ιταλική σκηνή έχει δώσει τη θέση της σε μια διαφορετική διάταξη του χώρου και η σχέση σκηνής και πλατείας εδράζεται πάνω στη διαδραστικότητα περισσότερο παρά στην παθητική αποδοχή του θεάματος από μέρους του θεατή, οι θεατρικές ομάδες των πειραματικών θιάσων διερευνούν, μεταξύ άλλων, και τη νέα δυναμική λειτουργικότητα που προσλαμβάνει ο χώρος στη σύγχρονη θεατρική πραγματικότητα.

Ἄττις

ΑΤΤΙΣ

Το Θέατρο «Άττις» ανήκει στην πολιτιστική, μη κερδοσκοπική εταιρεία θεάτρου «Άττις» και βρίσκεται στο Μεταξουργείο, στην οδό Λεωνίδου 7. Το κτήριο όπου στεγάζεται είναι ένα διατηρητέο κτίσμα των χρόνων του μεσοπολέμου. Βρίσκεται στο τρίγωνο που ορίζουν οι πλατείες Ομονοίας, Καραϊσκάκη και Κουμουνδούρου και συγκεκριμένα στο οικοδομικό τετράγωνο Λεωνίδου, Κολωνού, Κεραμεικού και Καλλέργη.

Στο θέατρο υπάρχουν δύο σκηνές: μία μόνιμη, σταθερή, ενώ τα τελευταία χρόνια λειτουργεί και μια δεύτερη σκηνή στην οδό Λεωνίδου 12. Υπάρχουν επίσης δύο καμαρίνια για οκτώ άτομα, το φουαγιέ, που λειτουργεί και ως χώρος εκθέσεων και θεατρικών δράσεων, ενώ περιστασιακά λειτουργεί και μπαρ.

Η πλατεία είναι επικλινής, σταθερή, με αναπαυτικά καθίσματα. Στο μικρό χώρο που υπάρχει κάτω από την εξέδρα της πλατείας, έχουν παρουσιαστεί κατά καιρούς κάποιοι μονόλογοι ή αναγνώσεις έργων (π.χ. *Τρίπτυχο* Μπέκετ). Η πρώτη σκηνή έχει περίπου 135-145 θέσεις , ενώ η δεύτερη έχει 40 θέσεις.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι το μεγάλο ύψος (7μέτρα) και η εξαιρετική ηχομόνωση.

Ο χώρος είχε λειτουργήσει παλαιότερα ως εργαστήριο υαλουργίας.

Το Θέατρο «Άττις» Ιδρύθηκε το 1985 στους Δελφούς από τον Θεόδωρο Τερζόπουλο. Ξεκίνησε τη λειτουργία του σε αυτόν τον χώρο το 1993 με το έργο *Κουαρτέτο* του Χ. Μύλλερ. Ιδρυτικά μέλη υπήρξαν οι Θ. Τερζόπουλος, Μ. Φαραντούρη, Ν. Νομικός, Γ. Βενέρης κ.ά.

Υπάρχει μόνιμος θίασος (ομάδα «*Άττις*»), ενώ ο χώρος χρησιμοποιείται ως χώρος προετοιμασίας και παραστάσεων. Επίσης, χρησιμοποιείται για πρόβες με ηθοποιούς από θεατρικές σκηνές του εξωτερικού, για τις οποίες ο Θ. Τερζόπουλος σκηνοθετεί κάποιες θεατρικές παραστάσεις. Στον ίδιο χώρο από το 2013 έχει ξεκινήσει κύκλος σεμιναρίων σε ετήσια βάση που απευθύνονται σε σπουδαστές Ακαδημιών Θεάτρου, δραματικών σχολών και επαγγελματίες ηθοποιούς από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το θέατρο «Άττις» ασχολείται κατά κύριο λόγο με την έρευνα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας, αλλά και με σημαντικά κείμενα της παγκόσμιας δραματουργίας και συνεργάζεται με διεθνή φεστιβάλ και θέατρα του εξωτερικού ως συμπαραγωγός πολυγλωσσικών και πολυπολιτισμικών παραστάσεων.

Τα έργα που παρουσιάζονται στο θέατρο είναι κυρίως τραγωδίες αλλά και κλασικά και σύγχρονα έργα, καθώς και νεοελληνική δραματουργία, με ιδιαίτερη όμως έμφαση στην αρχαία ελληνική τραγωδία, η προσέγγιση της οποίας βασίζεται στο συγκεκριμένο σύστημα εργασίας του Θεόδωρου Τερζόπουλου και της ομάδας *«Άττις»*, που εστιάζει στην άσκηση του σώματος και της φωνής. Μόνιμοι συντελεστές του θεάτρου είναι οι Θ. Τερζόπουλος, Τ. Δήμας, Σ. Μιχοπούλου, Σ. Χιλλ, Μ. Τερζοπούλου, Κ. Μπεθάνης.

Στον χώρο του «Άττις» φιλοξενούνται επίσης εικαστικές εκθέσεις, ποιητικές βραδιές, παραστάσεις ξένων σκηνοθετών, ενώ οι παραστάσεις του φιλοξενούνται από σπουδαία θέατρα και θεατρικούς οργανισμούς του εξωτερικού (Ιαπωνία, Κίνα, Ινδία, Αυστραλία, Ρωσία, Γερμανία, Αυστρία, Πολωνία, Τουρκία, Αγγλία, Σουηδία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, κ.ά).

Το κοινό που προσέρχεται στο θέατρο το αποτελούν, κατά ένα μεγάλο τμήμα, νέοι θεατές, οι οποίοι είναι ενήμεροι για τη θεατρική πραγματικότητα εντός και εκτός Ελλάδος και παρακολουθούν συστηματικά την ερευνητική δουλειά της ομάδας *«Άττις»*. Αρχικά, στην Ελλάδα η κριτική υπήρξε έως και αρνητική σε ένα μεγάλο ποσοστό, αντίθετα με το εξωτερικό όπου η ομάδα έτυχε εξ αρχής απόλυτης αποδοχής. Σταδιακά, όμως, και η κριτική υιοθέτησε μία θετική έως και πολύ θετική στάση απέναντι στην ομάδα *«Άττις»*, υποστηρίζοντας το αναγνωρίσιμο της άποψης που εκείνη εκπροσωπεί. Σήμερα κάθε παράστασή της τυγχάνει θερμής κριτικής από τα περισσότερα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα που φιλοξενούν τακτικές στήλες κριτικής θεάτρου.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

2014 «Βούτσεκ», του Γκέοργκ Μπύχνερ

2013 «Amor», σύνθεση με αφορμή ένα κείμενο του Θ. Αλευρά, σε σκηνοθεσία Θ.Τερζόπουλου

2012 «Μάουζερ», του Χάινερ Μύλλερ

2011 «Requiem», του Θ. Αλευρά

- «Alarme», του Θ.Τερζόπουλου

2010 «*Προμηθέας Δεσμώτης*», του Αισχύλου

2009 «*Ιοκάστη*», του Γ. Κοντραφούρη

2008 «*Mademoiselle Julie*», του Α. Στρίντμπεργκ

2007 «*Η Κασσάνδρα απευθύνεται στους νεκρούς*», του Μ. Ποντίκα

2006 «*Η τελευταία μάσκα*», του Κ. Λογαρά

2005 «*Αίας, η τρέλλα*», διασκευή της τραγωδίας *Αίας* του Σοφοκλή

2004 «*Φιλοκτήτης*», του Σοφοκλή

2003 «*Νανούρισμα*», του Μπέκετ

2002 «*Λήθη*», του Δ. Δημητριάδη

2001 «*Άμλετ μια μαθητεία*», του Μπ. Πάστερνακ

2000 «*Το Στεφάνι*», του Γ. Κοντραφούρη

1993 «Κουαρτέτο», του Χ. Μύλλερ

ΠΗΓΕΣ:

- Σαμπατακάκης, Γ. (2008), *Γεωμετρώντας το Χάος. Μορφή και Μεταφυσική στο θέατρο του Θεόδωρου Τερζόπουλου*, Αθήνα: Μεταίχμιο
- *Θεόδωρος Τερζόπουλος και Θέατρο Άττις. Αναδρομή, Μέθοδος, Σχόλια.* Πρόλογος: Ελένη Βαροπούλου, Εισαγωγή: Marianne McDonald, Μεταφράσεις: Αλεξάνδρα Καψάλη, (2000), Εκδ. ΑΓΡΑ
- Χατζηδημητρίου, Π. (2010), *Θεόδωρος Τερζόπουλος. Από το Προσωπικό στο Παγκόσμιο*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press

Ιστότοπος: www.attistheatre.com

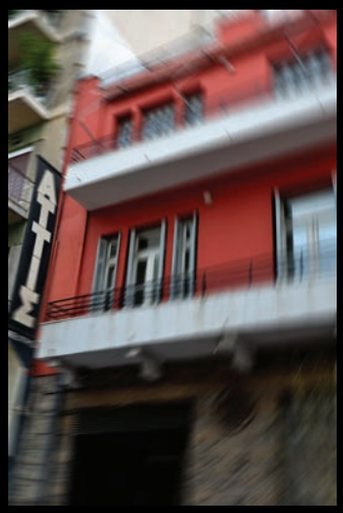

Φούρνος

ΦΟΥΡΝΟΣ
168
ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ΑΠΟ 21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΩΣ 13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
«ΜΗΛΑ ΖΑΧΑΡΗ ΚΑΝΕΛΑ»
«ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ»
«ΜΑΡΚΟΣ Ο ΓΑΤΟΣ»

ΦΟΥΡΝΟΣ

Το Θέατρο «Φούρνος-Κέντρο για την τέχνη και τις νέες τεχνολογίες» βρίσκεται στην οδό Μαυρομιχάλη 168 στα Εξάρχεια και αποτελεί έναν πολιτιστικό φορέα με ποικίλη δραστηριότητα και στόχο την έρευνα σε νέες μορφές τέχνης και ψυχαγωγίας καθώς και την παραγωγή πειραματικών έργων τέχνης.

Ο «Φούρνος» ιδρύθηκε το 1992 από τον Μάνθο και την Ντοντό Σαντοριναίου. Στα πρώτα βήματα του «Φούρνου» οι ιδρυτές συνεργάστηκαν με τον Βίκτωρα Αρδίττη και με τον Δημήτρη Καμαρωτό. Η εικαστική παρέμβαση στους τοίχους ήταν του Ανδρέα Δεβετζή.

Όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα του θεάτρου (http://www.fournos-culture.gr), η ιστορία του κτηρίου παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό, πολεοδομικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον. Το κτήριο κατασκευάστηκε το 1929 για να λειτουργήσει ως φούρνος και εργαστήριο ζαχαροπλαστικής. Ήταν ο πρώτος φούρνος που λειτούργησε με καυστήρα «τύπου Γερμανικός» όπως ονομαζόταν. Το 1991 μετατράπηκε σε χώρο σκηνής πολυμέσων με μεγάλες δυνατότητες εναλλαγής του χώρου και σε Κέντρο Τέχνης και Τεχνολογίας.

Οι ιδρυτές και υπεύθυνοι του «Φούρνου» προτείνουν μια διαφορετική προσέγγιση του πολιτισμού, και κατ' επέκταση και του θεάτρου, μέσα από τη σχέση της τέχνης με τις νέες τεχνολογίες. Σε συνεργασία με διεπιστημονικές ομάδες αναπτύσσονται projects που στόχο έχουν την έρευνα σε νέες μορφές τέχνης και ψυχαγωγίας καθώς και την παραγωγή πειραματικών έργων τέχνης, όπως διαδραστικές εγκαταστάσεις, περιβάλλοντα εικονικής πραγματικότητας, video art μεγάλου μήκους, net projects, διαδραστικό θέατρο, multimedia performances κ.λπ.

Ο «Φούρνος» διαθέτει σκηνή στο χώρο του που παρουσιάζει όλες τις μορφές Τέχνης, από το Σεπτέμβριο μέχρι τον Ιούνιο. Φιλοξενεί θεατρικές, χορευτικές, μουσικές και multimedia παραστάσεις, προβολές, web performances, παρουσιάσεις καλλιτεχνών και συζητήσεις σε θέματα που αφορούν στον πολιτισμό. Παράλληλα, υπάρχει και μέριμνα για παιδική σκηνή, όπου παρουσιάζονται παραστάσεις και καλλιτεχνικές δραστηριότητες που απευθύνονται στο παιδικό κοινό κάθε Σάββατο και Κυριακή πρωί.

Στον «Φούρνο» παρουσιάζουν τη δουλειά τους ποικίλοι θίασοι, θεατρικές ομάδες, διοργανώνονται φεστιβάλ, συναυλίες, εκθέσεις, συνέδρια, αφιερώματα και ποικίλες δραστηριότητες που αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες και προωθούν τον ψηφιακό πολιτισμό μέσα από τη συνεργασία καλλιτεχνών και επιστημόνων.

Συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες του Κέντρου έχουν σχέση με την ανάπτυξη ενός ευρύτερου πολιτιστικού δικτύου, με τη δημιουργία και διαχείριση ενός portal για τον ψηφιακό πολιτισμό, με την προώθηση της έρευνας γύρω από νέες μορφές τέχνης και ψυχαγωγίας, με την παραγωγή πειραματικών έργων τέχνης, με τη διοργάνωση σεμιναρίων και εργαστηρίων για νέους πάνω στις νέες μορφές της Τέχνης, ενώ από το 1999 διοργανώνει και το Φεστιβάλ Mediaterra, που είναι ένα διεθνές Φεστιβάλ για τον Ψηφιακό Πολιτισμό.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014 «*Heart attack*», των Ι.Ριζοπούλου και Τ.Τζουμάκα

2013 «*Ελάτε σ' εμάς για έναν καφέ*», του Αλμπέρτο Λατουάντα

2012 «*Οι αγνοούμενες*», του Reza De Wet

2011 «*Ντε Σαντ. Στη Ζυστιν…*», του Cezaris Grauzinis

2010 «*Ιφιγένεια της Ευριπίδου*», της Σοφίας Διονυσοπούλου

2009 «*Δον Περλιμπλίν και Μπελίσα*», του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα

2008 «*Το τέλος του καλοκαιριού*», του Γ. Ηλιόπουλου

2007 «*Το όνομα μου είναι Rachel Corrie*», δραματοποιημένα ημερολόγια της Rachel Corrie, από τους K. Viner και A. Rickman

2006 «*Φεύγουσα Κόρη*», με αφορμή το διήγημα «Μια ψυχή» του Αλ. Παπαδιαμάντη

2005 «*Πες το ψέματα*», κολλάζ κειμένων με επιμέλεια Δ. Σαραφείδου και Σ. Φόρτωμα

2004 «*Βάσσα*», του Μ. Γκόρκι

2003 «*Η τριλογία του παραθερισμού*», του Κάρλο Γκολντόνι

2002 «*Αγάπη από εφτά κούκλες*», του Paul Gallico

2001 «*Golfo 2*» [διασκευή από το δραματικό ειδύλλιο του Σπ. Περεσιάδη]

2000 «*Η τελευταία ημέρα ενός κατάδικου*», του Β. Ουγκώ
- «*Ο Λογοκριτής*», του Λ. Νίλσον

1993 «*Sweet Eros*», του Terrence McNally
- «*Γάμοι και Αίμα*», του Φ. Γκ. Λόρκα (μετάπλαση)

Ιστότοπος: http:// www.fournos-culture.gr

Bios

BIOS

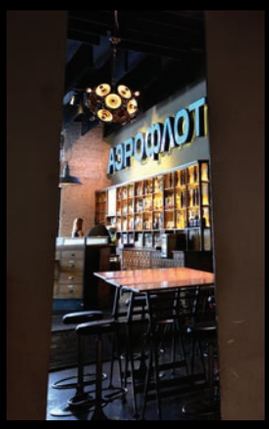

Το Bios είναι ένας μεταβλητός πολυ-λειτουργικός χώρος που, όπως αναγράφεται στην ιστοσελίδα του, αποτελεί ένα «Κέντρο συνάντησης για τις τέχνες και τα μέσα του σήμερα». Βρίσκεται στον οδικό άξονα της οδού Πειραιώς, που αναδεικνύεται πλέον σε έναν σημαντικό καλλιτεχνικό και πνευματικό πυρήνα μέσα στην αθηναϊκή μεγαλούπολη, και συγκεκριμένα στην Πειραιώς 84. Πρόκειται για ένα διατηρητέο βιομηχανικό κτήριο, που έχει διαρρυθμισθεί έτσι ώστε να φιλοξενεί συναυλίες, μουσικές και θεατρικές παραστάσεις, αλλά και χώρους μπαρ και διασκέδασης. Είναι ένα πολιτιστικό κέντρο το οποίο, έχοντας οργανώσει και φιλοξενήσει πάνω από 1000 εκδηλώσεις, αποτελεί σήμερα έναν φορέα ανάδειξης της πρωτοποριακής καλλιτεχνικής δημιουργίας στην Αθήνα.

Ο χώρος διαθέτει έξι αίθουσες, στο υπόγειο, στο ισόγειο και στην ταράτσα του κτηρίου. Οι χώροι «Front Room» και «Main Room» βρίσκονται στο ισόγειο. Στον πρώτο όροφο υπάρχει ο χώρος «The Space Above» και η αίθουσα «Cinematheque», ενώ υπάρχει ακόμη ο χώρος του υπογείου «The basement» και της ταράτσας «Terrace».

Ο κυρίως θεατρικός χώρος είναι η αίθουσα «Main Room», στο πίσω μέρος του κτηρίου, στο ισόγειο, με εμβαδόν 250 περίπου τ.μ., που χρησιμοποιείται για θεατρικές και μουσικές παραστάσεις. Η χωρητικότητα είναι 600 όρθιων και 200 καθιστών θεατών. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί σε όλα τα τεχνικά χαρακτηριστικά, ώστε ο φωτισμός, η ακουστική και, γενικότερα, οι τεχνικές δυνατότητες της αίθουσας να είναι πολύ προηγμένες.

Η αίθουσα «Cinematheque» του πρώτου ορόφου, χωρητικότητας 76 θεατών, χρησιμοποιείται κυρίως για προβολές κινηματογραφικών ταινιών, αλλά και ως συνεδριακός χώρος, με άνετα αναδιπλούμενα καθίσματα. Ο χώρος του υπογείου είναι ένας πέτρινος, ιδιαίτερος χώρος με χωρητικότητα 100 θεατών, όπου είναι, επίσης δυνατό να δίνονται παραστάσεις για πιο περιορισμένο κοινό.

Το φουαγιέ του Bios βρίσκεται στο ισόγειο του κτιρίου και έχει πολυλειτουργικό χαρακτήρα. Αποτελεί τον χώρο υποδοχής/αναμονής των θεατών, λειτουργεί σαν μπαρ, χώρος εκθέσεων και performances αλλά είναι και ένας πλήρως εξοπλισμένος συναυλιακός χώρος. Τέλος, στην ταράτσα του Bios λειτουργεί μπαρ με καταπληκτική θέα στην Ακρόπολη.

Ο Πολιτιστικός Οργανισμός BIOS ξεκίνησε ουσιαστικά τη δράση του το 2001, συστήνοντας στο Αθηναϊκό κοινό το πρώτο οπτικοακουστικό φεστιβάλ με έμφαση στην ηλεκτρονική μουσική, το BIOS01, ενώ δύο χρόνια αργότερα, ξεκίνησε η δραστηριότητα στον χώρο της Πειραιώς 84.

Μέσα από την δραστηριοποίηση του σε διαφορετικά καλλιτεχνικά πεδία και τη φιλοξενία παραστάσεων, συναυλιών, φεστιβάλ, events, τα δώδεκα χρόνια λειτουργίας του, το Bios έχει συμβάλει στη δημιουργία, έκφραση και εξέλιξη καινοτόμων ιδεών στο πεδίο της πολιτιστικής έκφρασης και θεωρείται ένα σημείο συνάντησης και παρουσίασης νέων καλλιτεχνών.

Με κύριο σκοπό την προώθηση των σύγχρονων τεχνών, τη σχέση τους με τα νέα μέσα και την τεχνολογία, αλλά και τη διασύνδεση διαφορετικών καλλιτεχνικών πεδίων, το BIOS, στα χρόνια της λειτουργίας του, από το 2013, έχει φιλοξενήσει μια τεράστια ποικιλία εκδηλώσεων όπως συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, προβολές, εκθέσεις, workshops και εκπαιδευτικά προγράμματα, φεστιβάλ κ.ά.

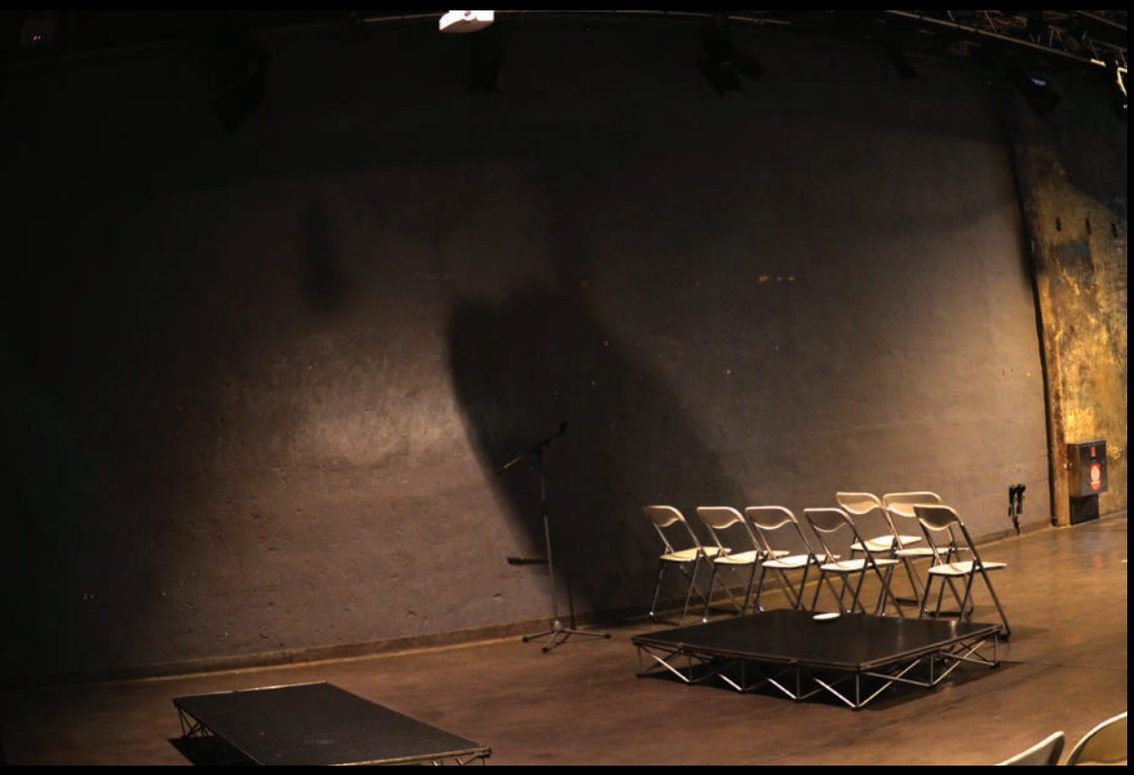

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2015 «*Νεκρή φύση. Προς δόξα της πόλης*», του Μανώλη Τσίπου
- «*Το Νεκρό Σπίτι*», του Γιάννη Ρίτσου
- «*Μότσαρτ & Σαλιέρι*», του Αλ. Πούσκιν

2014 «*Ικέτιδες*», του Αισχύλου
- «*Ψύχωση 4.48*», της Σάρα Κέιν
- «*R. I. P. Romeos Ioulietta Panta*», του Δημήτρη Κουρούμπαλη

2013 «*Η χαμένη τιμή της Katharina Blum*», του Heinrich Böll
- «*Unmythable*», από την ομάδα Temple Theatre Company
- «*Spring Xpress*», του Φρανκ Βέντεκιντ
- «*Οι παίκτες*», μια performance βασισμένη στο έργο του Ν. Γκόγκολ
- «*Λεόντιος και Λένα*», του Γκ. Μπύχνερ
- «*Μήδεια*», του Ευριπίδη

2012 «*Χταποδάκια και άλλα διηγήματα*», μια παράσταση εμπνευσμένη από διηγήματα των Μ. Καραγάτση, Κ. Ταχτσή, Μ. Χάκκα, Δ. Χατζή, Ντ. Χριστιανόπουλου
- «*Γράμμα στον Ορέστη*», του Ιάκ. Καμπανέλλη
- «*The Oh Fuck Moment*», των Hannah Jane Walker και Chris Thorpe
- «*Ορέστης – Ηλέκτρα 0-1*», *των* Κώστα Φιλίππογλου, Δημήτρη Κουρούμπαλη, Κατερίνας Λούρα

2011 «*Το Ίδρυμα*», από την ομάδα AbOvo
- «*Tomorrow's parties*», από τη βρετανική θεατρική ομάδα Forced Entertainment
- «*My arm*», του Tim Crouch
- «*Στην Μοναξιά των Κάμπων με Βαμβάκι*», του Bernard-Marie Koltés

2010 «*Cinemascope*», performance, συμπαραγωγή ομάδας blitz και BIOS

- «*Προϊόν*», του Mark Ravenhill
- «*Και δεν θα χωρίσουμε ποτέ*», του Γιόν Φόσε, σε μετάφραση Ανδρέα Στάικου και Ειρήνης Τσολακέλλη

2009 «*Η πτώση*», βασισμένο στο έργο του Α. Καμύ, από την ομάδα Blind Spot

- «*Ο Μισάνθρωπος*», του Μολιέρου, από την ομάδα OPERA

2008 «*Rodokanakis Rediscovered 1908-2008. Το βυσσινί τριαντάφυλλο*», παράσταση βασισμένη στο ομότιτλο διήγημα του Πλ. Ροδοκανάκη, από την ομάδα Όχι Παίζουμε

- «*Τρίπτυχο*», του Χ. Μύλλερ από την ομάδα Ασίπκα

Ιστότοποι: http://www.bios.gr/about/

- http://www.romantso.gr/

ΧΩΡΟΙ ΠΟΛΥΘΕΑΜΑΤΟΣ – ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Οι όροι «πολυχώρος» και «πολυθέαμα» κάνουν όλο και περισσότερο αισθητή την παρουσία τους στην ανάπτυξη της θεατρικής ζωής στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις, όπου η ανάγκη για την κάλυψη των διαφορετικών απαιτήσεων ψυχαγωγίας ενός πολυπληθούς κοινού ευρείας γκάμας ηλικιών και αισθητικής συγκρότησης, οδηγεί στη διαμόρφωση χώρων με πολλές και διαφορετικές αίθουσες. Κατασκευάζονται κτίσματα που συστεγάζουν κεντρικές σκηνές με χωρητικότητα πολλών θεατών μαζί με μικρότερες σκηνές, συνήθως του τύπου του «μαύρου κουτιού», καθώς και παιδικές σκηνές, ενώ πολλές φορές υπάρχουν και χώροι κατάλληλα διαμορφωμένοι για να φιλοξενούν εκθέσεις ζωγραφικής και γλυπτικής, συνέδρια, μουσικές εκδηλώσεις ή και πωλητήρια διαφόρων ειδών.

Τα κτήρια αυτά ανήκουν κατά κύριο λόγο σε ιδρύματα και οργανισμούς που προωθούν τον πολιτισμό και αναλαμβάνουν ποικίλες δράσεις. Στην πρωτεύουσα η δημιουργία του «Μεγάρου Μουσικής» συνέβαλε σημαντικά στην εξοικείωση του αθηναϊκού κοινού με τις μουσικές παραστάσεις, τις παραστάσεις όπερας και μπαλέτου. Η «Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών» του Ιδρύματος Ωνάση, το «Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης», το Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος» και άλλα ιδρύματα έχουν κατασκευάσει κτήρια που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα απαιτήσεων του θεατρόφιλου αθηναϊκού κοινού, με θεατρικές και μουσικές παραστάσεις, εκθέσεις, επιστημονικές συναντήσεις, παρουσίαση ξένων καλλιτεχνών, φεστιβάλ και ποικίλες εκδηλώσεις. Μεγάλες θεατρικές αίθουσες με χωρητικότητα χιλιάδων θεατών σε χώρους που καλύπτουν πολλά τετραγωνικά μέτρα δίνουν επίσης τη δυνατότητα σε ένα ευρύ κοινό να παρακολουθεί μεγάλες παραγωγές, όπως συμβαίνει στο Θέατρο Badminton, στα Ολυμπιακά Ακίνητα στου Γουδή, όπου έχει επίσης διαμορφωθεί ένας πολυχώρος θεατρικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, ενώ στο κέντρο της Αθήνας ο πολυχώρος «Αθηναΐς» καλύπτει ποικίλες ανάγκες του κοινού, από την παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης έως την καθημερινή ψυχαγωγία και διασκέδαση.

Παλλάς

Παλλάς
ΥΡΑΝΟ
ΜΠΕΡΖΕΡΑΚ
ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ
13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΑΠΟ 8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΠΑΛΛΑΣ

Το Το θέατρο «Παλλάς», που ανήκει στην Τράπεζα Πειραιώς και την Εταιρεία «*Αθηναϊκά Θέατρα Α. Ε.*», βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας, στην οδό Βουκουρεστίου 5. Εντάσσεται στο κτήριο του City Link, δηλαδή του μεγάρου του Μετοχικού Ταμείου Στρατού, το οποίο αποτελεί σημαντικό εμπορικό σταθμό στο κέντρο της ελληνικής πρωτεύουσας. Η Βουκουρεστίου είναι ένας από τους πιο εμπορικούς δρόμους του κέντρου της Αθήνας, που διασχίζει κάθετα την οδό Πανεπιστημίου και την οδό Σταδίου. Πρόκειται ουσιαστικά για μια θεατρική σκηνή η οποία φιλοξενεί συνήθως μεγάλες παραγωγές.

Το Μέγαρο του Μετοχικού Ταμείου Στρατού άρχισε να οικοδομείται το 1928 σε οικόπεδο επιφάνειας 9.000 τ.μ. που είχε παραχωρήσει η βασιλική οικογένεια προκειμένου να εγκατασταθούν δημόσιες υπηρεσίες. Κάλυπτε ολόκληρο το οικοδομικό τετράγωνο που ορίζουν οι οδοί Πανεπιστημίου, Αμερικής, Σταδίου και Βουκουρεστίου. Το Μέγαρο αυτό αποτελεί ακόμη και σήμερα το μεγαλύτερο συγκρότημα γραφείων και καταστημάτων στο κέντρο της Αθήνας. Το σχεδίασαν σε κλασικίζοντα μοντέρνο ρυθμό, πάνω σε γαλλικά πρότυπα, οι αρχιτέκτονες Λεωνίδας Μπόνης (1896-1963) και Βασίλης Κασσάνδρας (1904-1973) που είχαν σπουδάσει στην École des Beaux Arts στο Παρίσι. Η οικοδόμησή του ολοκληρώθηκε σταδιακά έως το 1940.

Το «Παλλάς», τμήμα του Μεγάρου, κατασκευάστηκε το διάστημα 1931-33 και λειτούργησε ως Κινηματοθέατρο την περίοδο του Μεσοπολέμου. Όπως σημειώνει η Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ (τομ. Β΄: 116-123), το σχέδιό του απηχεί επιδράσεις από το Θέατρο των Ηλυσίων Πεδίων (έργο των αδελφών Perret) και μορφολογική συγγένεια με δύο άλλες αίθουσες του Παρισιού, το θέατρο Pigalle (1929, έργο του Ch. Siclis) και, κυρίως, με τον κομψότερο κινηματογράφο Pathe-Marignan (1932, έργο E. Bruyneel). Η αίθουσα είχε κατασκευαστεί και εξοπλιστεί με τα πλέον εξελιγμένα για την εποχή τεχνικά μέσα. Συνολικά στην πλατεία, τον εξώστη και τα περιμετρικά θεωρεία χωρούσαν περί τους 2.500 θεατές που απολάμβαναν τη διακριτική πολυτέλεια του χώρου.

Πρόσφατα, το 2006, το θέατρο ανακαινίστηκε εξωτερικά και εσωτερικά, έπειτα από δυο χρόνια εργασιών, από ομάδα ειδικών της Τράπεζας Πειραιώς και της εταιρείας «*Ελληνικής Θεαμάτων*» που ανέλαβε αρχικά τη λειτουργία του. Όλα τα στοιχεία του θεάτρου, όπως η όψη, τα ταμεία, η χαρακτηριστική ψευδοροφή art deco και οι ξύλινες επιφάνειες των καθισμάτων αποκαταστάθηκαν πλήρως, όπως ήταν στην αρχική κατασκευή. Το θέατρο διαθέτει σήμερα 1500 θέσεις. Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων ενέκρινε αλλαγές και ως προς την αύξηση του ύψους της σκηνής ώστε να μπορούν να αναρτώνται σκηνικά για μεγάλες παραγωγές μιούζικαλ ή όπερας. Αυξήθηκε επίσης το βάθος της σκηνής και τοποθετήθηκε μία μεγάλη περιστροφική σκηνή, με ομόκεντρους δακτυλίους που μπορούν να κινηθούν αυτόνομα ο ένας από τον άλλο.

Το θέατρο διαθέτει επίσης καμαρίνια και φουαγιέ, ενώ η πλατεία με τη χωρητικότητα των 1500 θεατών έχει δύο καμπυλότητες (με κλίση όχι μόνο προς τα εμπρός, αλλά και δεξιά και αριστερά) ώστε να εξασφαλίζεται η καλύτερη θέαση και από τις πίσω σειρές.

Στο ίδιο κτήριο, με είσοδο όμως από τη στοά Σπυρομήλιου, βρίσκεται και το «Μικρό Παλλάς», ένα μικρό και πολύ φιλικό θέατρο με 330 θέσεις – καναπέδες που φιλοξενεί και θεατρικές παραστάσεις για ανήλικους θεατές.

Η έναρξη των προβολών στο ιστορικό κινηματοθέατρο «Παλλάς» είχε γίνει στις 27 Οκτωβρίου του 1932 με την κινηματογραφική μεταφορά της όπερας του Γιόχαν Στράους «*Νυχτερίδα*», παραγωγή της γερμανικής U.F.A., στην οποία πρωταγωνιστούσαν η Πολωνέζα Άννυ Όντρα και ο Γιουγκοσλάβος Ιβάν Πέτροβιτς.

Μετά τη ριζική ανακαίνιση του, στις 24 Νοεμβρίου του 2006, στο θέατρο «Παλλάς» παρουσιάστηκε η παράσταση «2» του Δημήτρη Παπαϊωάννου.

Στο «Παλλάς» φιλοξενούνται θεατρικές παραστάσεις, ρεσιτάλ μουσικής, παραστάσεις μπαλέτου, ενώ πραγματοποιούνται και προβολές κινηματογραφικών ταινιών. Πρόκειται για έναν χώρο πολυθεάματος που παρουσιάζει πολλά και διαφορετικά είδη θεάτρου, κλασικό θέατρο, χορόδραμα, μιούζικαλ.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:

2014 «*Αρσενικό και παλιά δαντέλα*», σε σκηνοθεσία Σ.Φασουλή

- «*Συρανό ντε Μπερζεράκ*», σε σκηνοθεσία Γ.Κακλέα
- «*Τρωικός Πόλεμος*», σε σκηνοθεσία Σ. Σπυράτου

2013 «*Ωδή στον Αλέξανδρο Παναγούλη*», του Δήμου Αβδελιώδη

2012 «*Απατεώνες και Τζέντλεμεν*», των Jeffrey Lane & David Yazbek

2011 «*Kagemi*», από την ομάδα Sankai Juku

- «*Προμηθέας Τοπίο ΙΙ*», του Jan Fabre
- «*Το τρίτο στεφάνι*», του Κ. Ταχτσή

2010 «*Μέσα*», του Δημήτρη Παπαϊωάννου

- «*Βασιλιάς Λήρ*», του Σαίξπηρ
- «*Δάφνις και Χλόη*», του Λόγγου
- «*Η Όπερα της Πεντάρας*», *του Μπ. Μπρέχτ*

2009 «*Το κλουβί με τις τρελές*», του Jean Poiret

- «*Σχολείο Γυναικών*», του Μολιέρου
- «*Μήδεια*[2]», του Δ. Παπαϊωάννου

2008 «*Λεωφορείον ο Πόθος*», του Τ. Ουίλιαμς

- «*Ο Μεγαλέξανδρος και ο Καταραμένος Δράκος*» σε σκηνοθεσία Δήμου Αβδελιώδη

2007 «*Η Τελετουργία της Έκστασης*», με τα μάτια του Ρόμπερτ Γουίλσον

- «*Ο χορός του θανάτου*», του Αυγ. Στρίντμπεργκ
- «*2*», του Δημήτρη Παπαϊωάννου

Πηγές:

- Φεσσά-Εμμανουήλ, Ελ. (1994). *Η Αρχιτεκτονική του Νεοελληνικού Θεάτρου. 1720-1940*, τόμ. Α΄- Β΄, Αθήνα: Ιδιωτική Έκδοση

Ιστότοπος: http://www.a-th.gr/theaters/pallas

Αθηναΐς

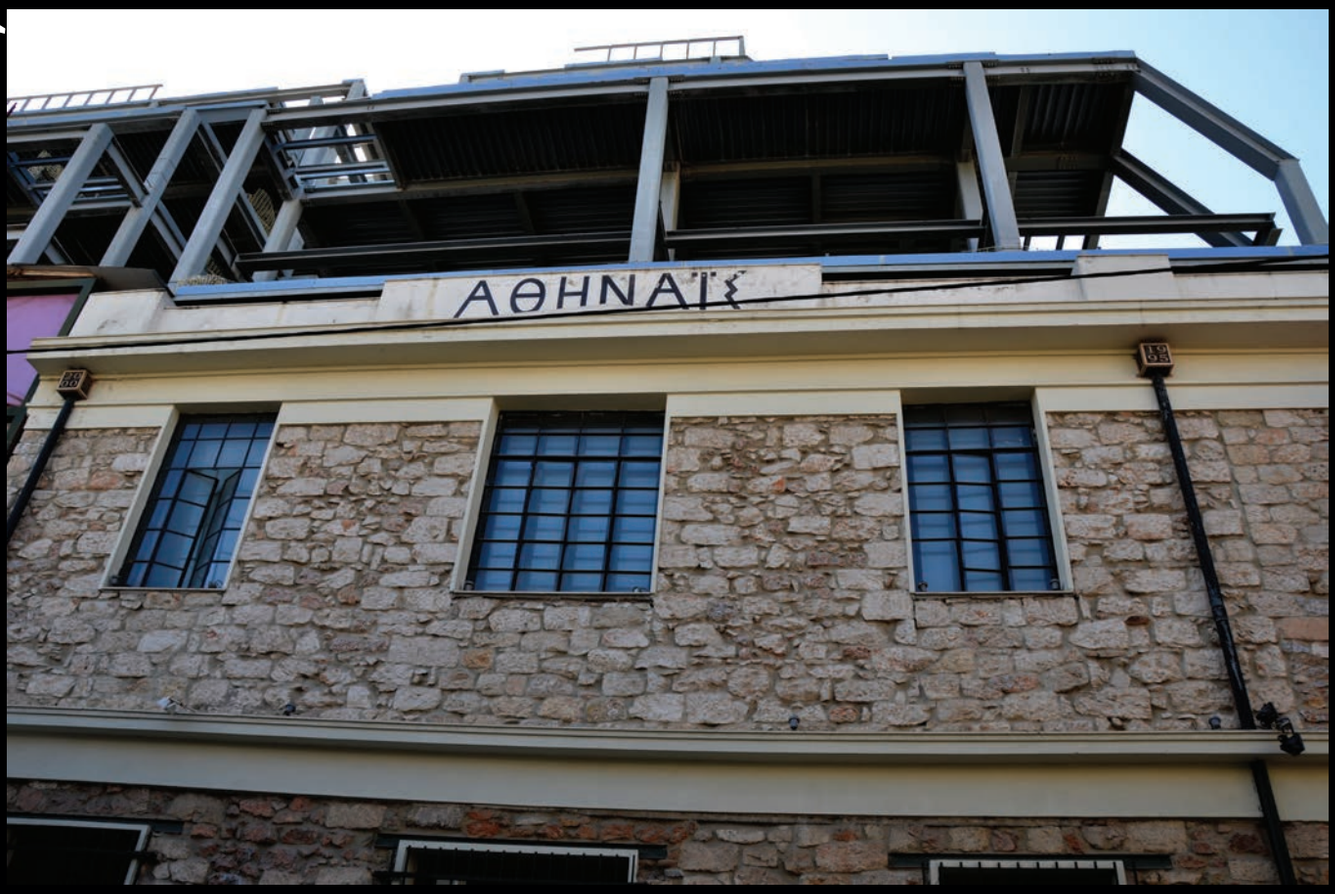

ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΑΘΗΝΑΪΣ

Το Θέατρο Αθηναΐς είναι μία θεατρική σκηνή ενταγμένη στον πολυχώρο της «Αθηναΐδας», που ανήκει στον Όμιλο Μ. Μαμιδάκη και βρίσκεται στην οδό Καστοριάς 34-36, στο Βοτανικό, στην περιοχή που ορίζουν οι κεντρικές οδοί Ιερά Οδός, Κων/πόλεως, Καβάλας (Λεωφόρος Αθηνών), Σπ. Πάτση και, συγκεκριμένα, στο οικοδομικό τετράγωνο Φλιούντος, Ζήνωνος Κιτιέως, Σπ. Πάτση και Καστοριάς.

Το κτήριο, που έχει σήμερα διαρρυθμιστεί σε πολυχώρο συνεδρίων, πολιτισμού και ποιοτικής ψυχαγωγίας, είναι ένα κτίσμα της δεύτερης δεκαετίας του 20ού αι., που κατασκευάστηκε και λειτούργησε για δυο δεκαετίες ως εργοστάσιο παραγωγής ζωικού μεταξιού. Στα χρόνια του ’40, το εργοστάσιο ανέστειλε τη λειτουργία του και μετατράπηκε προσωρινά σε πολεμικό καταφύγιο. Μετά την απελευθέρωση, επαναλειτούργησε, αλλά γύρω στα μέσα της δεκαετίας του ’50, το παλιό μεταξουργείο διέκοψε οριστικά την παραγωγή του και μετατράπηκε σε απλό αποθηκευτικό χώρο.

Μετά από μισό αιώνα περίπου, το 2000, έγινε μια μελέτη ανάπλασής του, που διατήρησε τη φυσιογνωμία του βιομηχανικού χώρου και ανέδειξε τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά του στοιχεία, ενώ το 2008 ο χώρος ανακαινίσθηκε πλήρως προσθέτοντας μια νέα αντίληψη για τη δημιουργική δράση και την ποιότητα ζωής στο νέο αστικό τοπίο της ελληνικής πρωτεύουσας.

Μέσα στον πολυχώρο εντάσσεται και η θεατρική αίθουσα, το θέατρο «Αθηναΐς», χωρητικότητας 210 θέσεων, που φιλοξενεί σημαντικές παραστάσεις από καταξιωμένους θιάσους και πρωτοποριακά θεατρικά σχήματα. Έχει μόνιμη, σταθερή ιταλική σκηνή, ενώ η διάταξη των αναπαυτικών καθισμάτων κινηματογράφου είναι ελαφρώς επικλινής,. Έξω από την αίθουσα υπάρχει μεγάλο φουαγιέ με πρόσβαση σε αίθριο.

Στον Πολυχώρο υπάρχει επίσης μουσική σκηνή, με σύγχρονη υποδομή σε ηχητικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό φωτισμού, που φιλοξενεί μουσικές παραστάσεις και ένα ευρύ φάσμα από καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και δρώμενα, σε μια αίθουσα 220 θέσεων.

Σε άλλες αίθουσες φιλοξενούνται κατά καιρούς παιδικές παραστάσεις, όπως και καλλιτεχνικά σχήματα διεθνούς φήμης (μπαλέτα Μπολσόι κ.ά.). Το 2005 ως σκηνικός χώρος χρησιμοποιήθηκε το αίθριο, όπου μέσα σε μία τέντα παρουσιάστηκε το έργο *Pure* της Α. Νάιτ.

Στο Θέατρο «Αθηναΐς» έναρξη παραστάσεων έγινε το 2001 με το έργο *Λούλου* του Φ. Βέντεκιντ. Στον χώρο δεν υπάρχει μόνιμος θίασος, αλλά χρησιμοποιείται από διαφορετικούς, συνήθως επαγγελματικούς, θιάσους.

Επισημαίνεται ότι η θεατρική σκηνή αποτελεί έναν μόνο κρίκο της αλυσίδας των εκδηλώσεων που συνθέτουν την πολιτιστική φυσιογνωμία της «Αθηναΐδας» και συνεπώς, οι επιλογές των θεατρικών σχημάτων, αλλά και της δραματουργίας, υπηρετούν τη γενικότερη φιλοσοφία ενός πολυχώρου, που φιλοδοξεί να καλύψει την ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου για καλλιέργεια και αναψυχή, μέσα από μια πληθώρα δραστηριοτήτων.

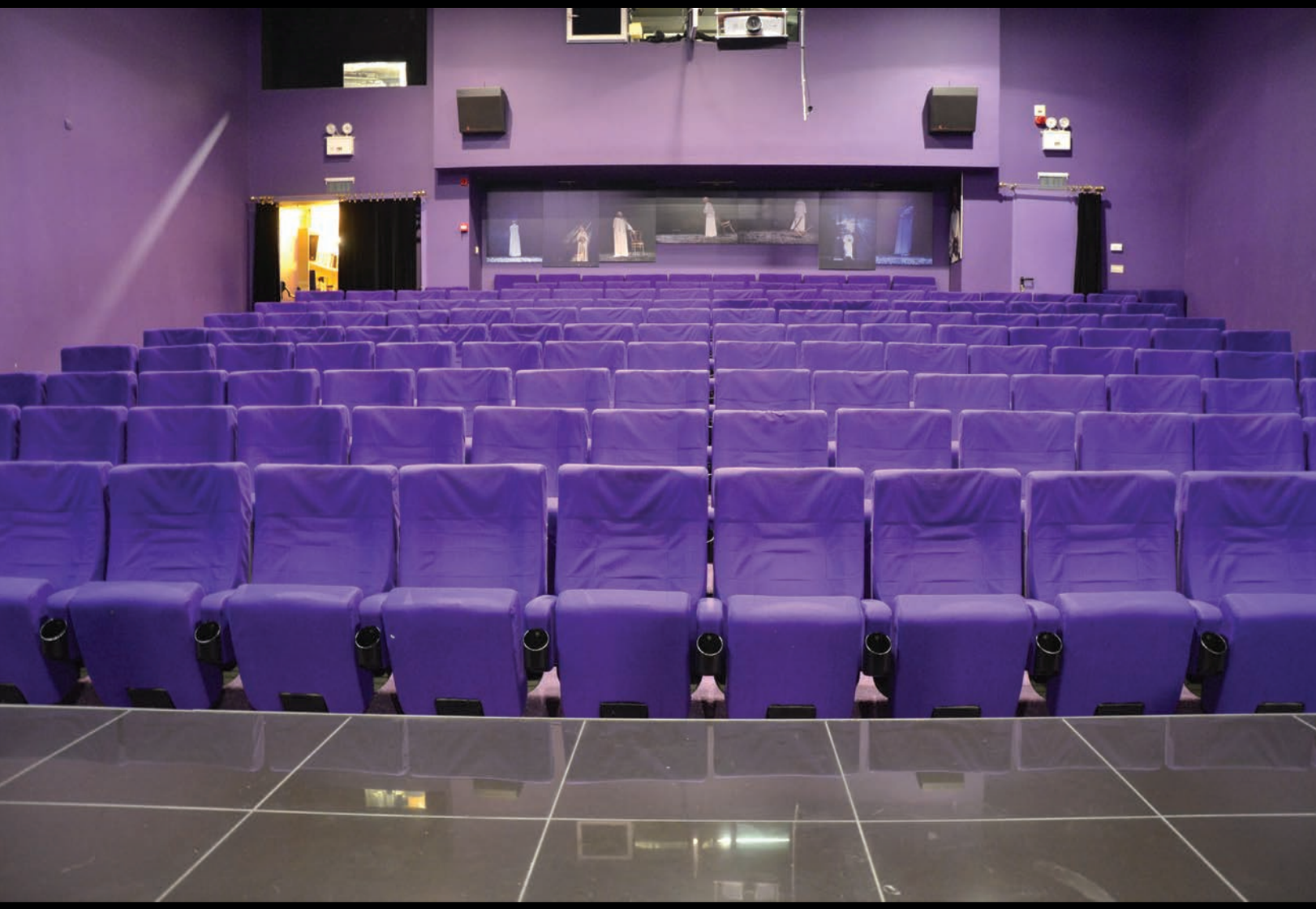

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2005-2004 *«Εγώ δεν»*, του Β. Αλεξάκη

2004 «*Ευαίσθητη ισορροπία»*, του Ε. Άλμπι

2003 «*Αυτός ο μεγάλος μικρός Σίτος Σιταράκις»*, του Δ. Αδάμη

2002 *«Τσιγάρο στην ταράτσα»*, του Β. Sergi

2001 «*Λούλου»*, του Φ. Βέντεκιντ

Ιστότοπος: http://www.athinais.com.gr

VW
PARKING
ONLY

Badminton

BADMINTON

Το «Θέατρο Badminton» είναι ένας από τους μεγάλους και σύγχρονους χώρους θεάματος που δημιουργήθηκαν στην πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα στην Αθήνα. Διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες σκηνές της Αθήνας (με χωρητικότητα 2.500 θέσεων) και αποτελεί έναν πολυχώρο πολιτισμού. Βρίσκεται στα Ολυμπιακά Ακίνητα στην περιοχή του «Γουδή» στην Αθήνα και συγκεκριμένα εντός του μητροπολιτικού πάρκου *Άλσος Στρατού* της Αθήνας. Ο εξωτερικός χώρος χαρακτηρίζεται από το μεταβιομηχανικό στυλ του εξωτερικού περιβλήματος, ενώ κυριαρχούν οι μεγάλοι υπαίθριοι χώροι που εξυπηρετούν τις ποικίλες ανάγκες των θεατών που προσέρχονται στο πάρκο για τις ποικίλες εκδηλώσεις.

Οι σκηνές του Θεάτρου είναι η Κεντρική Σκηνή και η μικρότερη σκηνή με τον τίτλο “Dialogue in the dark”. Η κεντρική σκηνή έχει πλάτος 30μ., βάθος 18μ. και ύψος 15,50 μ., παρέχοντας έναν ιδιαίτερα ευρύ χώρο για την πραγματοποίηση θεαματικών παραστάσεων, με 2.500 καθίσματα συνολικά σε αμφιθεατρική διάταξη. Η σκηνή είναι εξοπλισμένη με υπερσύγχρονους θεατρικούς μηχανισμούς και σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να πραγματοποιείται ανεμπόδιστα η πρόσβαση όλων των φορτηγών με τον απαραίτητο θεατρικό εξοπλισμό. Επιπλέον, μεταξύ κεντρικής σκηνής και πλατείας διαμορφώθηκε ένας βυθισμένος χώρος (Pit) κατάλληλος να φιλοξενήσει ακόμα και μια Συμφωνική Ορχήστρα. Για παραστάσεις που απαιτούν μεγαλύτερη αμεσότητα με το κοινό και απευθύνονται σε μικρότερο αριθμό ατόμων, η αίθουσα είναι έτσι σχεδιασμένη, ώστε με την τοποθέτηση ενός μετακινούμενου χωρίσματος, να περιορίζεται ανάλογα ο αριθμός των θέσεων χωρίς να επηρεάζεται η ευκολία της πρόσβασης στην αίθουσα (οι θέσεις μπορούν να μειωθούν μέχρι και σε 1.000).

Υπάρχουν επίσης οι χώροι των παρασκηνίων, που είναι διαμορφωμένοι ώστε να διευκολύνουν την πρόσβαση και την επικοινωνία με τη σκηνή, τα καμαρίνια, κ.λπ. Στα πλαϊνά μέρη της σκηνής βρίσκονται τα γραφεία παραγωγής, τα καμαρίνια, οι χώροι των τεχνικών σκηνής και το Green room. Οι υπόλοιποι στεγασμένοι χώροι του ολυμπιακού ακινήτου είναι οι εξής: γραφεία διοίκησης και παραγωγής, αίθουσα Τύπου, αποθήκες σκηνικών και θεατρικού εξοπλισμού.

Εκτός από τις αμιγώς καλλιτεχνικές δραστηριότητες, οι νέες εγκαταστάσεις σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να μπορούν να φιλοξενήσουν και πλήθος άλλων εκδηλώσεων όπως συνέδρια, σεμινάρια, διεθνείς εκθέσεις και events κοινωνικού περιεχομένου. Πάνω σ' αυτή τη φιλοσοφία, έχει σχεδιαστεί και μια πλήρως εξοπλισμένη αίθουσα χορού (με ηχητική εγκατάσταση, μπάρες, μεγάλους καθρέφτες, κατάλληλο ξύλινο πάτωμα), στην οποία φιλοξενούνται ετησίως τα ανοιχτά σεμινάρια χορού της σχολής του Jacob's Pillow.

Αναμφισβήτητο πλεονέκτημα του θεάτρου είναι τα ευρύχωρα και φωτεινά φουαγιέ που εκτείνονται σε δύο επίπεδα, καταλαμβάνουν περισσότερα από 1.500 τ.μ. και συνδέονται με δύο ανοικτά κλιμακοστάσια και ανελκυστήρα, διευκολύνοντας την άνετη πρόσβαση σε όλους τους χώρους του θεάτρου. Έχει, επίσης ληφθεί σοβαρά υπόψη η διευκόλυνση ατόμων με κινητικά προβλήματα με τη δημιουργία ανελκυστήρων τόσο στην είσοδο, όσο και στα φουαγιέ του θεάτρου.

Η επωνυμία του χώρου έχει άμεση σχέση με την αρχική χρήση της εγκατάστασης, η οποία αφορούσε την υποδοχή του ολυμπιακού αγωνίσματος του Badminton κατά τη διάρκεια τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Μετά τη λήξη τους, η εγκατάσταση τέθηκε σε δημόσιο διαγωνισμό μακροχρόνιας μίσθωσης και περιήλθε στην εταιρία «*Athens Badminton Cultural Development A.E.*» (A.B.C.D.), η οποία πλειοδοτώντας απέκτησε την διαχείριση του για 20 χρόνια και ανέλαβε την ριζική αναμόρφωση και αξιοποίηση του ολυμπιακού ακινήτου. Οι εργασίες αναδιαμόρφωσης του χώρου σε χώρο πολιτιστικών εκδηλώσεων διήρκεσαν περίπου ένα χρόνο, από το 2006 έως το 2007.

Ο χώρος χρησιμοποιείται από ελληνικούς επαγγελματικούς θιάσους αλλά και από θιάσους του εξωτερικού, ενώ προχωρεί και σε δικές του παραγωγές. Γενικότερα, υπάρχει μία ποικιλομορφία στις παραγωγές, αν και συνήθως παρουσιάζονται μεγάλες παραγωγές, λόγω των ευρύτατων και προηγμένων τεχνικών δυνατοτήτων του χώρου. Φιλοξενούνται επίσης παραγωγές από θιάσους του εξωτερικού, καθώς και συναυλίες, παραστάσεις χορού και μιούζικαλ. Παράλληλα πραγματοποιούνται συνέδρια, ημερίδες, παρουσιάσεις και εταιρικές εκδηλώσεις.

PIAF
SC

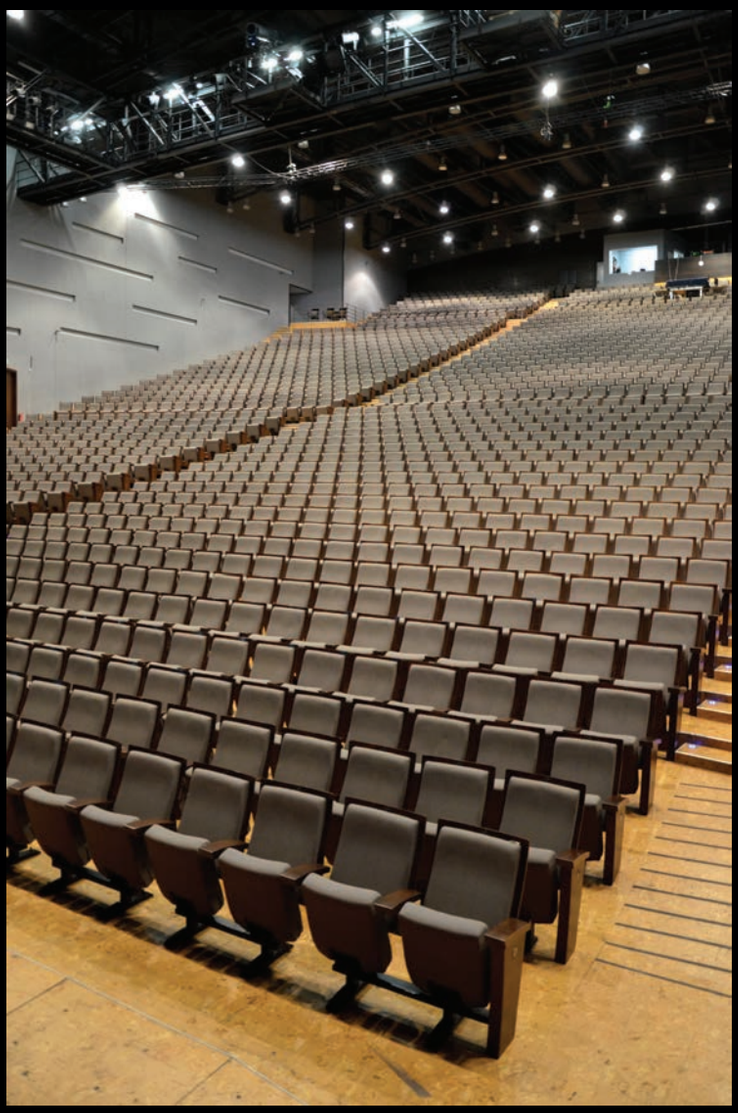

TAMEIO
LABELS

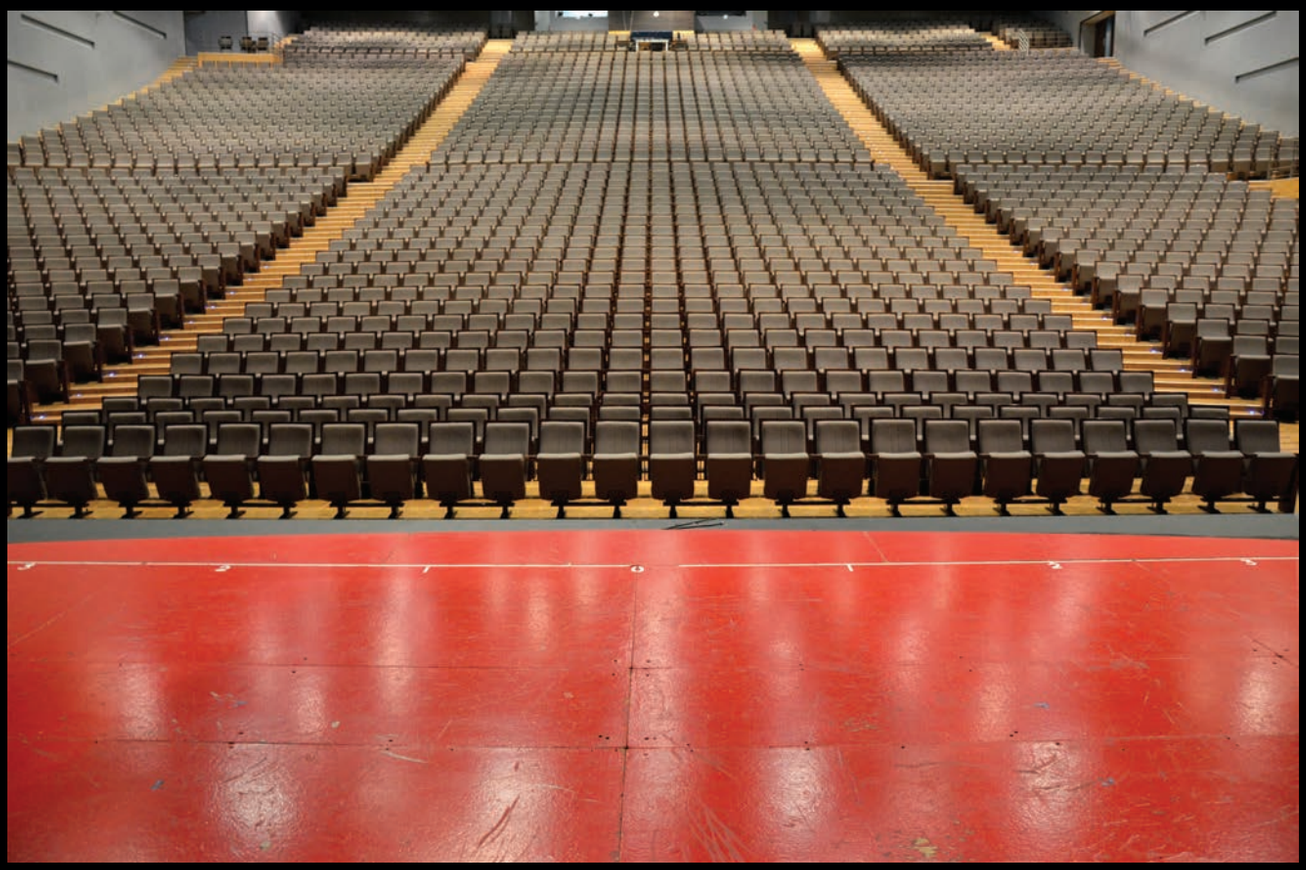

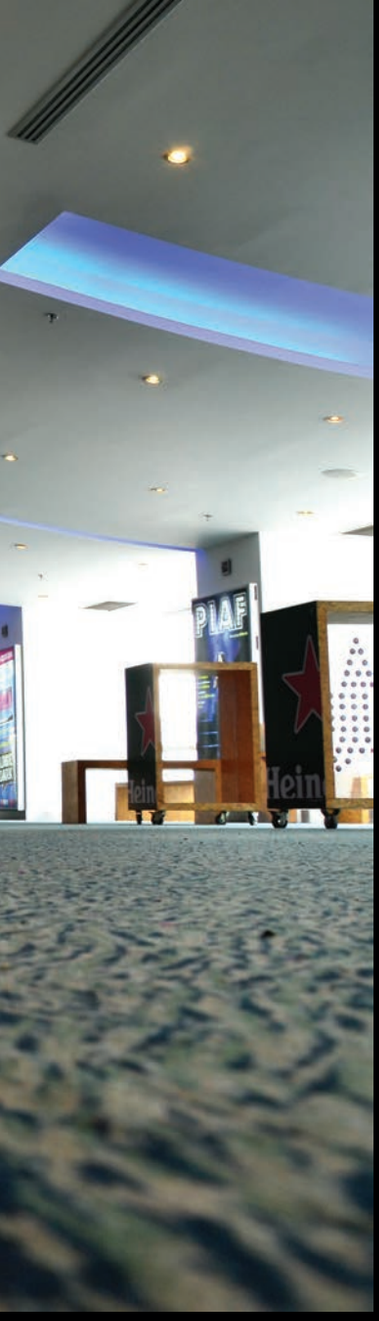

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014 «*Ζέβρα Πυτζάμα*», των Άννα Παναγιωτοπούλου και Μαριανίνα Κριεζή

2013 «*Θησέας και Αριάδνη στο Νησί των Ταύρων*», του Στρατή Πασχάλη

- «*Ο Αλέκος βγήκε απ΄τον παράδεισο*», του Δημήτρη Μαλισσόβα

2012 «*Το Όργιο*», του Γιάννη Πετσόπουλου

- «*Οδηγίες κρίσης*», του Σίλα Σεραφίμ
- «*Στη Ντενεκεδούπολη*», της Ευγενίας Φακίνου
- «*Φυλακισμένες*», των Ιγνάθιο Δελ Μοράλ και Βερόνικα Φερνάντεθ

2011 «*Οθέλλος*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ σε μετάφραση/διασκευή των Γιώργου Κιμούλη – Κωνσταντίνου Μαρκουλάκη

2010 «*Το Γάλα*», του Βασίλη Κατσικονούρη

Ιστότοπος: http://www.badmintontheater.gr

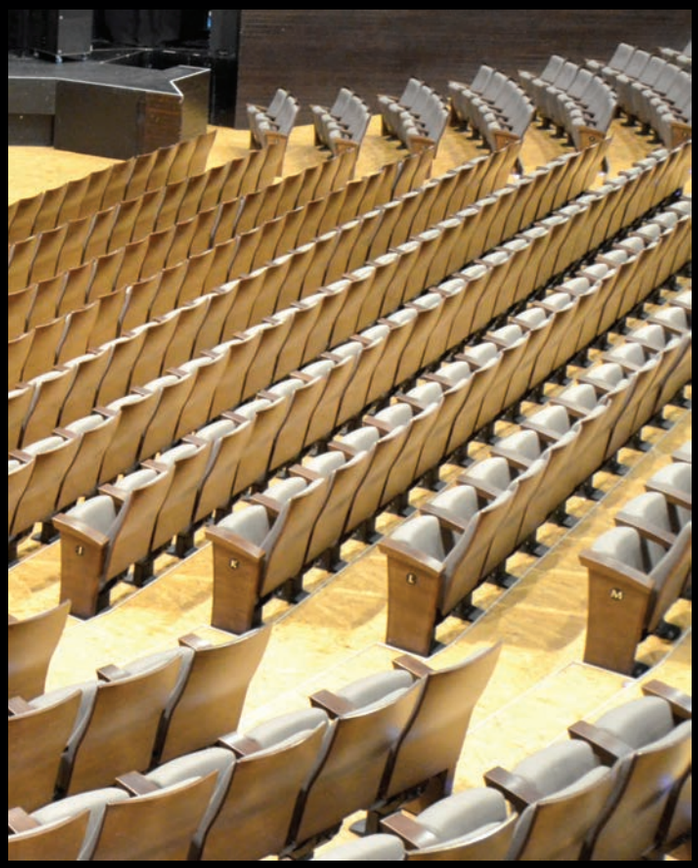

Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών

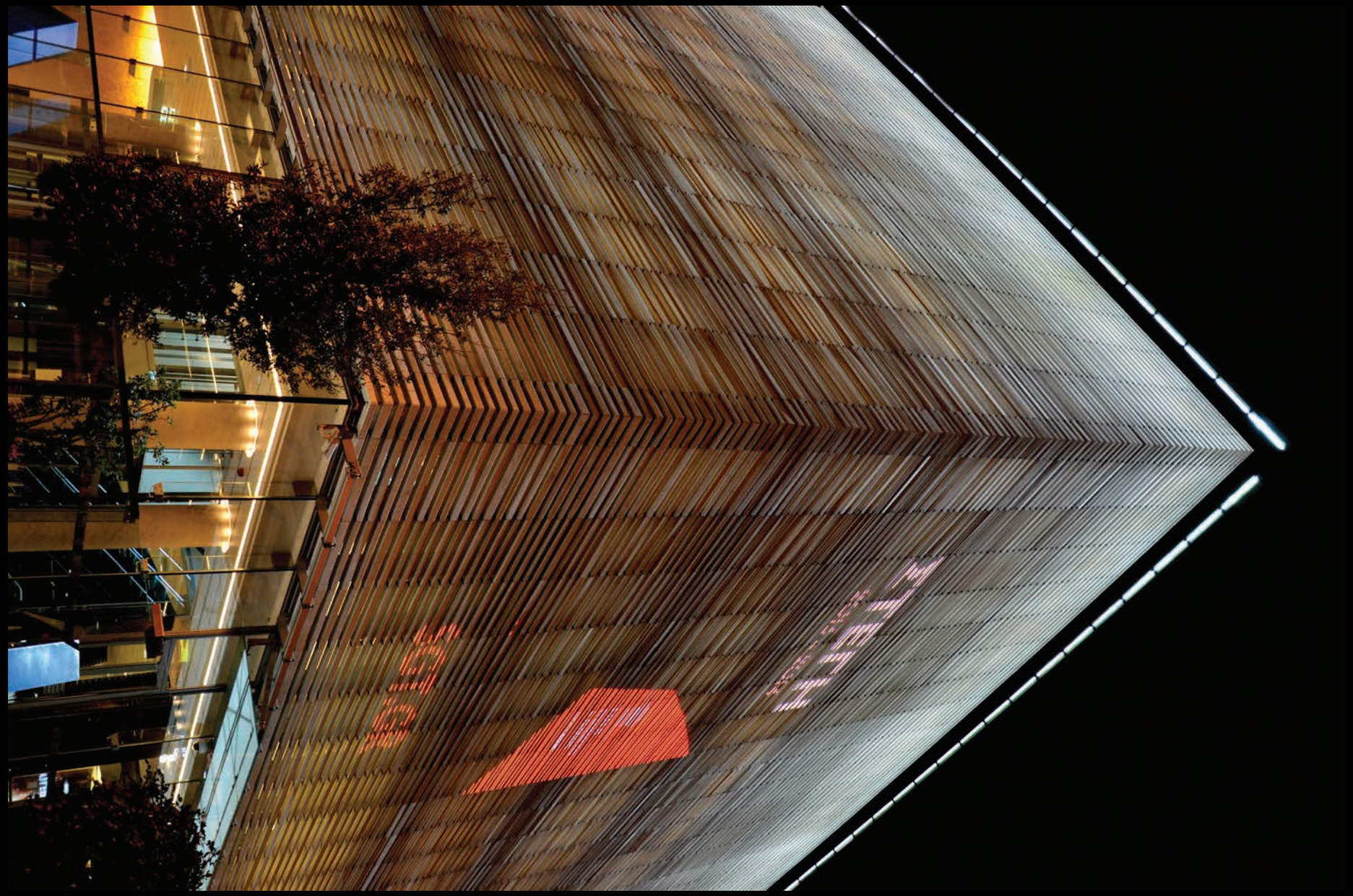

ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

Η «Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών», ένα επιβλητικό και καλαίσθητο κτήριο αφιερωμένο στην προβολή και προώθηση του πνευματικού πολιτισμού, βρίσκεται στην οδό Συγγρού 107-109 και καλύπτει ένα ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο. Θεμελιώθηκε στην Αθήνα το 2004 και κατασκευάστηκε με την αποκλειστική χρηματοδότηση και επίβλεψη του «Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης».

Ήδη από την αρχή, όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα της Στέγης (http://www.sgt.gr), κεντρική στόχευση του Ιδρύματος ήταν να κατασκευαστεί ένα κτήριο υψηλής αρχιτεκτονικής αισθητικής και αξίας. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο πραγματοποιήθηκε διεθνής πρόσκληση ενδιαφέροντος, με 66 συνολικά υποψηφιότητες από όλο τον κόσμο, εκ των οποίων επελέγη η πρόταση του γαλλικού αρχιτεκτονικού γραφείου «Architecture Studio». Στην πρόσοψη αποτυπώνεται η φιλοσοφία της βασικής αρχιτεκτονικής ιδέας: ένα πάλλευκο, ορθογώνιο, ανάλαφρο κέλυφος που μέσα από το εύρημα των οριζόντιων μαρμάρινων λωρίδων αποκαλύπτει τον κυρίως κτηριακό όγκο με τις δύο αίθουσες και τους υπόλοιπους χώρους.

Για το εσωτερικό των δύο αμφιθεάτρων στο ισόγειο του κτιρίου πραγματοποιήθηκε νέα αρχιτεκτονική μελέτη. Η καταξιωμένη εικαστικός Αιμιλία Παπαφιλίππου σχεδίασε το χώρο του μπαρ ως συνολικό έργο τέχνης. Το θεατρικό φωτισμό των δύο αμφιθεάτρων επιμελήθηκε ο James Morse της εταιρείας Light & Design Associates, που εδρεύει στο Λονδίνο, ενώ ο επανασχεδιασμός του αρχιτεκτονικού φωτισμού σε όλο το κτίριο πραγματοποιήθηκε από την εταιρεία «Ελευθερία Ντεκώ & Συνεργάτες».

Τα εγκαίνια έγιναν στις 11 και 12 Δεκεμβρίου 2010, όπου άνοιξαν οι πόρτες για το κοινό της Αθήνας, παρουσιάζοντας δρώμενα πολιτισμού από συντελεστές του συνολικού καλλιτεχνικού προγραμματισμού για τη χρονιά 2010-2011.

Οι εσωτερικοί χώροι της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών, με συνολική έκταση 18.000 τ.μ., αναπτύσσονται σε 7 ορόφους και 9 υπόγεια επίπεδα. Η μία από τις δύο σκηνές της Στέγης είναι η Κεντρική Σκηνή «Αριστοτέλης Ωνάσης», μια αμφιθεατρική αίθουσα χωρητικότητας 880 ατόμων. Η δυνατότητα πολλαπλών τρόπων διαμόρφωσης της σκηνής αλλά και διαφορετικού φωτισμού της καθιστούν αυτή την εντυπωσιακή αίθουσα κατάλληλη για την πραγματοποίηση μεγάλου εύρους εκδηλώσεων, όπως παραστάσεις θεάτρου και χορού, συναυλίες, κινηματογραφικές προβολές, διαλέξεις και συνέδρια. Η μικρή σκηνή «Χριστίνα Ωνάση» είναι μια αίθουσα 220 θέσεων που μπορεί να φιλοξενήσει μικρότερης κλίμακας εκδηλώσεις, όπως θεατρικές, μουσικές ή χορευτικές παραστάσεις, παρουσιάσεις, διαλέξεις, κινηματογραφικές προβολές (πολυμέσων, εικονικής πραγματικότητας), σεμινάρια και συνέδρια.

Υπάρχει επίσης αίθουσα για εκθέσεις, διαλέξεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και εκδηλώσεις στον 5^{ο} όροφο, που μπορεί να φιλοξενήσει γύρω στα 100 άτομα, καθώς και εκθεσιακός χώρος 700 τ. μ. στο υπόγειο επίπεδο του κτηρίου, για εκθέσεις και άλλες δράσεις. Οι ελεύθεροι, ανοιχτοί χώροι στους ορόφους της Στέγης είναι ιδανικοί για μικρότερες εκθέσεις ή συναντήσεις. Το *Liquid Sky* είναι ένα σημείο συνάντησης μέσα στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, με την υπογραφή της καταξιωμένης σύγχρονης Ελληνίδας εικαστικού, Αιμιλίας Παπαφιλίππου, ενώ στον έκτο όροφο λειτουργεί το εστιατόριο και το ελληνικό μπιστρό *Hytra Απλά*.

Γενικά, η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, είναι ένας πολυχώρος, που εκτός από θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες, λειτουργεί και ως εκθεσιακός χώρος, αλλά και ως χώρος υποδοχής συνεδρίων.

Η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών παρουσιάζει εναλλακτικές και πρωτοποριακές παραστάσεις, εικαστικά δρώμενα και μουσικοχορευτικά προγράμματα. Συνεργάζεται με έλληνες και ξένους συντελεστές. Εκτός αυτού, οργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα, τόσο για παιδιά, όσο και για ενήλικες. Παρουσιάζει ποιοτικές και προσεγμένες παραστάσεις και δρώμενα που προσελκύουν ένα πιο εξειδικευμένο κοινό.

Αναμφισβήτητα, η Στέγη, εκτός από αρχιτεκτονικό κόσμημα, αποτελεί σημείο αναφοράς της σύγχρονης τέχνης στην Αθήνα. Μέσα σε μόλις τέσσερα χρόνια, έχει φιλοξενήσει παραστάσεις και δρώμενα από καταξιωμένους έλληνες και ξένους καλλιτέχνες, έχει οργανώσει εκπαιδευτικά προγράμματα, κατορθώνοντας να συμβάλει αποφασιστικά στη πολιτιστική πλευρά της Αθήνας και κατά συνέπεια να προαγάγει τον πολιτισμό.

Η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση είναι ένας τόπος πολιτισμού για το θέατρο, το χορό, τη μουσική, τα εικαστικά και τα γράμματα. Στόχοι είναι η προβολή του σύγχρονου πολιτισμού, η υποστήριξη των Ελλήνων δημιουργών, η καλλιέργεια διεθνών συνεργασιών, η εκπαίδευση για τα παιδιά και η διά βίου μάθηση για ανθρώπους κάθε ηλικίας, σε ένα χώρο ανοιχτό και προσιτό σε όλους.

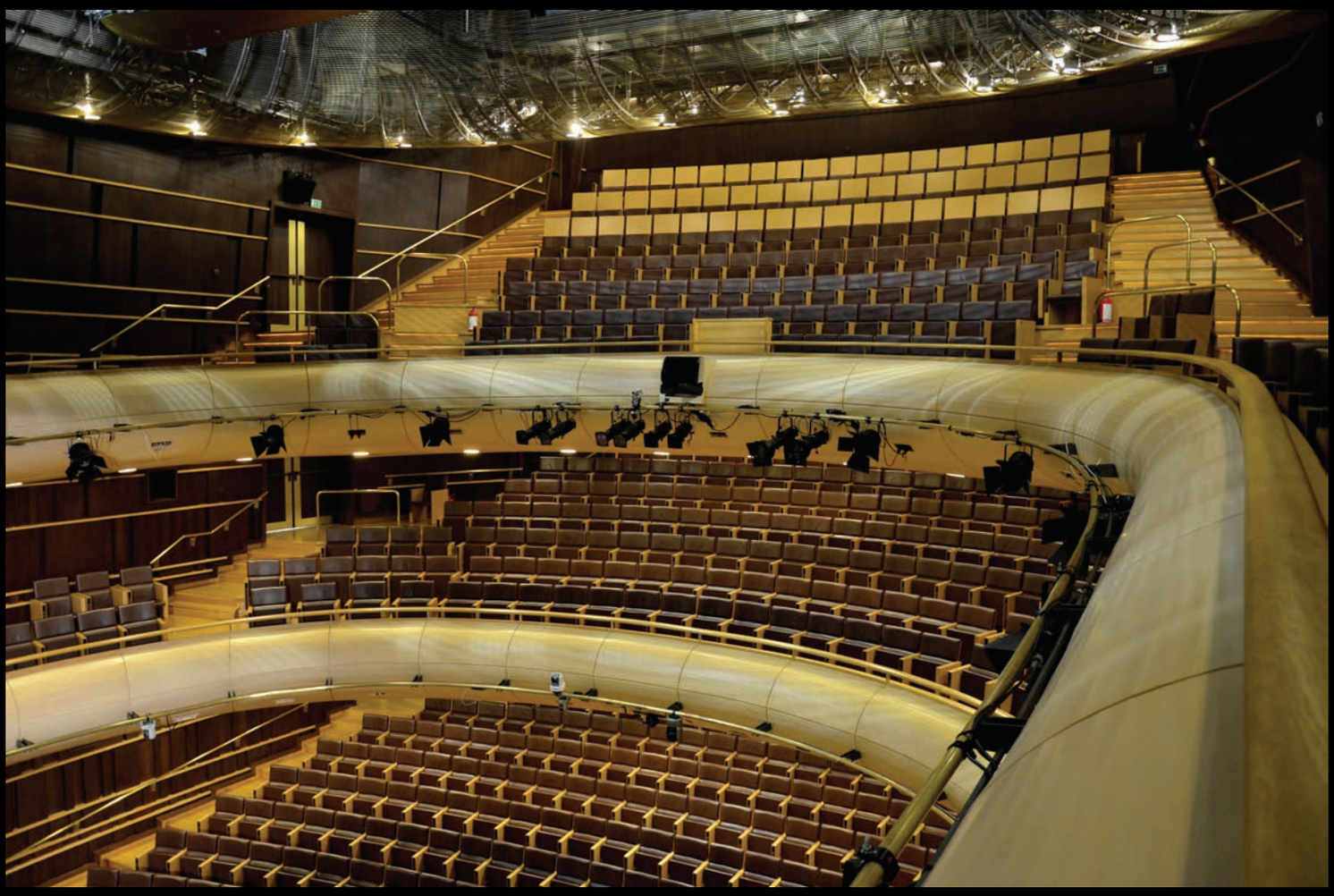

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014 «*Φάουστ*», του Γκαίτε

- «*Luna Park*», του Γιώργου Απέργη
- «*Eraritjaritjaka, το μουσείο των φράσεων*», κείμενα του Elias Canetti
- «*Back to Back Theatre. Ganesh Versus the Third Reich*», του Bruce Gladwin
- Φεστιβάλ Εφηβικού Θεάτρου 2014
- «*Κοκκινοσκουφίτσα- Το Πρώτο Αίμα*», της Λένας Κιτσοπούλου
- «*Έντα Γκάμπλερ*», του Ερρίκου Ίψεν
- *Translations 2. Latin America*: Φεστιβάλ της σύγχρονης ανεξάρτητης λατινοαμερικάνικης σκηνής
- «*Άμλετ*», του Ουίλιαμ Σαίξπηρ

2013 «*Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν*», του Μπέρτολτ Μπρέχτ

- «*Τηλέμαχος- Should I Stay or Sould I Go?*», των Ανέστη Αζά και Πρόδρομου Τσινικόρη
- «*Κύκλοι/Ιστορίες*», του Joel Pommerat
- «*Ο κυκλισμός του τετραγώνου*», του Δημήτρη Δημητριάδη
- «*Ground and Floor*», του Toshiki Okada
- «*Before your very eyes*», της ομάδας Gob Squard
- «*Τέλος*»,της Έλενας Μαυρίδου
- «*Το τρένο*», του Λένου Χρηστίδη
- «*Room Service*», των John Murray και Allen Boretz

2012 «*Μάκμπεθ*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ

- Φεστιβάλ σύγχρονης Τέχνης από τον Αραβικό κόσμο
- «*Μέσα από τα σύννεφα*», του Amir Reza Koohestani
- «*Το διπλό βιβλίο*», του Δημήτρη Χατζή
- «*Αντιγόνη*», του Μπέρτολτ Μπρεχτ
- «*Late Night*», των blitz theatre group και Νίκου Φλέσσα
- «*Ελεύθερα Ύδατα*», του Γιάννη Τσίρου
- «*Οι παραθεριστές*», του Μαξίμ Γκόρκι
- «*Κρίμα που είναι πόρνη*», του Τζων Φόρντ

2011 «*Το αόρατο τσίρκο*», των Victoria Chaplin και Jean-Baptiste Thierree

- «*Οι Αντιγόνες*», βασισμένο σε κείμενα του Jean Cocteau και Jean Anouilh
- «*Βέρθερος: Ένα εγκώμιο των δακρύων*», του Johann Wolfgang von Goethe
- «Ο θάνατος του Δαντόν», του Georg Büchner
- «*Κάτω από το ηφαίστειο*», του Josse De Pauw, βασισμένο στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Malcolm Lowry

- «*Η αποστολή: ανάμνηση από μια επανάσταση*», του Heiner Muller
- «*Πόλη- κράτος*», από τον θίασο Κανιγκούντα
- «*Οι έμποροι των εθνών*», του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

2010 «*The sound of silence*», βωβή παράσταση του Alvis Hermanis

Ιστότοπος: http://www.sgt.gr/

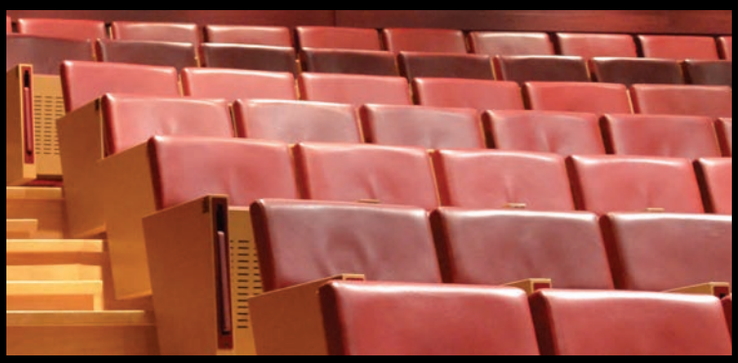

Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης

ΙΔΡΥΜΑ ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

Το Πολιτιστικό Κέντρο του κοινωφελούς Ιδρύματος «Μιχάλης Κακογιάννης» βρίσκεται στην οδό Πειραιώς 206, στον Ταύρο. Είναι ένα καλαίσθητο σύγχρονο κτήριο συνολικού εμβαδού 6.810 τ. μ., στο οικοδομικό τετράγωνο που σχηματίζουν οι οδοί Πειραιώς, Αγίου Γεωργίου, Σμύρνης και Μακεδονίας.

Ανήκει στο Κοινωφελές Ίδρυμα που συνέστησε ο διάσημος σκηνοθέτης Μιχάλης Κακογιάννης στα τέλη του 2003, οραματιζόμενος έναν πολιτιστικό φορέα που θα διέθετε τις δυνάμεις του στη μελέτη, την υποστήριξη και τη διάδοση των παραστατικών τεχνών, ειδικότερα του θεάτρου και του κινηματογράφου, τις οποίες ο ίδιος υπηρέτησε, στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ένας από τους πρώτους στόχους υπήρξε η δημιουργία του Πολιτιστικού Κέντρου το οποίο λειτουργεί ως πυρήνας και κυψέλη των πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων του Ιδρύματος, με την απόφαση μάλιστα να κατασκευαστεί στην καρδιά του νέου πολιτιστικού και πνευματικού άξονα της Αθήνας, στην οδό Πειραιώς.

Το κτήριο, που ολοκληρώθηκε το 2009 και άρχισε να λειτουργεί το 2010 με εκδηλώσεις αφιερωμένες στον ιδρυτή του, διαθέτει αμφιθέατρο 330 θέσεων, αίθουσα κινηματογράφου 120 θέσεων, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων 68 θέσεων, όπως και εκθεσιακό χώρο. Στο κέντρο λειτουργούν επίσης δύο café – bar, bar -εστιατόριο (κλειστό και υπαίθριο) και το πωλητήριο του Ιδρύματος.

Η μεγάλη αίθουσα, η αίθουσα Θεάτρου έχει κατασκευαστεί και διαρρυθμιστεί με κύρια χρήση την παρουσίαση θεατρικών παραστάσεων, αλλά μπορεί να φιλοξενήσει και συνέδρια, ομιλίες, μουσικές εκδηλώσεις κ. ά. Εχει μη υπερυψωμένη σκηνή και είναι τεχνικά εξοπλισμένη με οροφή, όπου μάλιστα έχει προβλεφθεί η δυνατότητα συμμετοχής στα δρώμενα του "από μηχανής Θεού", σε σύγχρονη μορφή, είτε μέσω καταπακτής στο δάπεδο της σκηνής είτε "αιωρούμενου" από την οροφή. Η έντονη κλίση μεταξύ των σειρών καθισμάτων δημιουργεί μια αίσθηση αμεσότητας. Η όλη μορφολογία σκηνής και κερκίδων παραπέμπει σε κλασικά θέατρα. Η χωρητικότητα είναι 330 θεατές, ενώ υπάρχει πρόβλεψη για θέσεις αναπηρικών αμαξιδίων. Έξω από την Αίθουσα Θεάτρου, στον δεύτερο όροφο, υπάρχει μεγάλο φουαγιέ.

Η αίθουσα Κινηματογράφου, στο ισόγειο του κτιρίου, χρησιμοποιείται κυρίως για προβολές, αλλά και για διαλέξεις, ενώ η μικρή επίπεδη αίθουσα Black Box στο ισόγειο χρησιμοποιείται για θεατρικές παραστάσεις, δοκιμές θεάτρου και χορού, σεμινάρια, διδασκαλίες κ. ά. Πειραματικές παραστάσεις έχουν πραγματοποιηθεί και στο υπόγειο γκαράζ του κτηρίου.

Στο Θέατρο δεν υπάρχει μόνιμος θίασος, ενώ παρουσιάζουν τη δουλειά τους πειραματικοί, μικροί αλλά και μεγαλύτεροι θίασοι. Ενδεικτικό της πρόθεσης του ιδρύματος να ενισχύσει τις νέες και πειραματικές θεατρικές ομάδες είναι ότι πραγματοποιείται εδώ και το Low Budget Festival. Έμφαση δίνεται γενικότερα στη σύγχρονη, κυρίως, δραματουργία και την παρουσίαση νέων μορφών θεατρικής έκφρασης. Φιλοξενεί διαφορετικές θεατρικές ομάδες με ευρύ ρεπερτόριο και ενισχύει μη εμπορικούς θιάσους.

Η προσέλευση του κοινού ποικίλλει ανάλογα με την παράσταση, από πολύ νεανικό κοινό έως και κοινό μεγαλύτερων ηλικιών, κοινό που ενδιαφέρεται για τις νέες μορφές θεατρικής έκφρασης, τον κινηματογράφο και την παρακολούθηση συνεδρίων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και άλλων δράσεων.

Εκτός από τις θεατρικές παραστάσεις, φιλοξενούνται στο Ίδρυμα μουσικές παραστάσεις, κουκλοθέατρο, παρουσιάσεις βιβλίων, διαλέξεις, κινηματογραφικές ταινίες, εικαστικές εκθέσεις, σεμινάρια, εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά, το Low Budget Festival καθώς και φεστιβάλ Βωβού Κινηματογράφου.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014 «*Πολιτισμός: μια κοσμική τραγωδία*», του Δ. Δημητριάδη

- «*Μεταξύ σοβαρού κι αστείου*», του Γ. Μανιώτη
- «*Το αμάρτημα της μητρός μου*», του Γεωργίου Βιζυηνού (Θεατρική διασκευή: Δήμος Αβδελιώδης)
- «*Ο Φώντας*», του Μήτσου Ευθυμιάδη
- «*Μήδεια*», του Ευριπίδη

2013 «*Ιουλιανός*», του Θεοδόση Πελεγρίνη

- «*Το σώμα του χρόνου (Η στιγμή)*», του Σωτήρη Μ. Σαμπάνη
- «*Ωδή στον Αλέξανδρο Παναγούλη*», του Δήμου Αβδελιώδη
- «*Η Γραμμή*», του Ισραελ Άρθουρ Χόροβιτς
- «*Του Κουτρούλη ο Γάμος*», του Αλέξανδρου Ρίζου Ραγκαβή
- «*Ιερουσαλήμ heaven*», του Γκονσάλο Ταβάρες, (διασκευή: Βάνα Πεφάνη και Γιάννης Καρκανεβάτος)
- «*Γκιγιόμ γλυκιά μου*», του Γκιγιόμ Γκαλιέν
- «*Με το ίδιο μέτρο*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
- «*Η ερυθρά νήσος*», του Μιχαήλ Μπουλγκάκοβ
- «*Το μόνον της ζωής του ταξείδιον*», του Γεωργίου Βιζυηνού (διασκευή: Δήμος Αβδελιώδης)

2012 «*Η πολιτική ανυπακοή*», του Χένρυ Ντέιβιντ Θορώ

- «*Η γραμμή*», του Ίσραελ Άρθουρ Χόροβιτς
- «*Όνειρα*», του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ
- «*Ελένη*», του Ευριπίδη
- «*Ντιμπούκ*», του Μπρούς Μάγιερς
- «*Goodbye Lenin*», του Αλέξανδρου Κοέν
- «*Insenso- μια όπερα χωρίς μουσική*», του Δημήτρη Δημητριάδη
- «*Η Μεταμόρφωση*», του Φ. Κάφκα

2011 «*Ο Αμερικάνος*», του Α.Παπαδιαμάντη

- «*Beckett 3B*», της Έρσης Πήττα
- «*Άμλετ ο Πρίγκιπας της Δανίας*», διασκευή του Θάνου Παπακωνσταντίνου
- «*Άντρες μετά μουσικής*», της Έλενα Τορνέρο
- «*Γαλαξίας*», της ομάδας Blitz
- «*Parklife*», της ομάδας blind spot
- «*Ακτινοβολία. Η ιστορία της Μαρίας Σκλοντόφσκα- Κιουρί*», του Kazimierz Braun
- «*Ασκητική Ν.Καζαντζάκη*», του Ν.Αγγελόπουλου
- «*Γάλα*», του Β.Κατσικονούρη
- «*Ρώσικη Ρουλέτα*», του Τσέχωφ

2010 «*Η Νέα Τάξη πραγμάτων*», συρραφή τριών μονόπρακτων του Χάρολντ Πίντερ («Νέα Παγκόσμια Τάξη Πραγμάτων» «Ένα ακόμα και φύγαμε», «Συνέντευξη Τύπου»)

- «*Shakespear's Villains*», του Steven Berkoff
- «*Ο κουρέας της Σεβίλλης*», του Giovani Paissiello
- «*DNA*», του Γιώργου Νεοφύτου
- «*Breath of Beckett*», της ομάδας OmIcrOn2
- «*Control Freak*», της ομάδας Vatistas
- «*Γαλαξίας*», της ομάδας Blitz

Ιστότοπος: http://www.mcf.gr/

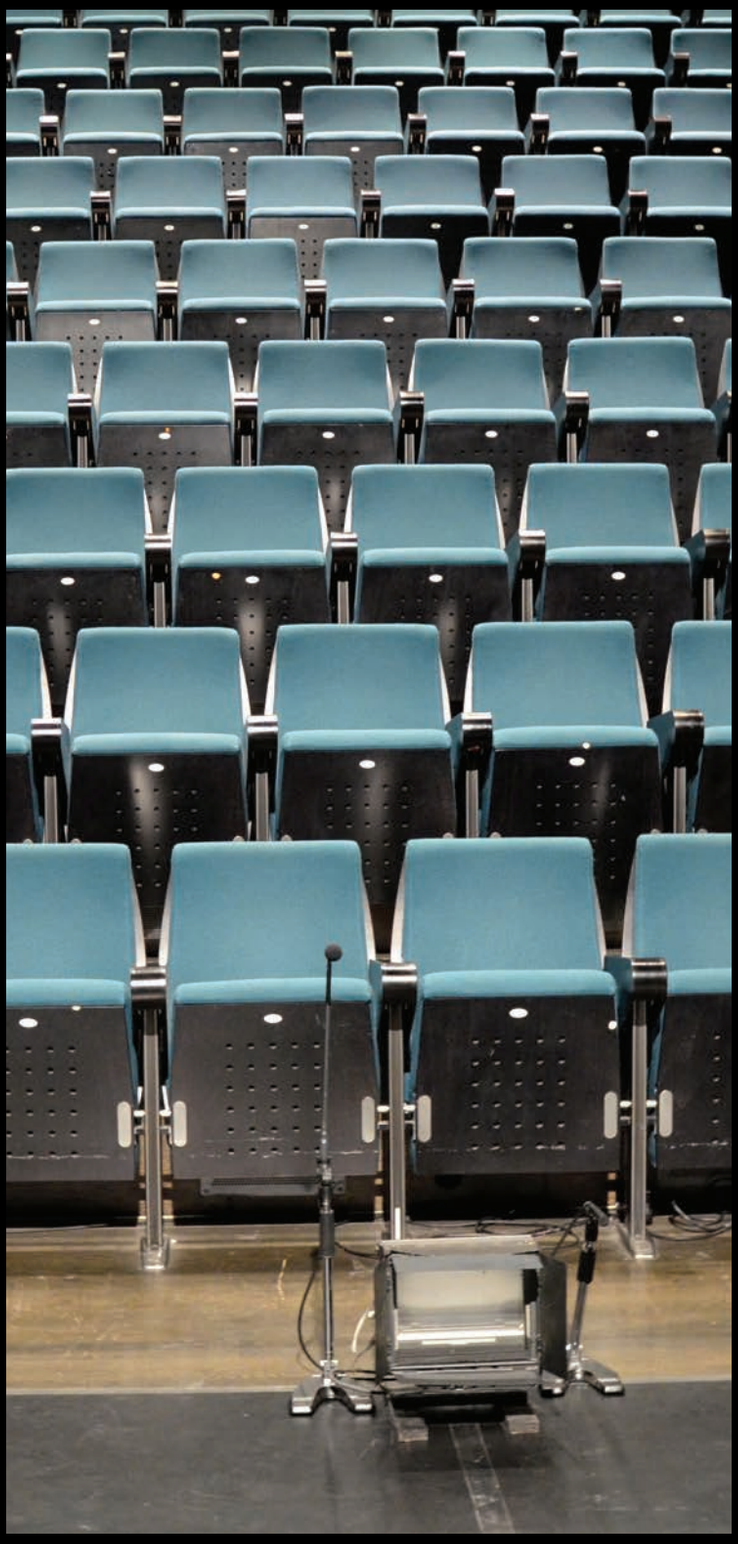

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ή άλλοι ΧΩΡΟΙ
που μετασχηματίσθηκαν σε θεατρικούς

Μία από τις πιο αξιοσημείωτες και ενδιαφέρουσες τάσεις των τελευταίων δεκαετιών στη διαμόρφωση θεατρικών χώρων είναι ο μετασχηματισμός χώρων με τελείως διαφορετική λειτουργικότητα, κυρίως βιομηχανικών, σε πολιτιστικούς. Σε περιοχές που βρίσκονται κοντά στο σημερινό κέντρο της Αθήνας, στην περιοχή Γκάζι, στο Μεταξουργείο, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της οδού Πειραιώς υπήρχαν στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα αρκετά βιομηχανικά κτήρια που εγκαταλείφθηκαν με τη ραγδαία αστικοποίηση της περιοχής και την επέκταση του αστικού ιστού της πόλης. Σήμερα, όλο και περισσότεροι δημιουργοί και κυρίως θεατρικές ομάδες νέων καλλιτεχνών, επιλέγουν κάποιους από αυτούς τους χώρους, οι οποίοι με τις κατάλληλες αρχιτεκτονικές διαρρυθμίσεις μετατρέπονται σε θεατρικούς.

Ενδεικτικά παραδείγματα αυτών των θεατρικών χώρων αποτελούν τα θέατρα «Χυτήριο», «Παλαιό Ελαιουργείο Ελευσίνας», «Βαφείο-Λάκης Καραλής», «Βυρσοδεψείο», όπου η παλαιά χρήση του χώρου διατηρείται και στον τίτλο των σημερινών θεάτρων. Οι χώροι αυτοί αναδεικνύονται και ζωντανεύουν με μια τελείως νέα και δυναμική χρήση, που δεν έχει καμία σχέση με τη λειτουργία τους στο παρελθόν, και παράλληλα οι δημιουργοί έχουν τη δυνατότητα να υλοποιήσουν το θεατρικό όραμά τους χωρίς το «βάρος» της μνήμης που φέρει μαζί του ένας χώρος που χρησιμοποιήθηκε ως θέατρο και στο παρελθόν.

Αξιοποίηση χώρου με διαφορετική χρήση και λειτουργία έχουμε και στην περίπτωση κτηρίων που δεν ήταν εργοστάσια, όπως το Θέατρο «Τρένο στο Ρουφ» και το «104» που ήταν ένα παλιό δημοτικό σχολείο στον Κεραμεικό. Και σε αυτές τις περιπτώσεις αξιοποιείται ένας χώρος που δεν κατασκευάστηκε για θέατρο, δίνοντας τώρα τη δυνατότητα στον σύγχρονο θεατή να δοκιμάσει μια ενδιαφέρουσα και πρωτόγνωρη θεατρική εμπειρία.

Τρένο στο Ρουφ

ΤΡΕΝΟ ΣΤΟ ΡΟΥΦ

Το «Τρένο στο Ρουφ» είναι ένας από τους πιο πρωτότυπους θεατρικούς χώρους της αθηναϊκής πρωτεύουσας, ένας πολιτιστικός χώρος που στεγάζεται σε βαγόνια παλαιών αμαξοστοιχιών. Ανήκει στην καλλιτεχνική εταιρεία *Αξάνα* και βρίσκεται στη Λεωφόρο Κωνσταντινουπόλεως (μεταξύ Ιεράς Οδού και Γέφυρας Χαμοστέρνας), στο σιδηροδρομικό σταθμό Ρουφ. Πρόκειται για μια παλιά αμαξοστοιχία, που λειτουργεί ως ένας πολιτιστικός πολυχώρος με θεατρικές και μουσικές παραστάσεις, ποικίλες εκδηλώσεις αλλά και χώρους για εστίαση και διασκέδαση.

Αποτελείται από 8 παλαιά βαγόνια, (μεταξύ των οποίων και ένα αυθεντικό Wagon Restaurant του Orient Express του 1924 και μια διατηρητέα ατμομηχανή του 1947), που λειτουργούν ως θεατρική σκηνή, μουσική σκηνή, εστιατόριο, φουαγιέ, μπαρ, καμαρίνια και βοηθητικοί χώροι. Στα πλήρως ανακαινισμένα βαγόνια της Αμαξοστοιχίας - Θεάτρου παρουσιάζονται θεατρικές και μουσικές παραστάσεις, φιλοξενούνται θίασοι, οργανώνονται σεμινάρια και εκθέσεις.

Ως θεατρική σκηνή χρησιμοποιούνται τα βαγόνια της αμαξοστοιχίας. Συγκεκριμένα υπάρχουν το *θεατρικό βαγόνι* (μια ανακατασκευασμένη σε θεατρική σκηνή ιταλική επιβατάμαξα του ’50) με ανακαινισμένα καθίσματα τρένου εποχής που «βλέπουν» προς την κατεύθυνσης της σκηνής και χωρητικότητα 78 ατόμων, το *μουσικό βαγόνι* **(**«Orient Express», ένα πλήρως ανακαινισμένο μουσειακό βαγόνι, αυθεντικό wagon restaurant του μυθικού τρένου Orient Express, κατασκευής του 1924), καθώς και το *New Wagon* (το νεότερο βαγόνι της Αμαξοστοιχίας, όπου πραγματοποιείται κάθε Μάιο το Φεστιβάλ Νέων Καλλιτεχνών «Τα 12 Κουπέ»).

Υπάρχει επίσης το *Wagon Bar*, ένα παλιό, ξύλινο φορτηγό βαγόνι που αποτελεί το bar αλλά και το φουαγιέ του θεάτρου, ενώ ένα άλλο, το *Wagon Restaurant*, μία αναπαλαιωμένη προπολεμική εστιάμαξα, λειτουργεί ως εστιατόριο με ζωντανή μουσική.

Τα ίδια βαγόνια αξιοποιούνται και για παιδικές παραστάσεις, ενώ έχει χρησιμοποιηθεί και ο εξωτερικός χώρος, η αποβάθρα, για ποικίλες εκδηλώσεις.

Το «Τρένο στο Ρουφ» ξεκίνησε την «πορεία του στις ράγες» της αθηναϊκής θεατρικής ζωής το 1996, από την καλλιτεχνική εταιρεία *Αξάνα* υπό την καλλιτεχνική και διοικητική διεύθυνση της ηθοποιού - σκηνοθέτιδας Τατιάνας Λύγαρη, με σκοπό την προώθηση του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού και την υλοποίηση πρωτοπόρων και καινοτόμων ιδεών στον τομέα των παραστατικών τεχνών. Έγινε έναρξη με την παράσταση *Άννα Καρένινα* του Λ. Τολστόι, σε συνεργασία με το Ακαδημαϊκό Θέατρο του Τβερ της Ρωσίας

«Το Τρένο στο Ρουφ» αποτελεί καινοτομία ως προς την επιλογή ενός χώρου με πολύ διαφορετική λειτουργικότητα για τον μετασχηματισμό του σε θεατρικό χώρο. Παράλληλα, έχει ουσιαστικές προεκτάσεις στην αναβάθμιση της περιοχής και της ευρύτερης ποιότητας ζωής σε μια περιοχή πολύ κοντά στο κέντρο της Αθήνας. Η καλλιτεχνική επιτυχία των παραστάσεων σε συνδυασμό με την πρωτοτυπία του θεατρικού χώρου προκάλεσε τεράστιο ενδιαφέρον στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Πληθώρα δημοσιευμάτων στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο και μεγάλος αριθμός τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών προσέδωσαν ιδιαίτερη δημοσιότητα στο γεγονός και έκαναν το «Τρένο στο Ρουφ» γνωστό στο ευρύτερο αθηναϊκό κοινό.

Στο «Τρένο στο Ρουφ», εκτός από τις θεατρικές παραστάσεις, γίνονται και ποικίλες άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως το Φεστιβάλ Νέων Καλλιτεχνών «Τα 12 Κουπέ», καθώς και εκθέσεις, μουσικές παραστάσεις και συναυλίες.*

---

* *Οι φωτογραφίες της σελ. 224 είναι του Σπύρου Μακρίδη, φοιτητή της ΑΣΚΤ Αθηνών.*

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2013-2014 *«Τα παιδιά που βλέπουν τα τρένα… να πετούν»*, του Έντιθ Νέσμπιτ

- *«Το τρένο των νεφών»*, της Ευγενίας Φακίνου

2012-2013 *«Κοντορεβυθούλα… μια ιστορία του σήμερα! (Petite Poucet)»*, της Claudine Galea για μικρούς θεατές

2012-2013 *«Το Καβούκι του Ελέφαντα (L'enclos de l'éléphant)»*, του Étienne Lepage

2011-2012 *«Το Διαστημότρενο του κυρίου Ιγνάτιου Ροδόλφου Ντε Λος Χούπα Γκλούπα»*, του Ηλία Μαμαλάκη, για μικρούς θεατές

2011-2012 *«Ένας Όμηρος»*, του Brendan Behan

2010-2011 *«Μυστήριο στο Τούνδρα Εξπρές»*, του Πέτρου Χατζόπουλου, για μικρούς θεατές

2010-2011 *«Ποιος ανακάλυψε την Αμερική»*, της Χρύσας Σπηλιώτη

2009-2010, 2010-2011 *«Το Κολιέ της Ελένης (Le colier d' Helene)»*, της Carole Fréchette

2008-2009, 2009-2010 *«Ο έβδομος σταθμός. Το μυστικό του πειρατή Μπελαφούσκ»*, του Ευγένιου Τριβιζά, για μικρούς θεατές

2008-2009 *«Ο έβδομος σταθμός. Αποπλάνηση μιας κούκλας»*, του Ευγένιου Τριβιζά

2006-2007, 2007-2008 *«Πεντανόστιμη»*, της Λένας Διβάνη

2004-2005, 2005-2006 *«Σπάσε τη Σιωπή (Breaking the silence)»*, του Stephen Poliakoff

2002-2003, 2003-2004 *«Η Ωραία Θυμωμένη»*, της Λένας Διβάνη

1999-2000, 2000-2001, 2001-2002 *«Η Κυρία Εξαφανίζεται (The Lady Vanishes)»* της Ethel Lina White

1997 – 1998, 1998 – 1999 *«Λαχτάρα για κεράσια»*, της Αγκνιέσκα Οσιέτσκα

Ιστότοπος: http://totrenostorouf.gr/

Θέατρο «παλαιού Ελαιουργείου»

ΘΕΑΤΡΟ «ΠΑΛΑΙΟΥ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟΥ» ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ

Το θέατρο του «παλαιού Ελαιουργείου», όπως είναι και ο ακριβής τίτλος του, διαμορφώθηκε στον ανοικτό χώρο των παλαιών ανενεργών βιομηχανικών εγκαταστάσεων του πάλαι ποτέ Ελαιουργείου που υπήρχε στην περιοχή της Ελευσίνας από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα έως τα μέσα της δεκαετίας του 1970.

Ως θεατρικός χώρος λειτούργησε για πρώτη φορά το 2006, φιλοξενώντας το Φεστιβάλ ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ του Δήμου Ελευσίνας . Βρίσκεται στο δυτικό άκρο της παραλίας, στο τέλος της οδού Κανελλοπούλου και διαθέτει μόνιμες εξέδρες 2.200 θέσεων.

Οι χώροι του πλαισιώνονται με αίθουσες για καμαρίνια των ηθοποιών και των καλλιτεχνών, ενώ υπάρχουν διάφοροι βοηθητικοί χώροι και κυλικείο. Εκτός των θεατρικών και μουσικών εκδηλώσεων φιλοξενούνται επιπλέον εικαστικές εγκαταστάσεις, ελλήνων και ξένων εικαστικών.

Η δραστηριότητα του θεάτρου εξελίσσεται κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες, φιλοξενώντας τον Ιούλιο το Δεκαπενθήμερο Σύγχρονης Θεατρικής Δημιουργίας, με έργα από νέους κυρίως θιάσους, και από τα τέλη Αυγούστου έως τα τέλη Σεπτεμβρίου τα «Αισχύλεια».

Στο χώρο του παλαιού Ελαιουργείου έχουν φιλοξενηθεί οι εικαστικές παρεμβάσεις των: Μάριου Σπηλιόπουλου, Λίζης Καλλιγά, Διοχάντης, Νίκου Ναυρίδη, Νίκου Τσιβόπουλου, Στήβεν Αντωνάκου, Μαίρης Ζυγούρη – Μικελάντζελο Πιστολέττο, ενώ έχουν πραγματοποιηθεί δεκάδες μουσικές εκδηλώσεις – συναυλίες, της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών, της ορχήστρας «Μίκης Θεοδωράκης», και πολλών Ελλήνων καλλιτεχνών.

Το διοικητήριο του παλαιού εργοστασίου, νεοκλασικού στυλ, ανακατασκευάστηκε από τον Δήμο και θα φιλοξενήσει μόνιμες και κινητές εκθέσεις.*

** Ευχαριστούμε τον Μανόλη Μαΐλη για τις πληροφορίες που μας έδωσε σχετικά με το Θέατρο.*

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014 «*Βάκχες*», του Ευριπίδη
- «*Ιππόλυτος*», του Ευριπίδη
- «*Αθανασία*», του Χρήστου Δήμα

2013 «*Βάκχες*», του Ευριπίδη
- «*Κύκλωπας*», του Ευριπίδη
- «*Πλούτος*», του Αριστοφάνη
- «*Τραχίνιες*», του Σοφοκλή
- «*Αγαμέμων*», του Αισχύλου

2012 «*Αμφιτρύων*», του Μολιέρου
- «*Οιδίπους Τύραννος*», του Σοφοκλή
- «*Τρωάδες*», του Ευριπίδη
- «*Όρνιθες*», του Αριστοφάνη
- «*Νεφέλες*», του Αριστοφάνη

2010 «*Ιππείς*», του Αριστοφάνη
- «*Λυσιστράτη*», του Αριστοφάνη
- «*Αχαρνής*», του Αριστοφάνη
- «*Για μια φούχτα μπάμιες*», του Ευγένιου Τριβιζά

2008 «*Βάτραχοι*», του Αριστοφάνη
- «*Οιδίπους επί Κολωνώ*», του Σοφοκλή
- «*Αγαμέμων*», *του Αισχύλου*
- «*Η Κούλα, η κατσικούλα και το κλεμμένο τραγούδι*», του Ευγένιου Τριβιζά
- «*Μήδεια*», του Ευριπίδη

2007 «*Ηλέκτρα*», του Σοφοκλή (σκην. Πέτερ Στάιν)
- «*Εκκλησιάζουσες*», του Αριστοφάνη

2006 «*Πέρσες*», του Αισχύλου
- «*Μαρία Πενταγιώτισσα*», του Μπόστ
- «*Το μεγάλο ταξίδι του μικρού γίγαντα*», της Αιμιλίας Υψηλάντη

Ιστότοπος: http://www.aisxylia.gr/

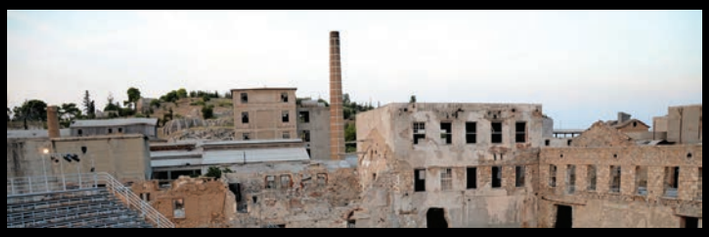

Βυρσοδεψείο

ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΟ

Το «Βυρσοδεψείο» είναι ένας θεατρικός χώρος που βρίσκεται στην περιοχή του Βοτανικού, στην οδό Ορφέως 174, στο κέντρο της βιομηχανικής περιοχής του Βοτανικού, στο ύψος της Αγίας Ζώνης και ανήκει στην εταιρεία ΟΔC Ensemble. Πρόκειται για έναν παλαιό βιομηχανικό χώρο που έχει μετατραπεί σε σύγχρονο πολυχώρο θεατρικής έκφρασης και ποικίλων δράσεων πολιτισμού. Συγκεκριμένα, το κτήριο αυτό υπήρξε το μεγαλύτερο βυρσοδεψείο των Βαλκανίων του 19ου αιώνα και έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο από το Υπουργείο Πολιτισμού. Είναι μέλος του διεθνούς δικτύου TEH (Trans Europe Halles) και του IETM (international network for contemporary performing arts).

Η Ελλη Παπακωνσταντίνου και η ομάδα της ΟΔC Ensemble, από το 2011 μετέτρεψε το «Βυρσοδεψείο» σε ένα χώρο ευέλικτο, με πολλές σκηνές, αφιερωμένο στις σύγχρονες παραστατικές τέχνες. Συγκεκριμένα, υπάρχουν δύο βασικοί χώροι, στους οποίους πραγματοποιούνται οι θεατρικές παραστάσεις και οι υπόλοιπες δράσεις-εκδηλώσεις, ο χώρος Α και ο χώρος Β, καθώς και ο χώρος του φουαγιέ.

Σύμφωνα με τους δημιουργούς αποτελεί ένα ανοικτό πείραμα που απαντά στο ερώτημα: «πώς μπορεί να παραχθεί τέχνη σε “δύσκολες” εποχές». Είναι ένα ζωντανό κύτταρο πολιτισμού που συντελεί δραστικά στην καινοτομία στον χώρο της τέχνης. Προσφέρει ένα πλούσιο εβδομαδιαίο πρόγραμμα δράσεων και ταυτόχρονα αποτελεί μια πλατφόρμα δικτύωσης καλλιτεχνών και ακτιβιστών με διεθνή δίκτυα.

Η πρώτη εκδήλωση έγινε στις 23 Δεκεμβρίου 2011 και ήταν μουσική εκδήλωση με τίτλο «*Αποδόμηση των Χριστουγέννων*». Η πρώτη θεατρική παράσταση/δράση δόθηκε ένα περίπου χρόνο αργότερα, στις 21 Νοεμβρίου 2012, με τίτλο «*Greece for Sale*» (θεατρικό open art). Η καλλιτεχνική διεύθυνση είναι της Έλλης Παπακωνσταντίνου, ένας από τους στόχους της οποίας είναι η δικτύωση Ελλήνων καλλιτεχνών με το εξωτερικό (IETM, TEH, international art residencies).

Η ομάδα ΟΔC Ensemble που παρουσιάζει τη δουλειά της στο «Βυρσοδεψείο» ιδρύθηκε το 2001 στην Αθήνα και χαρακτηρίζεται ως μια δημιουργική ομάδα περφόμερς, χορευτών, μουσικών και εικαστικών καλλιτεχνών που εξελίσσεται συνεχώς, με έναν πυρήνα Ελλήνων, Γερμανών και Γάλλων καλλιτεχνών. Παραστάσεις της έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή φεστιβάλ και γνωστούς θεατρικούς χώρους στο εξωτερικό, ενώ στην Αθήνα ο χώρος έκφρασής της είναι το «Βυρσοδεψείο».

Παρουσιάζονται θεατρικές παραστάσεις, site-specific παραστάσεις, performances, βιωματικές θεατρικές δράσεις, ενώ γίνονται και εργαστήρια δραματουργίας, σεμινάρια, εκπαιδευτικά προγράμματα, καθώς και μουσικές εκδηλώσεις, παραστάσεις χορού, εικαστικά, εκθέσεις, αλλά και δράσεις κοινωνικού ακτιβισμού.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014 *«Τελετή καθαρμού»*, της Μαργαρίτας Λυμπεράκη

- *«Νεκρά Φύλλα»*, του Κωνσταντίνου Τζήκα
- *«Privatopia»*, της Μαρίας Ευσταθιάδη
- *«Sphinx 2081. Οι Πόλεις του νερού»* της Γιάννας Ροϊλού
- *«T.I.N.A»*, του Simon Grangeat
- *«Μαύρη Ζάχαρη»*, του Χρήστου Καρασαββίδη
- *«Ριχάρδος ΙΙ»* μια περφόρμανς για τη βία της εξουσίας, του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ/ Διασκευή: Έλλη Παπακωνσταντίνου
- *«Αγόρασα ένα φτυάρι από το ΙΚΕΑ για να σκάψω τον τάφο μου»*, του Rodrigo Garcia
- *«Ντήλινγκ»*, του Μιχάλη Πανάδη
- *«P.G.I.S Σωτηρία»*, της Μαρίλλης Μαστραντώνη
- *«Αρσενικό»*, βασισμένο στο διήγημα «Νυχτερίδες» της Λένας Κιτσοπούλου

2013 *«Mockob Selim C»*, Γεώργιος Βιζυηνός (επεξεργασία: Γιώργος Σαχίνης)

- *«Julius»*, του Κωνσταντίνου Χατζή
- *«Δέρμα reloaded»*, της Έλλης Παπακωνσταντίνου
- *«Mothers»*, IETM Athens
- *«Self Storage»*, IETM Athens
- *«Memoria Obscura (Αφανής Μνήμη)»*, IETM Athens
- *«Τα κύματα»*, της Βιρτζίνια Γούλφ
- *«ΛΗΘΗ a Compàs»*, του Δημήτρη Δημητριάδη
- *«52Hz»*, του Βαγγέλη Λεμπέση

- *«Γλέντι στον καιρό της πανούκλας»*, του Αλεξάντρ Πούσκιν

2012 *«Το Δέρμα»*, της Έλλης Παπακωνσταντίνου

- *«Dream31»*, της ομάδας «dram31»

Ιστότοπος: http://www.vyrsodepseio.com/el

Θέατρο «104»

«104»

Το «Θέατρο «104» είναι ένας χώρος θεατρικών αλλά και ποικίλων πολιτιστικών εκδηλώσεων που βρίσκεται στην οδό Ευμολπιδών 41 στο Γκάζι, στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου της Αθήνας. Πρόκειται για ένα κτήριο που λειτουργούσε παλαιότερα ως Δημοτικό Σχολείο και διαμορφώθηκε κατάλληλα ώστε να στεγάσει τον πολυχώρο του «104», πολύ κοντά στον σταθμό του μετρό «Κεραμεικός», στο οικοδομικό τετράγωνο που σχηματίζουν οι οδοί Κωνσταντινουπόλεως, Ευμολπιδών, Βουτάδων και Σωφρονίου.

Το «104» διαθέτει δύο θεατρικές σκηνές, την Κεντρική Σκηνή, χωρητικότητας 80 ατόμων και το Black Box, χωρητικότητας 40 θέσεων. Έχει επίσης μία αίθουσα εκδηλώσεων χωρητικότητας 150 θέσεων, το Open Space, κατάλληλο για παρουσιάσεις βιβλίων και κάθε είδους πολιτιστικές εκδηλώσεις, δύο αίθουσες σεμιναρίων (μία στο ισόγειο και μία στον πρώτο όροφο) καθώς και ένα φουαγιέ-μπαρ με τραπεζάκια έξω στην αυλή και στον εσωτερικό χώρο.

Το «104» εγκαταστάθηκε στο νέο του χώρο το 2012, είχε όμως ξεκινήσει ως «104 Κέντρο Λόγου και Τέχνης» εδώ και δεκαπέντε περίπου χρόνια στα Εξάρχεια, με ιδρυτές τους Πωλίνα Καραναστάση και Θάνο Δημητριάδη, οι οποίοι επέλεξαν να κρατήσουν την ονομασία «104» από το νεοκλασικό κτήριο της οδού Θεμιστοκλέους 104, σηματοδοτώντας τη συνέχεια στη νοοτροπία και την ιδεολογία που διέπει τη χρήση του πολυχώρου αυτού ως πυρήνα πολιτιστικής έκφρασης.

Στον θεατρικό και πολιτιστικό αυτόν χώρο δεν υπάρχει μόνιμη συνεργασία με κάποιο συγκεκριμένο θίασο, αφού παρουσιάζεται εδώ η δουλειά νέων ή και πιο παλαιών θεατρικών ομάδων, ενώ παράλληλα διοργανώνονται μουσικές βραδιές, σεμινάρια, εκθέσεις εικαστικών τεχνών, παρουσιάσεις βιβλίων και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις.

Οι υπεύθυνοι του χώρου φαίνεται πως δίνουν έμφαση στην παρουσίαση νέων δημιουργών, επαγγελματικών θιάσων αλλά και θεατρικών ομάδων γενικότερα, με σκοπό «την παραγωγή και τη φιλοξενία καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων που σέβονται το κοινό», όπως γράφουν οι ίδιοι στην ιστοσελίδα του θεάτρου (http://www.104.gr/about-104).

Το κοινό που επισκέπτεται το χώρο είναι κατεξοχήν νεανικό, που ενδιαφέρεται να δει παραστάσεις από νέους ή πρωτοποριακούς θιάσους, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχει και ένα ευρύτερο κοινό που, γνωρίζοντας τη φυσιογνωμία του χώρου από την παλαιότερη προσφορά του στο «104 Κέντρο Λόγου και Τέχνης», παρακολουθεί με ενδιαφέρον τις παραστάσεις που παρουσιάζονται στο Γκάζι.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

2014-2015 «*Υπερπαραγωγή*», stand-up comedy με τον Δημήτρη Δημόπουλο

- «*Τερματικός Σταθμός*», του Κωνσταντίνου Τζαμιώτη
- «*Πατρίσια Χάισμιθ: Εισαγωγή στο σασπένς*», του Παναγιώτη Χριστόπουλου
- «*Φέτα με την Βασίλισσα*», stand-up comedy show με την Κατερίνα Βρανά

2013 – 2014 «*Βυθός μια αληθινή ιστορία επιβίωσης*», του Jón Atli Jónasson

- «*Κεκλεισμένων των Θυρών*», του Ζαν Πωλ Σαρτρ
- «*Φέτα με την Βασίλισσα*», stand-up comedy show με την Κατερίνα Βρανά
- «*Die Heimat*», του Χέρμαν Σούντερμαν
- «*Το παγκάκι του κανένα*», του Μισέλ Φάις
- «*Το φιλί της γυναίκας αράχνης*», του Μανουέλ Πουίγκ
- «*Η αύξηση*», του Ζώρζ Περέκ
- «*ΧΜ*», του Χρήστου Νικολόπουλου
- «*Διαδρομές υψηλού κινδύνου*», του Ιγνάσι Γκαρσία
- «*Ρωμαίος και Ιουλιέτα για 2*», μια διασκευή του ομότιτλου έργου του William Shakespeare

2012-2013 «*Η κοκόνα η Μαρώ*» ,του Νάνου Βαλαωρίτη,

- «*I Am My Own Wife*», του Doug Wright,
- «*Hannele*», του Gerhart Hauptmann
- «*Γυναίκα-διάβολος*», του Carl Schönherr
- «*Χοντροί άντρες με φούστες*», του Nicky Silver
- «*Γιατί σκότωσα την καλύτερή μου φίλη*», δραματοποιημένο μυθιστόρημα της Αμάντας Μιχαλοπούλου
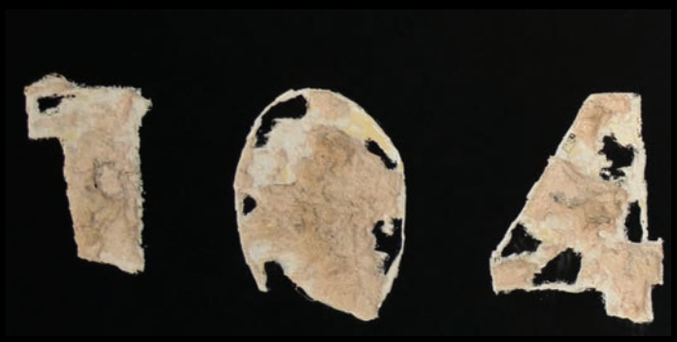
Ιστότοπος: http://www.104.gr